

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

11 februari 2002

ONTWERP VAN DECREET

betreffende water bestemd voor menselijke aanwending

INHOUD

	Blz.
1. Memorie van toelichting	3
2. Voorontwerp van decreet	25
3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	43
4. Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen	81
5. Advies van de Raad van State	101
6. Ontwerp van decreet	113

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit ontwerp van decreet strekt ertoe de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters voor wat het Vlaamse gewest en de Vlaamse Gemeenschap betreft, op te heffen en te vervangen.

Voor de omzetting van richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, die moet gebeuren tegen 25 december 2000, dienden immers een groot aantal wijzigingen te worden gebracht aan de wet van 1933. De omzetting van deze richtlijn gebeurt bij dit decreet en bij besluit van de Vlaamse regering dat zal genomen worden ter uitvoering van dit decreet. Aan de Vlaamse regering worden door dit decreet een aantal bevoegdheden gegeven om nadere regels vast te stellen met betrekking tot de bepalingen van dit decreet.

Een deel van de richtlijn is federale materie en zal dus op federaal niveau worden omgezet. Een verdere goede coördinatie met het federaal niveau is dus onontbeerlijk op juridisch en organisatorisch vlak.

In het decreet worden eveneens nog bijkomende bepalingen ingevoegd die los staan van de omzetting van richtlijn 98/83/EG, met name beheers- en beleidsinstrumenten voor de drinkwatersector en de sancties.

Daarnaast wordt de regeling van de gratis levering van 15 m³ per gedomicilieerd persoon, die was uitgewerkt in de wet van 1933, vervangen door een artikel dat aan de Vlaamse regering de bevoegdheid toekent het leveren van een gratis hoeveelheid water nader uit te werken. Bij uitvoeringsbesluit zal de regeling van de wet van 1933 overgenomen worden en bijkomend uitgewerkt worden voor appartementsgebouwen, personen die verhuizen en personen die zich niet kunnen domiciliëren (personeel van ambassades, consulaten en internationale of supranationale organisaties).

In dit decreet wordt zoveel mogelijk reeds een afstemming nagestreefd met richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (kaderrichtlijn water) en met de huidige regelgeving (waaronder VLAREM en het decreet van

24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer). Dit decreet regelt niet wat reeds voorzien is in de bestaande regelgeving (grondwaterdecreet, VLAREM). In een latere fase kan deze sectorale wetgeving ingepast en geïntegreerd worden in een toekomstig decreet integraal waterbeleid. Om dit te realiseren is echter voor enkele elementen een fundamentele denkoefening noodzakelijk. Gelet op de termijnen die de lidstaten worden opgelegd voor omzetting van deze richtlijn, en de noodzaak om op korte termijn een aantal fundamentele beleidsopties te realiseren wordt er nu voor geopteerd om sectoraal de wetgeving m.b.t. water bestemd voor menselijke aanwending reeds op punt te stellen.

Omwille van de zekerheid van conforme implementatie van richtlijn 98/83/EG wordt geopteerd om zo dicht mogelijk bij het taalgebruik van de richtlijn te blijven.

Artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1

Het decreet regelt een gewestaangelegenheid. Hoewel het decreet een aantal aspecten bevat die betrekking hebben op de volksgezondheid, stelt de Raad van State (advies 32.098/3, 17 december 2001) dat het decreet in zijn geheel betrekking heeft op de waterproductie en de watervoorziening. Het decreet regelt dus in zijn geheel een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 2 worden een aantal definities van begrippen alfabetisch opgenomen die noodzakelijk zijn voor de omzetting van de richtlijn 98/83/EG of voor de toepassing van het decreet. Een afstemming met de kaderrichtlijn water en de huidige regelgeving (waaronder de VLAREM-reglementering en het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer) is gebeurd.

1°, 3°, 13°, 15° en 18° Voor de omzetting van de richtlijn was het noodzakelijk de begrippen "exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk", "waterleverancier", "abonnee", "titularis van een private waterwinning" en "verbruiker" te definiëren.

De definities van "abonnee" en "verbruiker" zijn grotendeels overgenomen uit een voorstel tot huishoudelijk reglement door het Vlaams Wateroverleg en het subcomité watergebruik van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de abonnee en de verbruiker. De abonnee is, in geval van levering door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, diegene die de factuur krijgt. Dit is niet noodzakelijk gelijk te stellen met de verbruiker. De verbruiker kan bijvoorbeeld ook een gezinslid of een bezoeker van de abonnee zijn.

In de definitie van waterleverancier zijn, naast de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, ook de particulieren opgenomen die een waterwinning exploiteren waarvan het water aangewend wordt voor menselijke consumptie. Het water van de private waterwinning is in de meeste gevallen grondwater, maar kan in theorie ook oppervlakte- of hemelwater zijn, hoewel dit voor menselijke consumptie niet aan te raden is. Daarnaast wordt ook het water bestemd voor menselijke aanwending (dus meestal voor agrarische of industriële doeleinden) geïnviseerd.

In de definitie van "titularis van een private waterwinning" wordt de term 'exploitant' niet gebruikt. Het is de bedoeling dat de eigenaar van de private waterwinning aangesproken wordt. Een exploitant van een private waterwinning zal immers niet steeds de eigenaar zijn, maar kan bijvoorbeeld ook een huurder zijn. Een aantal verplichtingen zullen worden opgelegd aan de eigenaars van een private waterwinning en hebben niet als bedoeling de exploitanten van een private waterwinning verantwoordelijk te stellen.

2° en 9° Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een leveringsgebied en distributiegebied. De definitie van het leveringsgebied is overgenomen uit de Europese richtlijn 98/83/EG en zal aangewend worden in het uitvoeringsbesluit ter omzetting van deze Europese richtlijn. De (ruwwater-)bronnen kunnen zowel grondwater als oppervlaktewater zijn. Het is niet de bedoeling dat de kwaliteit uniform is gedurende een zekere tijdspanne. Op een gegeven moment moet de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie binnen een geografisch gebied vrijwel uniform zijn. Water bestemd voor menselijke consumptie dat geproduceerd wordt uit een grondwaterwinning en dat gedistribueerd wordt binnen een welbepaalde zone (een geografisch gebied), wordt verwacht van dezelfde kwaliteit te zijn binnen die zone. Afhankelijk van de kwaliteit van het grondwater of van de productieomstandigheden, kan de kwaliteit van het

water bestemd voor menselijke consumptie nog altijd variëren over de tijd, maar dan wel overal op dezelfde manier binnen het geografisch gebied.

Het distributiegebied is niet hetzelfde als een leveringsgebied. Het is mogelijk dat een exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, die de bevoegdheid heeft over een distributiegebied (een aantal gemeenten bijvoorbeeld), verschillende leveringsgebieden in dat distributiegebied heeft. Een aantal gemeenten in het distributiegebied kunnen bijvoorbeeld bevoorraad worden door een oppervlaktewaterwinning (wat een leveringsgebied zou vormen), terwijl andere gemeenten bevoorraad worden door een grondwaterwinning (wat een ander leveringsgebied zou zijn).

4° en 7° De definitie van het huishoudelijk leidingnet en het bepalen van de grens met het openbare of private waterdistributienetwerk is noodzakelijk voor de afbakening van de verantwoordelijkheden van de waterleverancier. Het huishoudelijk leidingnet begint in principe aan de watermeter (zie ook artikel 5, § 2). Indien voor de watermeter een gedeelte van het leidingnet eigendom is van de abonnee, ligt de grens op het punt waar het eigendomsrecht van de abonnee op het leidingnet aanvangt. De abonnee zal draagt dan ook de verantwoordelijkheid voor dit gedeelte van het leidingnet.

5 en 6° De definitie van 'grondwater' en 'grondwaterwinning' werd opgenomen aangezien het grondwater dat aangewend wordt voor menselijke consumptie onder het toepassingsgebied van de richtlijn valt. De definitie van 'grondwater' is overgenomen uit de kaderrichtlijn water. Deze definitie zal in de toekomst eveneens voorgesteld worden voor opname in het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer ter vervanging van de huidige definitie of worden opgenomen in het toekomstig decreet integraal waterbeleid. Op deze manier wordt reeds geïnticeerd op de omzetting van de bovenvermelde kaderrichtlijn water. Voor de definitie van 'grondwaterwinning' wordt verwezen naar het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer.

8° In de definitie van 'inrichting' zijn alle plaatsen opgenomen waar oppervlaktewater, grondwater of ander water opgestuwd, opgeslagen of behandeld wordt tot water bestemd voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst van het water. Ook de plaatsen waar water bestemd voor menselijke consumptie in het openbaar of privaat waterdistributienetwerk wordt verdeeld (zoals watertorens, pompstations) is in de definitie inbegrepen. Deze

definitie is geïnspireerd op de definitie van 'waterdiensten' van de kaderrichtlijn water.

10° De definitie van openbare dienstverplichting is overgenomen uit het ontwerp van decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, zoals aangenomen door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement op 5 juli 2000.

11° De definitie van 'publieke gebouwen' is grotendeels gebaseerd op het ministerieel besluit van 9 januari 1991 houdende het rookverbod. Deze definitie is wel aangepast aan de noden van dit decreet door de verwijzing naar het voorzien van voor menselijke consumptie bestemd water aan het publiek (zodat ook bewerking en verwerking van water in bijvoorbeeld restaurants hier wordt verstaan) en het schrappen van inrichtingen of gebouwen om bijvoorbeeld drinkwaterfonteinjes buiten een gebouw ook hierin op te nemen. Deze lijst is niet exhaustief.

12° Technische hulpmiddelen, zowel chemisch als fysisch, zijn vaak noodzakelijk om bijvoorbeeld grond- of oppervlaktewater te bewerken tot water bestemd voor menselijke consumptie. Aangezien het gebruik van deze stoffen een effect hebben op de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie, en aangezien deze hulpmiddelen (of afbraakproducten ervan) een negatieve invloed kunnen hebben op de volksgezondheid, is normering en controle noodzakelijk (artikel 4, § 1, eerste lid verleent de Vlaamse regering die bevoegdheid).

14° 'Tweedecircuitwater' zal van het toepassingsgebied van het besluit dat genomen zal worden ter uitvoering van dit decreet om de richtlijn om te zetten, worden uitgesloten om te vermijden dat te grote kwaliteitseisen worden gesteld voor grondwater, hemelwater, oppervlaktewater en gerecupeerd afvalwater dat aangewend wordt voor het spoelen van toiletten, besproeien van tuinen, industriële of agrarische toepassingen, etc. Zo wordt echter wel de decretale basis voorzien (zie artikel 4, § 1, eerste lid) om in de toekomst, omwille van de volksgezondheid of omwille van milieuredenen, kwaliteitseisen of andere eisen vast te stellen.

In 16° wordt het water bestemd voor menselijke aanwending gedefinieerd. Zowel het water bestemd voor menselijke consumptie (zie 17°), tweedecircuitwater (zie 14°) als al het overige water dat aangewend wordt voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst en ongeacht de behandeling of zuivering van dat water, valt hieronder.

In 17° wordt de definitie van voor menselijke consumptie bestemd water overgenomen uit de richtlijn. De uitzonderingen a) en b) zijn eveneens door de richtlijn voorzien.

Artikel 3

In artikel 3 wordt de algemene doelstelling van het decreet gedefinieerd. Het decreet beoogt een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik. De duurzame watervoorziening kadert in de principes van duurzame ontwikkeling. Het principe van duurzaam watergebruik, waarbij minder water wordt aangewend, waarbij water van hoge kwaliteit voorbehouden is voor toepassingen die dat expliciet eisen en waarbij het water minder vervuild wordt, geldt eveneens als basisprincipe. Beide principes leiden tot de bescherming van het milieu. Bij elke beslissing of handeling moet eveneens rekening gehouden worden met sociale en economische aspecten.

Naar analogie met het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (artikel 1.2.1) is binnen deze algemene milieudoelstelling de bescherming van de volksgezondheid, waarbij aandacht besteed wordt aan zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve aspecten, echter prioritair. Dit is noodzakelijk voor de omzetting van de Europese richtlijn 98/83/EG.

De uitzonderingen (dus zowel voor water bestemd voor menselijke consumptie als voor water bestemd voor menselijke aanwending) die in § 3 van artikel 3 worden opgenomen betreffen een federale bevoegdheid. De omzetting van deze bepalingen van de richtlijn zal gebeuren bij koninklijk besluit.

HOOFDSTUK II

Bepalingen inzake kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 4

In artikel 4 wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven nadere regels te bepalen met betrekking tot aangelegenheden van technische aard. Bovendien kunnen ter uitvoering van de richtlijn 98/83/EG door de Europese Commissie maatregelen worden vastgesteld die door de lidsta-

ten zullen moeten worden ingevoerd (zie artikel 12 richtlijn). Ook de bijlagen bij de richtlijn 98/83/EG kunnen via een vereenvoudigde procedure worden herzien (artikel 11 richtlijn). Om snel gevolg te kunnen geven aan de Europese ontwikkelingen, geeft het decreet aan de Vlaamse regering de bevoegdheid om de nadere uitwerking van een aantal bepalingen van het decreet te regelen.

§ 1 is deels een herhaling van wat reeds in de wet van 1933 stond. Gelet op het feit dat technische hulpstoffen en andere toevoegsels die bij de bereiding van voor menselijke consumptie bestemd water mogen worden aangewend een invloed hebben op de kwaliteit van het gedistribueerde water, moeten ook hiervoor verplichtingen kunnen worden opgelegd naast de door de Vlaamse regering te bepalen parameterwaarden. De Vlaamse regering kan op grond van dit lid ook nadere regels vaststellen met betrekking tot de mogelijkheid om aan de waterleverancier afwijkingen op de parameterwaarden toe te staan. In ieder geval is het zo dat bij de productie en distributie van water bestemd voor menselijke consumptie er aandacht moet besteed worden aan de gevolgen voor het milieu door het gebruik van technische hulpstoffen en andere toevoegsels.

De kwaliteitseisen van dit water kunnen onder meer worden uitgedrukt in parameterwaarden. Met 'niet voldoen aan de kwaliteitseisen' wordt dus niet uitsluitend overschrijding van de parameters bedoeld. Dit betekent ook dat het water bestemd voor menselijke consumptie geen micro-organismen, parasieten of andere stoffen mag bevatten in concentraties die een gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren. Hier moet wel benadrukt worden dat de normen voor de parameterwaarden voornamelijk gebaseerd zullen zijn op volksgezondheidskundige argumenten, waarbij natuurlijk (in zoverre de volksgezondheid niet in het gedrang komt) rekening gehouden wordt met economische (en sociale) factoren.

Bijkomend in § 1, eerste lid wordt de mogelijkheid toegevoegd om een technische reglementering met betrekking tot het gebruik van tweedecircuitwater op te stellen. Ter bescherming van de volksgezondheid zou het nuttig zijn om bijvoorbeeld reglementeringen op te stellen met betrekking tot het leidingnet binnenshuis voor tweedecircuitwater, zodat een duidelijk onderscheid kan gemaakt worden tussen het huishoudelijk leidingnet (voor water bestemd voor menselijke consumptie) en het leidingnet voor tweedecircuitwater. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan de herkenbaarheid van de leidingen en tappunten (om het onder-

scheid te maken met leidingen voor water bestemd voor menselijke consumptie, zoals beveiliging van afnames van tappunten door kinderen), te vergelijken met de code van goede praktijk voor hemelwaterputten. Verdere uitwerking hiervan dient te gebeuren in uitvoeringsbesluiten.

§ 1, tweede lid :

In ruimten waar men kan verwachten dat er water voor menselijke consumptie kan aangewend worden, mag er in de leidingen voor tweedecircuitwater, geen afname mogelijk zijn van tweedecircuitwater dat zou kunnen gebruikt worden als water bestemd voor menselijke consumptie, tenzij de nodige voorzorgsmaatregelen werden genomen. In die ruimten mogen er dus geen tapkranen in het huishoudelijk leidingnet aanwezig zijn, die toelaten op een directe manier water te gebruiken voor menselijke consumptie. Tapkranen op leidingen voor tweedecircuitwater, zijn in dergelijke ruimten alleen maar mogelijk indien mechanische of technische beveiligingsmechanismen op die tapkranen voorzien zijn. Deze bepaling is opgenomen om te vermijden dat per ongeluk water voor menselijke consumptie van een leidingnet voor tweedecircuitwater, zou afgenomen worden, wat een risico voor de volksgezondheid zou betekenen.

§ 2 is nieuw ten opzichte van de wet van 1933. Voor de voorgestelde punten is het immers opportuun door de Vlaamse regering regels te laten vaststellen gelet op de invloed van zowel het huishoudelijk leidingnet als de waterwinningen op de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemd water en dus op de volksgezondheid.

Dit betekent dat ook een verplichte keuring van het huishoudelijk leidingnet, de systemen voor opvang, winning en behandeling van tweedecircuitwater en het leidingnet dat gebruikt wordt voor tweedecircuitwater, voorafgaand aan de ingebruikname ervan en bij belangrijke wijzigingen kan opgelegd worden. Gelet op het belang voor de volksgezondheid, is de invoering van een dergelijk controlesysteem naar analogie van de keuring van de elektrische binneninstallatie, wenselijk. Een verplichte keuring kan wellicht tevens een aantal discussies vermijden tussen waterleverancier, eigenaar en abonnee over hun respectievelijke verantwoordelijkheden. Een dergelijke keuring kan ook ruim geïnterpreteerd worden waarbij alle aspecten van de "waterhuishouding" van een woning kunnen onderzocht worden (inclusief de afvoer omdat dit voor bepaalde toepassingen kan hergebruikt worden).

- 1° De richtlijn legt de verplichting op de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie, dat geleverd wordt via een distributienet, te controleren op het punt binnen een perceel of gebouw waar het water uit de kranen komt die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie.

Voor wat betreft het water bestemd voor menselijke consumptie dat door de huishoudelijke abonnees wordt aangewend, kan de controle aan de keukenkraan als representatief worden aangenomen.

Het huishoudelijk leidingnet heeft een grote invloed op de kwaliteit van het water aan de kraan. Het is dus nuttig dat in de toekomst nadere regels kunnen worden opgesteld voor wat betreft bijvoorbeeld het gebruik van materialen voor het huishoudelijk leidingnet (bijvoorbeeld geen lood), het gebruik van warmwatertoestellen (bijvoorbeeld om Legionella-profileratie te vermijden), etc.. Ook met het oog op de vaststelling van de verantwoordelijkheden voor de kwaliteit van het water, moet de waterleverancier het recht hebben het huishoudelijk leidingnet te controleren.

- 2° De kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst, dat geproduceerd wordt (al dan niet met behandeling) moet ook voldoen aan bepaalde kwaliteitseisen zodat de volksgezondheid niet in het gedrang komt. Een grondwaterwinning bijvoorbeeld die als ruwwaterbron voor water bestemd voor menselijke consumptie aangewend wordt, moet dus aan bepaalde regels voldoen.

Deze regels worden momenteel niet opgenomen in het besluit dat tot doel heeft de richtlijn om te zetten, maar kunnen dus later door de Vlaamse regering worden vastgesteld.

§ 3 machtigt de Vlaamse regering nadere (algemene) regels vast te stellen met betrekking tot de herstelmaatregelen en de beperkingen van het gebruik die moeten genomen worden indien het water dat geleverd wordt niet voldoet aan de kwaliteitseisen.

Verschillende herstelmaatregelen worden reeds opgelegd door de Europese richtlijn 98/83/EG. De herstelmaatregelen zullen worden opgenomen in het uitvoeringsbesluit. Het gaat met name over de verplichtingen die aan de waterleverancier worden opgelegd om zo spoedig mogelijk de nodige herstelmaatregelen te nemen indien het voor menselijke consumptie bestemde water niet aan de door de

Vlaamse regering vastgestelde kwaliteitseisen voldoet. Hierbij moet bijvoorbeeld gelet worden, indien een parameterwaarde is vastgesteld, op de mate waarin de parameterwaarde in kwestie is overschreden en op het mogelijke gevaar voor de volksgezondheid. Indien geen parameterwaarde is vastgesteld, moet het gevaar voor de volksgezondheid beoordeeld worden.

Het betreft tevens de verplichting van de waterleverancier om, ongeacht of al dan niet aan de parameterwaarden wordt voldaan, de levering van voor menselijke consumptie bestemd water dat gevaar kan opleveren voor de volksgezondheid te onderbreken of het gebruik ervan te beperken of de andere maatregelen te nemen die nodig zijn om de volksgezondheid te beschermen.

De waterleverancier houdt bij het bepalen van de maatregelen die noodzakelijk zijn tevens rekening met de risico's die onderbreking van de levering of inperking van het gebruik van voor menselijke consumptie bestemd water zouden opleveren voor de volksgezondheid.

Indien niet wordt voldaan aan de door de Vlaamse regering vastgestelde indicatorparameters (parameters die enkel voor controledoeleinden m.b.t. bijvoorbeeld de werking van de zuiveringsinstallaties of de algehele kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemd water zijn opgesteld), gaat de waterleverancier na of er een risico bestaat voor de volksgezondheid. Indien de bescherming van de volksgezondheid dit vereist, neemt de waterleverancier herstelmaatregelen om de kwaliteit van het water weer op peil te brengen.

De Vlaamse regering kan eveneens door middel van sensibilisatieacties de betrokken bevolking inlichten over de mogelijke gevaren bij risicosituaties en over de mogelijke herstelmaatregelen die zij kunnen uitvoeren. Sensibilisatiecampagnes om abonnees aan te zetten tot renovatie van het leidingnet (indien het leidingnet uit lood bestaat), eventueel met inbegrip van subsidies of premies behoren bijvoorbeeld tot de mogelijkheden.

§ 4 geeft de Vlaamse regering de bevoegdheid te bepalen welke inlichtingen aan het publiek moeten worden verstrekt. Op die manier zullen in het uitvoeringsbesluit onder andere de desbetreffende verplichtingen van de Europese richtlijn worden uitgewerkt.

Het betreft met name de gevallen waarin het geleverde water niet voldoet aan de kwaliteitseisen en de waterleverancier verplicht is herstelmaatregelen

te nemen, de verbruikers te adviseren en de bevoegde diensten van de Vlaamse regering in te lichten.

Deze paragraaf geldt eveneens voor de gevallen, zoals beschreven in artikel 6, § 2, tweede lid.

De bevolking dient tevens geïnformeerd te worden indien aan de waterleverancier afwijkingen op de parameterwaarden worden toegestaan.

Daarnaast kan elke verbruiker, op eenvoudige vraag, van zijn waterleverancier informatie krijgen over de kwaliteit en de levering van het voor menselijk consumptie bestemd water.

In het uitvoeringsbesluit ter omzetting van de richtlijn zullen naast gevallen waar de waterleverancier het advies dient te vragen van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer, gevallen voorzien worden waar de administratie het advies dient in te winnen van bijvoorbeeld de VITO of de Vlaamse Gezondheidsinspectie (§ 4, eerste lid, 3°).

Elke drie jaar zal door de Vlaamse regering een verslag gepubliceerd worden over de kwaliteit en de levering van het voor menselijke consumptie bestemde water. Hiertoe dient de waterleverancier op eenvoudige vraag de nodige gegevens m.b.t. de kwaliteit en kwantiteit van water te leveren aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering. Naast het reeds vermelde driejaarlijks rapport (welke verplichting wordt opgelegd door de Europese richtlijn), kunnen deze gegevens ook opgevraagd worden voor het opmaken van onder andere verslagen, beleidsrapporten en jaarrapporten. In het uitvoeringsbesluit ter omzetting van de richtlijn zal nader bepaald worden welke gegevens door de waterleveranciers dienen geleverd te worden (§ 4, tweede lid).

Het formaat van gegevensoverdracht voor rapporteringdoeleinden of informatieverplichtingen door de waterleverancier aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering zal in de mate van het mogelijke bepaald worden in overleg met de waterleveranciers.

Artikel 5

In § 1 wordt bepaald dat de Vlaamse regering nadere regels kan vaststellen met betrekking tot de aansluiting van een woning op het openbaar waterdistributienetwerk.

De bedoeling is dat de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied, of in voorkomend geval het bevoegde gemeentebestuur, verplicht wordt om op eenvoudige vraag van de eigenaar van een woning die woning aan te sluiten op het openbaar waterdistributienetwerk.

Hiervan zou kunnen afgeweken worden indien kan aangetoond worden dat het technisch of financieel niet haalbaar is of omwille van redenen die te maken met milieu en natuurbehoud. Bij de beslissing tot aansluiting of tot afwijking hiervan dienen de criteria van volksgezondheid, van maatschappelijke en milieukundige aard en van technologische of financiële aard op een evenwichtige wijze, transparant en zo objectief mogelijk afgewogen te worden. Dit zal in het uitvoeringsbesluit nader worden uitgewerkt. Er zal voorzien worden dat de aanvrager beroep kan indienen bij de bevoegde minister.

Deze zou dan de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied (of in voorkomend geval het bevoegde gemeentebestuur) kunnen opleggen om een alternatieve watervoorziening te verzorgen, bijvoorbeeld door zo dicht mogelijk bij de betrokken woning een aftappunt (inclusief teller) op het openbaar waterdistributienetwerk te voorzien waarvan door de bewoners (gedomicilieerden) van de betrokken woning water kan genomen worden. Een andere alternatieve watervoorziening is eveneens mogelijk.

Het afnemen van water bestemd voor menselijke consumptie dient dan ook gratis te gebeuren tot 15 m³ per gedomicilieerd persoon per jaar. Indien meer water bestemd voor menselijke consumptie wordt afgenomen, mag de kostprijs hiervoor niet meer te bedragen dan voor het water dat geleverd wordt via een aansluiting op het openbaar waterdistributienetwerk.

Tevens wordt bepaald dat de Vlaamse regering nadere regels met betrekking tot het aansluitrecht en de tariefstructuren kan opleggen. Een geüniformiseerde tariefstructuur die aandacht heeft voor sociale aspecten en voor de principes van duurzaam watergebruik is essentieel voor een goed duurzaam waterbeleid. Het bepalen van deze nadere regels kan gebeuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt aan huishoudens, industrie en landbouw (ook indien het water bestemd voor menselijke consumptie aangewend wordt voor andere doeleinden). De Vlaamse regering zal hierbij de federale bevoegdheden inzake het vaststellen van maximumprijzen en het goedkeuren van prijsverhogingen voor water bestemd

voor menselijke consumptie in acht moeten nemen.

In § 2 wordt bepaald dat ten laatste op 31 december 2007 een watermeter moet worden geplaatst op die plaatsen waar er nog geen watermeter is. Het is de bedoeling dat in eerste instantie een uitdovingsbeleid gevoerd wordt, met name dat voor nieuwe aansluitingen een watermeter verplicht is, en dat daarenboven voor bestaande aansluitingen een versnelde plaatsing van watermeters gebeurt. Door de aanwezigheid van watermeters kan een efficiënter beleid met betrekking tot duurzaam watergebruik gevoerd worden. Ervaringen in het buitenland hebben immers aangetoond dat bij de aanwezigheid van een watermeter het watergebruik lager ligt dan wanneer geen watermeter aanwezig is. Tevens zal de berekening van de afvalwaterheffing voor huishoudens, waarbij men zich voornamelijk baseert op de drinkwaterfactuur, dan gebeuren op basis van reële cijfers. Ten slotte moet men rekening houden met het feit dat de lidstaten volgens de kaderrichtlijn water ervoor moeten zorgen dat het waterprijsbeleid adequate prikkels bevat voor de gebruikers om de watervoorraden efficiënt te benutten en dat de kosten teruggewinning voor watterdiensten moet gerealiseerd zijn.

Op die plaatsen waar er nog geen watermeter is wordt de grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet contractueel of reglementair bepaald. Op het moment dat de watermeter wordt geplaatst, telt de watermeter als grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet (tenzij in het in artikel 2, 4° bepaalde geval wanneer het gedeelte van het leidingnet voor de watermeter eigendom is van de abonnee).

In § 3 wordt in algemene termen bepaald dat de Vlaamse regering nadere regels kan vaststellen met betrekking tot het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie. Een concrete regeling, zijnde de levering van 15 m³ gratis water per gedomicilieerd persoon, werd oorspronkelijk in de wet van 1933 ingevoerd door het decreet van 20 december 1996 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van 1997. Recente verbruikscijfers doen vermoeden dat de invoering van een gratis hoeveelheid water, parallel met een aantal andere initiatieven (zoals de sensibilisatiecampagne "Water. Elke druppel telt") een grote invloed heeft gehad op het watergebruik bij de verschillende doelgroepen. Het is tevens mogelijk dat de invoering van de grondwaterheffing een invloed heeft gehad op het watergebruik. Er moet evenwel een ex post onderzoek gebeuren

naar de precieze sociale, economische en milieueffecten van de invoering van een gratis hoeveelheid water zodat eventueel beleidsmatig kan gecorrigeerd worden.

Het is daarom opportuun om bij decreet de bevoegdheid voor de Vlaamse regering vast te leggen om nadere regels in een uitvoeringsbesluit op te nemen.

Het ligt in de bedoeling om in eerste instantie ook een aantal probleemgevallen met betrekking tot de toekenning van gratis water op te lossen, met name wanneer het gaat over bewoners van appartementsgebouwen en mensen die verhuizen.

Verbruikers in appartementsgebouwen die niet gedomicilieerd zijn op het adres van aansluiting op het openbare waterleidingnet, maar op een adres in het appartementsgebouw, hebben eveneens recht op een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie. Tot nu toe vielen deze verbruikers immers tussen de mazen van het net in het geval er in een appartementsgebouw slechts één aansluiting of watermeter aanwezig was. In de praktijk wordt voor deze verbruikers door sommige exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk de gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie reeds aangerekend. Het is dus wenselijk om dit ook bij besluit te regelen. De titularis van de aansluiting in appartementsgebouwen of zijn afgevaardigde wordt verplicht om het aantal personen dat gedomicilieerd is op een adres in het appartementsgebouw gedurende het beschouwde jaar mee te delen.

Wanneer men op 1 januari van een beschouwd jaar wel gedomicilieerd is op een adres van aansluiting op een openbaar waterleidingnet of op een adres in een appartementsgebouw waar slechts een aansluiting of watermeter aanwezig is, maar men door verhuizing niet de totale gratis hoeveelheid voor menselijke consumptie bestemd water verbruikt, heeft men na verhuis geen recht meer op de gratis levering van 15 m³ water per gedomicilieerd persoon omdat in de huidige regeling het tijdstip van de toekenning gerelateerd is met de domiciliëring op 1 januari van het beschouwde jaar.

De oplossing bestaat erin dat door elke exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk een hoeveelheid voor menselijke consumptie bestemd water gratis wordt geleverd evenredig met de periode van domicilie gedurende het beschouwde jaar in de betrokken gemeente. Dit betekent dat de gemeenten moeten verplicht worden om in geval van verhuis, de exploitant van een openbaar water-

distributienetwerk op de hoogte te brengen van nieuwe domicilieringen zodanig dat de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk het deel van de 15 m³ gratis water bestemd voor menselijke consumptie kunnen leveren evenredig met de periode van domiciliëring gedurende het beschouwde jaar.

Personen die van een diplomatiek of consulaire statuut genieten of ambtenaren van internationale en supranationale organisaties die voor de uitoefening van hun ambt in Vlaanderen verblijven en die wegens internationale verdragen, protocollen of wetgeving zich niet kunnen domiciliëren, hebben volgens de ratio legis voor de invoering van de gratis levering van 15 m³ per persoon per jaar (met name het verzekeren van een menswaardig bestaan en het wijzigen van de sociale correctie van de afvalwaterheffing) en wegens het verbod op discriminatie (art. 11 van de Grondwet) eveneens recht op die gratis levering van 15 m³ per persoon per jaar.

Aangezien de domiciliëringseis als een controlemechanisme werd ingevoerd, is die gratis levering op grond van de nu van kracht zijnde regeling onmogelijk. In een uitvoeringsbesluit zal dus een ander controlemechanisme ontwikkeld worden zodat ook die personen en hun gezinsleden recht kunnen hebben op de vermelde gratis levering. Dit controlemechanisme zal gebaseerd zijn op een aanvraag op erewoord, gericht tot de bevoegde administratie. Deze administratie kan dan enerzijds de nodige inlichtingen inwinnen en anderzijds het overzicht (controle) bewaren zodat slechts voor 1 woning die gratis levering aangevraagd wordt. De bevoegde administratie brengt vervolgens de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk op de hoogte, die dan de gratis levering van 15 m³ per persoon per jaar moet uitvoeren.

Er moeten dus wijzigingen in de huidige regeling aangebracht worden om de verstrekking van gegevens door de rechthebbenden op de gratis hoeveelheid voor menselijke consumptie bestemd water mogelijk te maken voor zowel aansluitingen op het openbaar waterleidingnet als voor appartementsgebouwen waar er slechts een aansluiting of watermeter aanwezig is, voor gevallen van domiciliëring op het distributiegebied van meer dan één exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk gedurende hetzelfde kalenderjaar en voor personen die van het diplomatiek of consulaire statuut genieten of ambtenaren van internationale en supranationale organisaties.

HOOFDSTUK III

Bepalingen met betrekking tot de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan en de verantwoordelijkheid van de waterleverancier

Artikel 6

In § 1 wordt bepaald dat de Vlaamse regering nadere regels kan bepalen met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier voor de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie.

In § 2, eerste lid wordt de plaats bepaald waar aan de door de Vlaamse regering vast te stellen kwaliteitseisen moet worden voldaan, namelijk het punt binnen een perceel of gebouw waar het uit de kranen komt die gewoonlijk worden aangewend voor menselijke consumptie.

Het in het decreet gemaakte onderscheid tussen publieke gebouwen en niet-publieke gebouwen vloeit voort uit het hiervoor gemaakte onderscheid in de richtlijn 98/83/EG.

Uit het tweede lid volgt dat, indien de waterleverancier vaststelt dat het water aan de kraan, in de praktijk meestal aan de keukenkraan, niet voldoet aan de kwaliteitseisen door bijvoorbeeld een overschrijding van de parameterwaarden, deze het water moet gaan controleren aan de ingang van het huishoudelijk leidingnet. Indien het water daar, aan de ingang van het huishoudelijk leidingnet, aan de kwaliteitseisen voldoet, wordt de waterleverancier geacht aan zijn verplichtingen te hebben voldaan. In dit geval bestaat er immers een vermoeden juris tantum dat het niet voldoen aan de kwaliteitseisen te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet.

Om aan de verplichtingen te hebben voldaan, moet de waterleverancier echter eveneens de eigenaar of de abonnee inlichten over de kwaliteit van het water en moet, indien nodig, de mogelijke herstelmaatregelen adviseren. Dit lid geldt echter slechts indien het niet om een publiek gebouw gaat.

De waterleverancier kent in de meeste gevallen maar 1 persoon (meestal diegene die de factuur betaalt, wat in de meeste gevallen de abonnee is en in sommige gevallen de eigenaar). Indien de eigenaar door de waterleverancier geïnformeerd wordt, dient de eigenaar de abonnee te verwittigen van het niet voldoen aan de kwaliteitseisen, de mogelijke herstelmaatregelen en de uitvoering ervan. Lo-

gischerwijze geldt hetzelfde indien de abonnee, en niet de eigenaar verwittigd wordt : de abonnee moet de eigenaar op de hoogte brengen van de informatie, verstrekt door de waterleverancier.

Naargelang van de aard van de vereiste herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet (structurele problemen of onderhoudsproblemen) zullen ofwel de eigenaar ofwel de abonnee de herstelmaatregelen moeten nemen totdat het water voldoet aan de kwaliteitseisen. Afhankelijk van de verantwoordelijkheden (als het gaat om een structureel probleem, of om een onderhoudsprobleem) zal dus de eigenaar of abonnee verantwoordelijk zijn. Hiervoor zal ondermeer rekening moeten gehouden worden met de huurwetgeving en andere wetgeving naargelang van de aard van het recht dat de abonnee op het onroerend goed geniet. Dit geeft eveneens aan ondermeer de huurder een rechtsgrond indien de eigenaar weigert herstellingen aan het huishoudelijk leidingnet uit te voeren.

Bij overschrijding van de kwaliteitseisen zal de waterleverancier dus moeten onderzoeken of dit te wijten is aan de binnenhuisleiding of aan de inherente kwaliteit van het gedistribueerde water. Hiertoe dient dan door de waterleverancier een staal genomen te worden direct na de watermeter (of stopkraan) én aan de kraan. Een evaluatie van beide gegevens moet dan uitsluitsel geven over de verantwoordelijkheid.

Wanneer de vastgestelde overschrijding aan de kraan niet wordt vastgesteld aan de watermeter of stopkraan, is het niet voldoen aan de kwaliteitseisen dus te wijten aan het huishoudelijk leidingnet en neemt de waterleverancier de maatregelen bepaald bij besluit van de Vlaamse regering. Zoals reeds hoger gesteld, moeten eigenaar, de abonnee en de gebruiker door de waterleverancier verwittigd worden van deze overschrijding en verleent de waterleverancier hen advies over de door hen te nemen maatregelen. Deze adviezen die door de waterleverancier aan de eigenaar en de abonnee worden gegeven, houden, voor de waterleverancier, geen resultaatsverbintenis in.

Wanneer een niet voldoen aan de kwaliteitseisen aan de watermeter of stopkraan wordt vastgesteld, is dit te wijten aan de inherente kwaliteit van het geleverde water en moet de waterleverancier de door de Vlaamse regering nader te bepalen acties ondernemen.

In geval een overschrijding van de parameterwaarden van het water bestemd voor menselijke consumptie in een publiek gebouw te wijten is aan het

huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, neemt de waterleverancier de door de Vlaamse regering vastgestelde maatregelen. De waterleverancier moet alleszins de bevoegde diensten van de Vlaamse regering, de eigenaar en de abonnee inlichten (derde lid).

Het in het decreet gemaakte onderscheid voor de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan, vloeit voort uit de richtlijn 98/83/EG (artikel 6 richtlijn).

In § 3, eerste lid wordt beschreven waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan voor water bestemd voor menselijke consumptie dat via een tankschip of tankauto wordt geleverd. Dit is niet van toepassing voor water dat in een levensmiddelenbedrijf via een tankschip of tankauto voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen wordt geleverd. Dit is immers een federale materie en zal via een koninklijk besluit worden geregeld (zie artikel 3, § 3).

Het tweede lid heeft betrekking op water dat in flessen of verpakkingen in het kader van een niet-commerciële activiteit wordt geleverd.

Het derde lid tenslotte heeft betrekking op water bestemd voor menselijke consumptie dat aangewend wordt in een levensmiddelenbedrijf voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen voorzover dat geleverd wordt via een waterdistributienetwerk en dat geen bewerking of behandeling in het bedrijf ondergaat. De federale wetgeving geldt eveneens voor water bestemd voor menselijke consumptie dat niet geleverd wordt aan een levensmiddelenbedrijf via een waterdistributienetwerk of dat een bewerking of behandeling in het bedrijf ondergaat.

HOOFDSTUK IV

Bepalingen met betrekking tot de controle van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 7

In artikel 7 wordt de Vlaamse regering gemachtigd nadere regels te bepalen met betrekking tot de

controle van het water. Voor private woningen kan de keukenkraan als representatief worden genomen.

In § 1 worden de controles toevertrouwd aan de waterleverancier. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de bevoegde diensten van de Vlaamse regering bijkomende controles kunnen laten uitvoeren, zodat in principe een extra controle op de controles door de waterleverancier mogelijk is (zie § 3, eerste lid). De waterleverancier of de bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen evenwel de controles toevertrouwen aan door de Vlaamse regering erkende organen (zie § 3, derde lid).

Er moet echter een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen de controles die door de waterleverancier worden uitgevoerd voor de vastgelegde controledoeleinden en bijkomende controles op vraag van derden. Voor dit laatste moet de waterleverancier een accreditatie hebben zodat hij geen rechter en partij kan zijn. Een dergelijke accreditatie verzekert de aanvrager dat de hiërarchische lijnen van enerzijds het laboratorium (die de controles uitvoert) en anderzijds de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk (dat water bestemd voor menselijke consumptie produceert en / of distribueert) duidelijk gescheiden zijn. Op die manier is er geen discussie mogelijk over de onpartijdigheid van het laboratorium. Dit kan voornamelijk van belang zijn indien door één of andere partij gerechtelijke stappen worden ondernomen. Voor routinecontroles (i.e. de vastgelegde controledoeleinden) is om pragmatische (praktische) redenen een dergelijke accreditatie niet nodig, maar is een erkenning voldoende volgens het besluit van de Vlaamse regering van 29 juni 1994 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van laboratoria voor wateranalyse. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat de bevoegde diensten van de Vlaamse regering extra controles kunnen uitvoeren zodat gecheckt kan worden indien de routinecontroles op een correcte manier uitgevoerd worden.

§ 2. Aan de waterleveranciers en de controleambtenaren wordt een recht van toegang tot de woning en publieke gebouwen gegeven naar analogie met het recht van toegang tot de woning zoals voorzien in artikel 13 van de Vlaamse Wooncode.

Enkel met het oog op het controleren van het water bestemd voor menselijke consumptie aan de kraan, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter, en met het oog op een aantal inventarisatietaken, kan de woning door de waterleveran-

cier en de controleambtenaren van de Vlaamse regering betreden worden.

Als de waterleverancier de toegang wordt geweigerd, dan worden de controleambtenaren op de hoogte gebracht, die de controle van het water dan uitvoeren.

De controleambtenaren treden, in tegenstelling met de toezichthoudende ambtenaren, niet op met het oog op het vaststellen van inbreuken. Indien de controleambtenaren bij de uitoefening van hun controletaak inbreuken vaststellen, brengen zij de toezichthoudende ambtenaren hiervan op de hoogte (§ 3, vierde lid). Ook de waterleveranciers en de door de Vlaamse regering verkende organen dienen de toezichthoudende ambtenaren op de hoogte te brengen van inbreuken die zij vaststellen. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de inbreuken waarvan de toezichthoudende ambtenaren op de hoogte moeten worden gebracht.

De controleambtenaren kunnen dus geen proces-verbaal opmaken van vastgestelde inbreuken. Enkel de toezichthoudende ambtenaren worden gemachtigd processen-verbaal op te maken (zie artikel 17). De waterleveranciers en de controleambtenaren beschikken over een toegangsrecht tot de woning om hun controletaken (controle van water aan de kraan, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter) uit te voeren (zie § 2).

De in § 4 vermelde controleprogramma's zullen door de waterleverancier aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering ter goedkeuring moeten worden voorgelegd. Deze controleprogramma's zijn deels opgelegd door de Europese richtlijn. De minimumfrequenties zijn zodanig aangepast dat op een gemakkelijke manier de controles kunnen georganiseerd worden (bijvoorbeeld wekelijks, om de twee weken, maandelijks, om de twee maanden, etc.).

Voor wat betreft de controle van water bestemd voor menselijke consumptie dat aangewend wordt in publieke gebouwen (vijfde lid, 2°), is het de bedoeling dat in het uitvoeringsbesluit verschillende categorieën worden opgesteld.

De hoogste, belangrijkste categorie zal dan minimaal scholen, rusthuizen en ziekenhuizen omvatten. Aangezien in deze publieke gebouwen de meest gevoelige bevolkingsgroepen vertegenwoordigd zijn, zal hiervoor een minimumfrequentie opgelegd worden gelet op het belang voor de volksgezondheid.

Voor de overige publieke gebouwen zal aan de waterleverancier opgelegd worden om een controleschema op te maken, dat dan ter goedkeuring moet voorgelegd worden aan bevoegde diensten van de Vlaamse regering. Op basis van deze controleschema's en de opgedane ervaringen kunnen dan in een latere fase de minimumfrequenties voor controles van andere publieke gebouwen vastgelegd worden.

Omdat, zoals reeds gemeld, de meest gevoelige bevolkingsgroepen blootgesteld worden aan het water bestemd voor menselijke consumptie in publieke gebouwen, zullen deze controles apart te geregeld worden.

HOOFDSTUK V

Beheers- en beleidsinstrumenten

De levering van een optimale hoeveelheid water bestemd voor menselijke gebruik van een geschikte kwaliteit is een dienstverlenende opdracht. Sociale, economische en ecologische aspecten spelen hierin een voorname rol. Gelet op het belang van deze dienstverlening en de invloed of gevolgen die voornoemde aspecten kunnen hebben, is het noodzakelijk dat het beheer en het beleid van watergebruik gestructureerd vorm krijgen. In artikels 8 tot en met 16 worden beheers- en beleidsinstrumenten opgenomen. Verschillende elementen zijn geïnspireerd door het ontwerp van decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt.

De verplichtingen en taken van de waterleveranciers zullen worden vastgesteld door de Vlaamse regering in vorm van openbare dienstverplichtingen (artikel 8). De bedoeling is dat de Vlaamse regering binnen de twee jaar na inwerkingtreding van het decreet een reguleringsinstantie opricht (artikel 9 en volgende). Deze reguleringsinstantie heeft een algemene opdracht inzake inventarisatie, evaluatie, adviesverlening en rapportering over alle aangelegenheden met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending.

AFDELING 1

Openbare dienstverplichtingen

Artikel 8

In artikel 8 wordt de Vlaamse regering gemachtigd om openbare dienstverplichtingen aan de waterleverancier op te leggen. De openbare dienstverplichtingen die kunnen opgelegd worden, worden (weliswaar niet exhaustief) opgesomd. De voorgestelde openbare dienstverplichtingen kunnen verder bij besluit van de Vlaamse regering worden uitgewerkt en aangevuld. De financiering van de openbare dienstverplichtingen vormt natuurlijk een belangrijk aandachtspunt. Verschillende openbare dienstverplichtingen zouden immers kunnen leiden tot bijkomende kosten voor de waterleveranciers. Bij het opleggen van deze openbare dienstverplichtingen zal rekening gehouden worden met de financiële consequenties ervan. Er moet evenwel eveneens rekening gehouden worden met de verplichting, opgelegd door de kaderrichtlijn water, van de terugwinning van de kosten voor waterdiensten.

De verantwoordelijkheid van de overheid inzake het waarborgen van publieke belangen heeft betrekking op aspecten als de universele dienstverlening, de bescherming van de gebonden klanten, de leveringszekerheid, de kwaliteit van de dienstverlening en op het voorkomen van de negatieve effecten voor milieu, veiligheid en volksgezondheid.

§ 1

1° De exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het openbaar waterdistributienetwerk en van de inrichtingen waar water bestemd voor menselijke consumptie wordt geproduceerd, behoort tot het takenpakket van de waterleverancier. De waterleverancier staat in voor een efficiënte, veilige en betrouwbare werking van het openbaar waterdistributienetwerk, de voorziening van water bestemd voor menselijke consumptie aan zijn abonnees, het aanhouden van een voldoende capaciteit en de koppelingen van het openbaar waterdistributienetwerk tussen verschillende leveringsgebieden en distributie-

gebieden. Op die manier wordt deze taak een publiek facet en wordt de rol en de maatschappelijke opdracht van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk versterkt.

- 2° Duurzaam watergebruik is één van de pijlers van zowel het milieubeleid als het beleid met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending. Het principe van duurzaam watergebruik, waarbij minder water wordt aangewend, waarbij water van hoge kwaliteit voorbehouden is voor toepassingen die dat expliciet eisen en waarbij het water minder vervuild wordt, geldt als basisprincipe. Het belang hiervan is weerspiegeld in het feit dat de waterleverancier het bevorderen van duurzaam watergebruik bij abonnees en verbruikers als openbare dienstverplichting opgelegd krijgt. Daarnaast wordt de mogelijkheid voorzien om via diverse instrumenten programma's ter bevordering van duurzaam watergebruik uit te voeren.
- 3° Aangezien een minimale hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie belangrijk is voor de volksgezondheid, moet de overheid en de waterleverancier rekening houden met het feit dat sociale maatregelen noodzakelijk kunnen zijn opdat dit water voor iedereen betaalbaar zou zijn. In het decreet van de Vlaamse regering van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water is hiervoor reeds een aanzet gegeven. Dit decreet regelt echter enkel de minimumlevering. Voor sommige gevallen (zoals bij personen die leven van een uitkeringsminimum) kunnen bijkomende maatregelen opgelegd worden aan de waterleverancier.
- 4° We leven meer en meer in een dienstenmaatschappij, waarbij de abonnee meer en meer een klant is van een waterleverancier. De abonnee als klant verlangt dan ook vaak terecht méér dan in het verleden. De kwaliteit van de dienstverlening ten aanzien van de burger is primordiaal. Leveringszekerheid, een goede waterkwaliteit, voldoende waterdruk, snelle herstellingen, correcte informatie, korte wachttijden en een adequate service zijn hiervan voorbeelden. De leveringszekerheid moet, omwille van de rechtszekerheid van de burger, waarborgen dat leveringen van diensten en goederen effectief gebeuren, vermits het hier in de meeste gevallen gaat om levensnoodzakelijke behoeften.

Ook het nemen en controleren van watermonsters op vraag van de abonnee dient binnen een bepaalde termijn afgehandeld te worden zodat

de abonnee op de hoogte kan gebracht worden van de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie aan de kraan of aan de watermeter.

- 5° De waterleverancier heeft in hoofde van zijn werkzaamheden een belangrijke rol te spelen in het beschermen van het milieu. Niet alleen heeft de waterleverancier voordeel bij een betere kwaliteit van de ruwwaterbronnen, maar als producent en distributeur kan de waterleverancier een wezenlijke bijdrage leveren in de bescherming van die ruwwaterbronnen. Bij het winnen van grondwater en het beoordelen van potentiële waterwinningen moet de waterleverancier op zijn minst de draagkracht van de watervoerende laag in rekening brengen, zodat door minimaal een evenwicht tussen de vraag en het aanbod na te streven de strijd tegen verdroging een helpende hand krijgt. Tevens moet de waterleverancier rekening houden met de mogelijke gevolgen voor het ecosysteem. Ook bij ondermeer het gebruik van chemicaliën en materialen, het aanleggen van distributieleidingen en het verwijderen van drinkwaterslib moet milieuzorg bij de waterleverancier hoog in het vaandel staan. Daarnaast moet de waterleverancier, in het uitoefenen van zijn opdracht, aandacht hebben voor de afval-, de energie- en de mobiliteitsproblematiek. Een duurzame watervoorziening (zowel de winning, opvang, behandeling als distributie) moet gebaseerd zijn op de best beschikbare technieken. De beste beschikbare technieken dienen op dezelfde manier te worden geïnterpreteerd als voorzien in artikel 1, 29° titel I VLAREM. Dit betekent dat de technieken die overmatig hoge kosten met zich meebrengen niet als 'beste beschikbare technieken' worden beschouwd. Waterwinning moet ook in de mate van het mogelijke gekoppeld worden aan het gebruik. Zo moet kwalitatief hoogwaardig water alleen gewonnen worden voor hoogwaardige toepassingen. Indien alternatieve minder hoogwaardige waterbronnen voorhanden zijn voor dezelfde toepassing, moeten deze waterbronnen zoveel mogelijk aangesproken worden, natuurlijk rekening houdend met economische, technologische en ecologische randvoorwaarden. Omdat een goed watervoorraadbeheer betekent spaarzaam omgaan met hoogwaardige waterbronnen (zoals de meeste grondwaterlichamen) en omwille van het feit dat de gevolgen van het onttrekken van grondwater momenteel veel moeilijker in te schatten zijn, dient er meestal naar gestreefd te worden om oppervlaktewater van zowel bevaarbare als onbevaarbare waterlopen te capteren

in plaats van grondwater te winnen. Hierbij dient een grondige afweging gemaakt te worden van economische, technologische, ecologische en volksgezondheidkundige randvoorwaarden.

De milieukosten moeten geïnventariseerd én beheerst worden en de milieuprestaties moeten meegedeeld worden aan de reguleringsinstantie, zodat deze instantie de prestaties kan beoordelen en vergelijken tussen de verschillende waterleveranciers.

- 6° Voor wat betreft het aansluitrecht kan verwezen worden naar de uitleg die verschaft wordt bij art. 5 § 1. Aan de hand van een op te stellen tariefstructuur moet de bevolking aangespoord worden tot duurzaam watergebruik (zoals gesteld wordt in de kaderrichtlijn water bij de kosten terugwinning van de waterdiensten). Er moet ook aandacht besteed worden aan de minder begoeden.
- 7° De waterleverancier moet het algemeen en bijzonder verkoopreglement kenbaar maken aan elke abonnee. Dit gebeurt schriftelijk.
- 8° De waterleverancier heeft als openbare dienstverplichting te streven naar zo laag mogelijke kosten. De uitvoering van openbare dienstverplichtingen zal kosten en baten met zich meebrengen, maar door een efficiënt en effectief beheer moet de waterleverancier streven naar zo laag mogelijke kosten. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de Europese verplichting van de terugwinning van de kosten van de waterdiensten (inclusief de milieukosten en de kosten van de hulpbronnen, overeenkomstig het beginsel dat de vervuiler betaalt), de allocatieve (economische) efficiëntie, sociale rechtvaardigheid, milieu-effectiviteit, volksgezondheid en het principe dat duurzaam watergebruik moet bevorderd worden. Zolang de prijsbepaling voor water bestemd voor menselijke consumptie een federale materie is, moet er gestreefd worden naar een zo goed mogelijk overleg met het Comité der Prijzen en het federale ministerie van Economische Zaken. In navolging van het voorstel van resolutie betreffende de drinkwatervoorziening in Vlaanderen van 19 april 2001 moet er gestreefd worden naar een beleid dat erop gericht is de prijszetting van het water bestemd voor menselijke consumptie te regionaliseren zodat een éénduidig waterbeleid kan gevoerd worden.
- 9° Het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie is nu

reeds een verplichting voor de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk (decreet 20 december 1996 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van 1997).

§ 2. De Vlaamse regering kan de lijst met openbare dienstverplichtingen aanvullen en voor al deze elementen nadere regels bepalen of specifieke maatregelen of programma's opleggen aan de waterleverancier. In de toekomst zou het immers kunnen zijn dat door omstandigheden andere openbare dienstverplichtingen moeten opgelegd worden. Ook uit onderzoeken en adviezen van de reguleringsinstantie zouden openbare dienstverplichtingen kunnen gedistilleerd worden.

Als voorbeeld kan gedacht worden over het uitvoeren (door de waterleveranciers) van inventarisatietaken bij de abonnees met betrekking tot de winning, de opvang, het gebruik, de afvoer en de zuivering van hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater, inclusief de hiervoor aangewende infrastructuur. Deze informatie, die ter ondersteuning van duurzame watervoorziening en duurzaam watergebruik zou ingezameld worden, zou dan aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen overgemaakt worden. Ook het innen van de in artikel 35bis van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging bedoelde waterheffing van kleinverbruikers zou door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk (onder bepaalde voorwaarden) kunnen gebeuren. Een derde voorbeeld van een bijkomende openbare dienstverplichting zou de opmaak van een éénvormige waterfactuur voor de kleinverbruikers kunnen zijn. In een eerste fase zou bijvoorbeeld kunnen gewerkt worden aan een geïntegreerde waterfactuur die voor alle exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk op een uniforme manier is opgesteld. Dit zou kunnen betekenen dat de abonnementsvergoeding overal dezelfde inhoud weerspiegelt en dat de tariefschijven, die momenteel verschillend zijn naargelang de exploitant, ook moeten gelijkgesteld worden.

Met betrekking tot bovenstaande voorbeelden worden er reeds besprekingen gevoerd, ook in het kader van andere nutsectoren. Opdat deze besprekingen efficiënt zouden verlopen, wordt momenteel geopteerd om deze mogelijke openbare dienstverplichtingen niet in het ontwerp van decreet zelf op te nemen.

De waterleverancier wordt voor de uitvoering van zijn kerntaken vergoed via de verkoop van het water aan de diverse klanten. Wanneer de Vlaamse

regering, na advies van de reguleringsinstantie, beslist om aan de waterleveranciers bijzondere taken op te leggen die niet tot de kerntaken van de waterleveranciers behoren, moet gelijktijdig beslist worden hoe de kosten voor de uitvoering van deze bijzondere taken op billijke wijze worden vergoed. Indien dit niet gebeurt, kan de normale bedrijfsvoering van de waterleverancier in het gedrang worden gebracht. Afhankelijk van de aard van de bijzondere opdracht beslist de Vlaamse regering, na advies van de reguleringsinstantie, de vergoeding hetzij via een aanpassing van de waterprijs te laten verlopen, hetzij via een directere vorm van vergoeding.

AFDELING 2

Reguleringsinstantie

Artikel 9

Zoals in de elektriciteitssector wordt een reguleringsinstantie opgericht. De regeling in dit decreet is geïnspireerd op het decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. In de toekomst zou de reguleringsinstantie geïntegreerd kunnen worden in een ruimere reguleringsinstantie die ook andere aspecten met betrekking tot leefmilieu behandelt.

In de volgende artikels wordt het takenpakket afgebakend. Daarnaast zullen criteria moeten worden bepaald waaraan de reguleringsinstantie moet voldoen, waarbij onder meer transparantie, deskundigheid, onafhankelijkheid en democratisch toezicht aan bod dienen te komen.

Artikel 10

Het dagelijks bestuur en de werking van de reguleringsinstantie wordt beschreven. De Vlaamse regering zal hieromtrent nadere regels vaststellen, rekening houdend met de eigenheid van de markt voor de voorziening van water bestemd voor menselijke aanwending.

Een dagelijks bestuur wordt opgericht. De voorzitter, die een coördinerende taak heeft, wordt bijgestaan door drie beheerders. De voorzitter zit de vergaderingen van het dagelijks bestuur voor. De besluiten worden genomen bij meerderheid. Bij staking van stemmen heeft de voorzitter een door-

slaggevende stem. Eventuele minderheidsstandpunten van de leden van het dagelijks bestuur kunnen evenwel aan de voorstellen, evaluaties en adviezen toegevoegd worden.

De reguleringsinstantie kan vooraf de mening van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk of van andere actoren vragen over alle belangrijke aangelegenheden waarover de reguleringsinstantie een voorstel aan de Vlaamse regering voorlegt en waarover de Vlaamse regering dus een beslissing moet treffen. De exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk dienen hun mening binnen de door de reguleringsinstantie gestelde termijn te geven. Het feit of er al dan niet een consultatie gebeurd is van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk of van andere actoren moet in de rapporten vermeld worden.

Om de onafhankelijkheid te bewaren van deze instantie, mogen de leden van het dagelijks bestuur geen andere functies vervullen die de onafhankelijkheid en de objectiviteit waarmee ze hun mandaat uitoefenen kunnen belemmeren. Er is bijvoorbeeld een onverenigbaarheid tussen een functie bij een exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk en een mandaat in het dagelijks bestuur van de reguleringsinstantie.

Artikel 11

De Vlaamse regering stelt de personeelsformatie van de reguleringsinstantie vast. Door deze algemene bevoegdheid blijven alle opties open, zijnde het aanwerven van personeel en/of het aanwijzen van een bevoegde dienst van de Vlaamse regering als secretariaat van de reguleringsinstantie. In bijzondere gevallen (hoge werklast, specifieke opdrachten, ter vervanging van statutaire personeelsleden, etc.) kan het dagelijks bestuur van de reguleringsinstantie tijdelijk extra personeel aanwerven. De leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie zijn gebonden door het beroepsgeheim. De exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk kan dus niet omwille van de bescherming van de privacy gegevens achterhouden voor de reguleringsinstantie.

Artikel 12

§ 1. De reguleringsinstantie heeft een inventariserende, evaluerende, adviserende en rapporterende opdracht over alle aangelegenheden met betrek-

king tot water bestemd voor menselijke aanwending. Om de meest geschikte institutionele vorm voor de reguleringsinstantie te bepalen, werd een studie uitgevoerd. Per beleidsdomein komt er best één geïntegreerde reguleringsinstantie. Dit betekent één reguleringsinstantie voor alle nutsectoren (waaronder drinkwater) onder het domein leefmilieu.

Daarnaast blijven de bevoegde diensten van de Vlaamse regering de eigen opdrachten van beleidsvoorbereiding, beleidsevaluatie en toezicht- en controletaken uitvoeren.

§ 2. De reguleringsinstantie geeft advies aan en legt voorstellen voor aan de Vlaamse regering met betrekking tot de uitwerking en uitvoering van de openbare dienstverplichtingen, de investeringsplanningen in de waterdistributienetwerken en in de productie en invoer van water bestemd voor menselijke aanwending dat geleverd wordt door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en het algemeen waterverkoopreglement.

De reguleringsinstantie moet eveneens werken aan passende en doelmatige mechanismen voor de harmonisatie, transparantie, functiescheiding en regulering met betrekking tot de productie, invoer, levering, tarieven en gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending.

Voor het stimuleren van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk zullen de mogelijkheden onderzocht worden van een normstelsel voor duurzaam watergebruik, naar analogie met de norm voor rationeel energiegebruik. Men moet evenwel rekening houden met het feit dat de volksgezondheid niet in gedrang mag komen, dat niet iedereen de mogelijkheid heeft om water bestemd voor menselijke consumptie (geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk) te substitueren door op duurzame wijze gewonnen water en dat de substitutie niet mag gebeuren door een veelvoud van moeilijk te controleren (en niet gewenste) grondwaterwinningen. Het is duidelijk dat vooraf nog wat onderzoek m.b.t. de invoering van een dergelijke norm dient te gebeuren, wat door de reguleringsinstantie kan uitgevoerd worden. De voorgestelde norm kan dan via de maatstafvergelijking een onderdeel vormen van de evaluatie van de werking van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

De mogelijke synergieën tussen rioolwaterzuivering en watervoorziening en de eenvormige waterfactuur worden verondersteld eveneens tot het aandachtsveld te behoren.

§ 2, 5° en § 3. In de sector van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ontbreekt een afdoende marktwerking zodat er minder stimulansen aanwezig zijn om de kosten in de hand te houden. Alhoewel concurrentie om infrastructuur niet mogelijk is, kunnen toch maatregelen genomen worden om meer competitie in de markt te brengen.

Het rekenhof heeft opgemerkt dat het momenteel onmogelijk is een verantwoorde kostenvergelijking tussen de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk uit te voeren en aan maatstafconcurrentie te doen (maatstafconcurrentie of benchmarking is gebaseerd op een vergelijking van de prestaties van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk). De kostenverschillen zijn immers niet gerelateerd aan verklarende factoren. Aldus kan niet worden nagegaan of de verschillen te wijten zijn aan exogene variabelen (geen oorzaak van efficiëntieverschillen) of endogene variabelen (wel aan efficiëntie gerelateerd). De exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk hanteren verschillende waarderingsregels resulterend in een verschillende resultaatsbepaling. Om hiervoor een oplossing te vinden, kan gebruik gemaakt worden van verschillende instrumenten om tot een duidelijke, overzichtelijke en uniforme boekhoudkundige structuur te komen. In een maatstafvergelijking moet niet alleen het economische aspect in rekening gebracht worden. Milieuzorg en dienstverlening zijn twee aspecten die ook hier kunnen opgenomen worden in de maatstafconcurrentie. Daarnaast is het de bedoeling om zich niet te beperken tot de Vlaamse exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, maar om de efficiëntie van deze maatschappijen te toetsen in een internationale context. De concurrerende stimulans zal enerzijds bijvoorbeeld worden ingegeven door de publicatie van de maatstafvergelijking. In de publicatie van de gegevens worden de prestaties vergeleken met gelijkaardige, vergelijkbare infrastructuur en netwerken in landelijk of internationaal verband, het zogenaamde "name and shame". Anderzijds kan gedacht worden aan een soort afrekenmechanisme bij het niet behalen van de voorgestelde maatstaven.

Omtrent deze materie moet de reguleringsinstantie voorstellen voorleggen aan de Vlaamse regering. Overleg met de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk zal evenwel noodzakelijk zijn. De bedoeling is dat de Vlaamse regering omtrent de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie nadere regels vaststelt (zie § 7). De reguleringsinstantie kan hierover onderzoek doen (zie artikel 12, § 2,

5°). Er moet natuurlijk rekening gehouden worden met federale bevoegdheden inzake boekhouding en economische mededinging (zoals de wet van 17 juli 1975 op de boekhoudingen en de jaarrekeningen van de ondernemingen en de uitvoeringsbesluiten ervan en de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging).

§ 4. De reguleringsinstantie kan met betrekking tot de bovenvermelde opdrachten studies (laten) uitvoeren, en dit op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering.

§ 5. Na de adviesverlening en de beslissing van de Vlaamse regering, registreert de reguleringsinstantie de toepassing van de openbare dienstverplichtingen, van het waterverkoopreglement en van de maatstafconcurrentie. De reguleringsinstantie evalueert de gegevens en rapporteert deze jaarlijks aan de Vlaamse regering.

§ 6. In deze paragraaf wordt de mogelijkheid ingebouwd om de reguleringsinstantie andere taken te laten uitvoeren die door decreten, besluiten, reglementen en beslissingen van de Vlaamse regering met betrekking tot de organisatie van de levering van het water bestemd voor menselijke aanwending worden toevertrouwd.

Artikel 13

De overdracht van de gegevens aan de reguleringsinstantie is op een analoge manier georganiseerd zoals in het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (van 5 april 1995).

Artikel 14

Voor de werking van de reguleringsinstantie dient een dotatie te worden voorzien die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse gemeenschap. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de financiële middelen ten behoeve van de reguleringsinstantie.

Artikel 15

De reguleringsinstantie staat onder toezicht van de Vlaamse regering. Het toezicht wordt uitgeoefend door een regeringscommissaris die door de Vlaamse regering benoemd wordt.

Ieder jaar stelt de regeringscommissaris een evaluatieverslag op ten behoeve van de Vlaamse regering over de activiteiten van de reguleringsinstantie.

De reguleringsinstantie brengt jaarlijks verslag uit over haar werkzaamheden aan de Vlaamse regering. Dit verslag wordt jaarlijks samen met het evaluatieverslag van de regeringscommissaris meegeleerd aan het Vlaams Parlement, de SERV en de MINA-raad. De algemene werking en de rapporten van de reguleringsinstantie zijn openbaar conform de algemene bepalingen inzake openbaarheid van bestuur. Deze rapporten zullen dus onderwerp worden van politiek en maatschappelijk debat. De bevoegde (maatschappelijke) adviesorganen kunnen op basis van deze documenten op eigen initiatief beleidsgerichte adviezen en evaluaties uitbrengen. De regering kan ook zelf advies vragen aan de adviesorganen over ontwerpbeslissingen die gebaseerd zijn op rapporten en voorstellen van de reguleringsinstantie.

AFDELING 3

Waterverkoopreglement

Artikel 16

Artikel 16 bepaalt dat de Vlaamse regering nadere regels kan vaststellen met betrekking tot de algemene en bijzondere waterverkoopreglementen tussen de waterleverancier en zijn abonnee. Aangezien het voor de consument van belang is geïnformeerd te zijn over de verplichtingen en rechten die door de Europese richtlijn worden opgelegd, is een algemeen waterverkoopreglement noodzakelijk. Op die manier zal de consument weten op welke manier de controle zal gebeuren, wie bij eventuele overschrijdingen de verantwoordelijkheid draagt en op welke manier herstelmaatregelen of adviesverlening georganiseerd is. Dit is maar een minimuminhoud van het algemeen waterverkoopreglement.

Het waterverkoopreglement heeft niet als bedoeling om de verplichtingen die de waterleveranciers die onder het toepassingsgebied van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument vallen, hebben op grond van artikel 30 van deze wet (verplichting tot voorlichting van de consument over de kenmerken van het product of de dienst en over de verkoopsvoorwaarden) te vervangen of

daar volledige invulling aan te geven. In het waterverkoopreglement staan wel bepalingen die betrekking hebben op de verplichtingen van de wet handelspraktijken, maar daarnaast zal het waterverkoopreglement ook bepalingen bevatten die geen betrekking hebben op of die verder reiken dan de verplichtingen van deze wet, zoals bijvoorbeeld het vermelden van de mogelijkheid dat controleambtenaren van de Vlaamse regering het water komen controleren en het uitvoeren van inventarisatietaken door de waterleverancier of de controleambtenaren.

Voor een aantal bepalingen van het waterverkoopreglement zal artikel 30 van de wet handelspraktijken dus wel van toepassing zijn op het waterverkoopreglement ; voor andere bepalingen die dit decreet wenst opgenomen te zien in het waterverkoopreglement, is de wet handelspraktijken niet van toepassing. Gezien het niet mogelijk is deze bepalingen duidelijk van elkaar te scheiden en het toch belangrijk is dat de consument wordt geïnformeerd over een aantal zaken waarover hij op grond van de wet handelspraktijken geen informatie zou krijgen en het waterverkoopreglement een geschikt instrument is om de consument hiervan op de hoogte te brengen, werd ervoor gekozen een waterverkoopreglement op te maken dat zowel bepalingen bevat waarop artikel 30 van de wet handelspraktijken van toepassing is als bepalingen waarop de wet handelspraktijken niet van toepassing is.

Er zal gestreefd worden om in samenspraak met de watersector een uniform en zo uitgebreid mogelijk waterverkoopreglement op te stellen dat door elke exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk moet worden toegepast. Hiervoor zal gepoogd worden om verder te werken op een voorstel dat in het toenmalig Vlaams Wateroverleg en in het subcomité watergebruik van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité werd voorbereid.

Het algemeen waterverkoopreglement moet geadviseerd worden door de reguleringsinstantie. Aan de Vlaamse regering wordt een termijn opgelegd van 18 maanden waarbinnen dit algemeen waterverkoopreglement moet goedgekeurd worden. De Vlaamse regering zal ook nog duidelijke regels moeten vastleggen met betrekking tot de mogelijkheid tot wijzigen van de waterverkoopreglementen (zoals initiatiefrecht, procedures, etc.).

Een bijzonder waterverkoopreglement, dat het algemeen waterverkoopreglement aanvult, kan opgesteld worden door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk op een nader te be-

palen wijze. Op die manier heeft de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk de vrijheid om eigen bepalingen in te voeren.

Zowel over het algemeen als het bijzonder waterverkoopreglement zal aan de abonnee moeten gecommuniceerd worden. Op die manier zal de abonnee de rechten en verplichtingen kennen. De Vlaamse regering zal nadere regels vaststellen met betrekking tot de communicatie hiervan aan de abonnee. Daarnaast zal de waterleverancier die onder het toepassingsgebied van de wet handelspraktijken valt er zelf moeten voor zorgen dat hij de verplichtingen van deze wet nakomt.

HOOFDSTUK VI

Toezicht, dwang- en veiligheidsmaatregelen

Artikel 17

In de wet van 1933 werd in artikel 4 het toezicht op de naleving van de wet en haar uitvoeringsbesluiten geregeld.

In het decreet wordt aan de door de Vlaamse regering aangewezen toezichthoudende ambtenaren de bevoegdheid gegeven om toezicht te houden op de naleving van het decreet en haar uitvoeringsbesluiten. Deze bevoegdheden zijn grotendeels gebaseerd op wat in het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en in VLAREM I (besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning) voorzien is voor de toezichthoudende ambtenaren. Verder zijn een aantal bevoegdheden geïnspireerd door de Brusselse ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu en door het voorontwerp decreet milieubeleid van de Interministeriële Commissie tot Herziening van het Milieurecht in het Vlaamse Gewest (1995).

In § 2 worden de toezichthoudende ambtenaren een aantal bevoegdheden gegeven die nodig zijn om dit toezicht te kunnen uitoefenen. Zo kunnen zij elk onderzoek instellen, elke controle uitoefenen en alle inlichtingen inwinnen die nodig zijn voor de uitoefening van het toezicht, personen ondervragen en de bijstand van de gemeentepolitie en de rijkswacht vorderen.

Om de toepassing van het decreet en haar uitvoeringsbesluiten te verzekeren, kunnen de toezichthoudende ambtenaren mondelinge en schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen met betrekking tot de bij decreet of uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen. De raadgevingen, aanmaningen en bevelen moeten schriftelijk bevestigd worden. Tegen de raadgevingen, aanmaningen en bevelen kan een beroep worden ingediend (zie § 7). De raadgevingen, aanmaningen en bevelen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op maatregelen die dienen genomen te worden om het risico dat de kwaliteitseisen worden overschreden te verminderen of op de toepassing van geschikte behandelingstechnieken. Het is niet opportuun om in het decreet nauwkeurig te bepalen waarop deze raadgevingen en aanmaningen betrekking kunnen hebben. Dit is bovendien ook niet nader bepaald in VLAREM I. De toezichthoudende ambtenaren kunnen de raadgevingen, aanmaningen en bevelen enkel geven binnen hun bevoegdheid van toezicht op de toepassing van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

In § 3 wordt hen de bevoegdheid gegeven om binnen te gaan in die ruimten die noodzakelijk zijn om het toezicht te kunnen uitoefenen. Naar analogie met de ambtenaren die toezicht houden op het milieuvergunningendecreet, kunnen zij in de omschreven plaatsen bij de waterleverancier binnengaan.

De toezichthoudende ambtenaren hebben op grond van het decreet, voor de uitoefening van hun ambt, echter geen recht op toegang tot de ruimten die als woning dienen. Voor de toegang tot de woning geldt het gemeen recht inzake huiszoekingen in strafzaken. Overeenkomstig artikel 89bis en volgende van het Wetboek van Strafvordering kan slechts een opdracht tot huiszoeking verleend worden aan de officieren van gerechtelijke politie.

De weigering door de waterleverancier, de titularis van een private waterwinning, de eigenaar of de abonnee om de toezichthoudende ambtenaren met het oog op het toezicht de toegang te verlenen, is strafbaar gesteld in artikel 19, 1°. De toezichthoudende ambtenaren kunnen bij de uitoefening van hun ambt ook de bijstand van de gemeentepolitie en de rijkswacht vorderen.

De toezichthoudende ambtenaren stellen de inbreuken op het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten vast bij proces-verbaal.

De bescherming van de volksgezondheid noodzaakt in bepaalde gevallen het nemen van veilig-

heidsmaatregelen. In het milieuvergunningendecreet is een gelijkaardige regeling voorzien.

§ 5. Zo kunnen de toezichthoudende ambtenaren, wanneer zij vaststellen dat de waterleverancier water levert dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen of wanneer de waterleverancier geen herstelmaatregelen of beperkingen van het gebruik neemt en wanneer geen gevolg werd gegeven aan de overeenkomstig § 2 gegeven onderrichtingen, de stopzetting bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren. De onderbreking van de levering is natuurlijk een drastische maatregel die slechts in uitzonderlijke omstandigheden, en na afweging van alle voor- en nadelen, kan toegepast worden. De toezichthoudende ambtenaren zullen naargelang van het geval oordelen welke maatregel noodzakelijk is.

Wanneer de toezichthoudende ambtenaren vaststellen dat de eigenaar of de abonnee de vereiste herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert, kunnen de toezichthoudende ambtenaren, indien de eigenaar of de abonnee weigert gevolg te geven aan de overeenkomstig § 2 gegeven onderrichtingen, de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

Naast de in het eerste en tweede lid bedoelde geval, kunnen de toezichthoudende ambtenaren in geval van gevaar voor de volksgezondheid de stopzetting of de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie.

Indien geen gevolg gegeven wordt aan de bevelen tot stopzetting of onderbreking, kunnen de toezichthoudende ambtenaren de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren.

§ 6. De beslissingen tot stopzetting of onderbreking van de levering zoals bedoeld in § 5, worden ter kennis gebracht van de overtreder en van de waterleverancier. In het in § 5, tweede lid bepaalde geval zal het immers de waterleverancier zijn die zal moeten optreden, met name de levering van het water onderbreken.

Indien binnen de gestelde termijn geen gevolg wordt gegeven aan de bevelen tot stopzetting of onderbreking dan kunnen de toezichthoudende ambtenaren de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren. Om redenen van

volksgezondheid kan het immers noodzakelijk zijn dat de toezichthoudende ambtenaren zelf kunnen overgaan tot het nemen van maatregelen, indien de waterleverancier, de eigenaar of de abonnee in gebreke blijft.

§ 7. De waterleverancier, de eigenaar, de abonnee en de gebruiker kunnen beroep indienen bij de Vlaamse regering tegen de maatregelen genomen op grond van § 5 (bevel tot stopzetting of onderbreking van de levering van water) en tegen de door de toezichthoudende ambtenaren gegeven raadgevingen, aanmaningen en bevelen (§ 2, derde en vierde lid).

De Vlaamse regering zal, om het toezicht operationeel te kunnen maken, nog een aantal bepalingen moeten uitwerken. In § 2, derde lid ; § 6, tweede lid en § 7 wordt immers voorzien in een procedure met tussenkomst van de Vlaamse regering. Er wordt hier een bevoegdheid verleend aan de Vlaamse regering, maar het kan aangewezen zijn dat bij uitvoeringsbesluit in een administratieve procedure of een procedure bij de minister wordt voorzien.

HOOFDSTUK VIII

Strafbepalingen

In het decreet worden nieuwe strafbepalingen opgenomen. De straffen die nu nog in de wet van 14 augustus 1933 staan, zijn immers veel te licht en er kan niet gewacht worden op een toekomstig decreet handhaving. Bovendien werden de strafbare feiten in de wet van 1933 niet duidelijk omschreven.

De bij dit decreet ingevoerde straffen zijn dezelfde als die in de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten (artikelen 15 en 16) voor gelijkaardige overtredingen.

Beide reglementeringen beogen een gelijkaardige bescherming van de volksgezondheid. Het is vanzelfsprekend dat zij ook wat de strafbepalingen betreft, in eenzelfde regeling voorzien.

In de artikelen 18, 19 en 20 worden de strafbare feiten en personen duidelijk omschreven.

In veel gevallen zullen de waterleveranciers rechtspersonen of publiekrechtelijke rechtspersonen zijn.

Vanzelfsprekend gelden hiervoor de desbetreffende regels van het Strafwetboek.

Artikel 18

De waterleverancier, de eigenaar of de abonnee worden gestraft met de straf die bepaald is in artikel 15 van de voedingsmiddelenwet.

De waterleverancier wordt bestraft indien hij water bestemd voor menselijke consumptie levert dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen of indien hij de vastgestelde herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet neemt.

De eigenaar of de abonnee wordt bestraft indien hij de vereiste herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert of die de informatieverplichting daaromtrent niet naleeft.

Artikel 19

Zoals reeds bij artikel 17 vermeld, worden op grond van artikel 19 nog bestraft met de straf die bepaald is in artikel 16 van de voedingsmiddelenwet : de waterleverancier, de titularis van een private waterwinning, de eigenaar en de abonnee indien zij zich verzetten tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemeningen door de toezichthoudende ambtenaren verricht met het oog op het toezicht (1°). In artikel 6 van de wet van 1933 werd het verhinderen van het toezicht ook reeds strafbaar gesteld.

De exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk wordt met dezelfde straf bestraft indien hij de verplichtingen met betrekking tot de levering van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie (2°), met betrekking tot de aansluiting op het openbaar waterdistributienetwerk (3°) en met betrekking tot het waterverkoopreglement (5°) niet naleeft.

De waterleveranciers worden gestraft voor het niet naleven van de openbare dienstverplichtingen (4°).

De titularis van de aansluiting of zijn afgevaardigde worden met dezelfde straf gestraft indien zij de verplichtingen die hen bij uitvoeringsbesluit zullen worden opgelegd met betrekking tot de levering van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie niet naleven (2°).

Artikel 20

Hier wordt dezelfde straf overgenomen als in het ontwerp van decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voor de leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie.

HOOFDSTUK VIII

Administratieve geldboetes

Artikel 22

Het opleggen van administratieve geldboetes kan nuttig zijn ter afdwinging van administratieve verplichtingen die niet direct betrekking hebben op de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water, bijvoorbeeld voor informatieverplichtingen.

Er werd voor geopteerd om een administratieve geldboete op te leggen voor die inbreuken op het decreet of zijn uitvoeringsbesluiten die het de bevoegde diensten van de Vlaamse regering moeilijk maken hun eigen taak te vervullen.

Zo kan een administratieve geldboete worden opgelegd indien de verplichtingen met betrekking tot het uitvoeren van controles (§ 1, 1°) en de verplichtingen om de verbruikers (3°) en de bevoegde diensten van de Vlaamse regering (2°) en de reguleringsinstantie (4°) in te lichten niet worden nageleefd.

Indien deze verplichtingen niet worden nageleefd, wordt het immers moeilijk voor de bevoegde diensten van de Vlaamse regering om hun eigen taken uit te voeren, bijvoorbeeld het maken van verslagen door de bevoegde diensten van de Vlaamse regering en het rapporteren aan de Commissie van de Europese Unie.

Ook voor het niet plaatsen van watermeters (5°) wordt in een administratieve geldboete voorzien. Dit maakt het de overheid mogelijk een efficiënter

beleid inzake rationeel watergebruik te voeren. Op die manier kan de berekening van de afvalwaterheffing voorhuishoudens dan ook gebeuren op basis van reële cijfers.

De administratieve geldboetes voorzien in § 1 kunnen enkel aan de waterleverancier worden opgelegd, met uitzondering van de in 3° voorziene administratieve geldboete voor de inbreuken op de verplichtingen om de verbruikers in te lichten of van informatie te voorzien die ook kan worden opgelegd aan de titularis van een private waterwinning en de abonnee. Aan deze laatste zullen immers bij het besluit dat zal genomen worden ter uitvoering van het decreet verplichtingen worden opgelegd om de verbruikers in te lichten.

De rechten van verdediging van de overtreder worden gerespecteerd door te voorzien in een hoorzitting. Pas nadat aan de overtreder de mogelijkheid werd gegeven gehoord te worden, zal de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete worden genomen.

De beslissingen van de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren om een administratieve geldboete op te leggen, zijn administratieve rechtshandelingen en bijgevolg vatbaar voor een beroep tot vernietiging bij de Raad van State. De Raad van State verwijst in haar advies op dit ontwerp van decreet naar recente rechtspraak van het Arbitragehof die stelt dat de afdeling administratie van de Raad van State voldoet aan de vereisten van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 14 van het BUPO-verdrag met betrekking tot de rechten van verdediging.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Artikel 23

De wet van 14 augustus 1933 wordt door dit decreet opgeheven.

Om de continuïteit van de in de wet van 1933 voorziene gratis levering te verzekeren, worden de desbetreffende bepalingen in de wet van 1933 (namelijk artikel 1 bis, § 3 en § 4) slechts opgeheven op het ogenblik dat de uitvoeringsbesluiten in uitvoering van artikel 5, § 3 worden genomen.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende water bestemd voor menselijke aanwending

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen en van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° abonnee : elke persoon die een recht van eigendom, vruchtgebruik, opstal of enig zakelijk recht geniet op het op het openbaar waterdistributienetwerk aangesloten of aan te sluiten onroerend goed ;
- 2° distributiegebied : gebied waarin door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk via leidingen van het openbaar waterdistributienetwerk, aan abonnees water bestemd voor menselijke consumptie of tweedecircuitwater wordt geleverd ;
- 3° exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk : de gemeente, de gemeentelijke regie, de intercommunale, de Vlaamse openbare instelling en alle andere exploitanten die een openbaar waterdistributienetwerk via leidingen beheren ;
- 4° grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet : de grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet bevindt zich stroomafwaarts onmiddellijk na de watermeter of, indien een gedeelte van het leidingnet voor de watermeter eigendom is van de abonnee, op het punt waar het eigendomsrecht van de abonnee op het leidingnet aanvangt ;
- 5° grondwater : al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met de bodem of de ondergrond staat ;

- 6° grondwaterwinning : zoals bedoeld in artikel 2 van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer ;
- 7° huishoudelijk leidingnet : de kranen en de leidingen, fittingen en toestellen die geïnstalleerd worden tussen de kranen die gewoonlijk aangewend worden voor menselijke consumptie en het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en indien ze niet vallen onder de overeenkomstig artikel 6 vastgestelde verantwoordelijkheid van de waterleverancier ;
- 8° inrichting : de plaatsen waar oppervlaktewater, grondwater of ander water onttrokken, opgestuwd, opgeslagen of behandeld wordt tot water bestemd voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst van het water, en de plaatsen waar water bestemd voor menselijke consumptie in het openbaar of privaat waterdistributienetwerk verdeeld wordt ;
- 9° leveringsgebied : een geografisch afgebakend gebied waarbinnen het water bestemd voor menselijke consumptie afkomstig is uit een of enkele bronnen waarbinnen het water kan worden geacht van vrijwel uniforme kwaliteit te zijn ;
- 10° openbare dienstverplichting : verplichting die betrekking heeft op sociaal-economische, ecologische en technische aspecten van de voorziening van water bestemd voor menselijke aanwending ;
- 11° publieke gebouwen : plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, waar het publiek van water bestemd voor menselijke consumptie wordt voorzien, onder andere waar :
- a) al dan niet tegen betaling, aan het publiek diensten worden verstrekt, met inbegrip van plaatsen waar voedingsmiddelen of dranken ter consumptie aangeboden worden ;
 - b) zieken of bejaarden worden opgevangen en verzorgd ;
 - c) preventieve of curatieve gezondheidszorgen worden verstrekt ;
 - d) kinderen of jongeren tot en met schoolgaande leeftijd worden opgevangen, gehuisvest of verzorgd ;
 - e) onderwijs en/of beroepsopleiding worden verstrekt ;
 - f) vertoningen plaatsvinden ;
 - g) tentoonstellingen worden georganiseerd ;
 - h) sport wordt beoefend ;
- 12° technische hulpmiddelen : chemische producten of fysische hulpmiddelen of alle materialen die deels of geheel aangewend worden bij de bereiding van water bestemd voor menselijke consumptie ;
- 13° titularis van een private waterwinning : de persoon die een private waterwinning voor water bestemd voor menselijke consumptie in eigendom heeft ;
- 14° tweedecircuitwater : hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater dat niet bestemd is voor menselijke consumptie en apparatuur bevoorraadt voor bijvoorbeeld besproeien van tuinen, WC, wasmachine of reinigen van vloeren of voor industriële of agrarische toepassingen ;
- 15° gebruiker : de persoon die over het water bestemd voor menselijke consumptie beschikt in een onroerend goed of in een publiek gebouw ;
- 16° water bestemd voor menselijke aanwending : het water bestemd voor menselijke consumptie, tweedecircuitwater en al het water dat aangewend wordt voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water ;

- 17° water bestemd voor menselijke consumptie : al het water dat onbehandeld of na behandeling bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en ongeacht of het water wordt geleverd via een waterdistributienetwerk of via een private waterwinning, uit een tankschip of tankauto, of in flessen of verpakkingen, met uitzondering van :
- a) natuurlijk mineraalwater dat dusdanig is erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 februari 1999 betreffende natuurlijk mineraalwater en bronwater ;
 - b) water dat een geneesmiddel is ;
- 18° waterleverancier : hetzij de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, hetzij de titularis van een private waterwinning die verbruikers of anderen die water bestemd voor menselijke aanwending gebruiken, bevoorraadt zonder een openbaar waterdistributienetwerk te gebruiken.

Artikel 3

§ 1. Dit decreet beoogt een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik.

§ 2. Een duurzame watervoorziening, met inbegrip van de winning, opvang, behandeling en distributie van water bestemd voor menselijke aanwending, en een duurzaam watergebruik hebben als doel de bescherming van het milieu, waarbij de bescherming van de volksgezondheid door het verzekeren van de levering van een optimale hoeveelheid water bestemd voor menselijke aanwending van een geschikte kwaliteit prioritair is en waarbij rekening gehouden wordt met sociale en economische aspecten.

§ 3. Van het toepassingsgebied van dit decreet wordt uitgesloten :

- 1° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf wordt aangewend voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen en dat niet geleverd wordt via een waterdistributienetwerk of dat een verwerking of behandeling in het bedrijf ondergaat ;
- 2° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in flessen of verpakkingen in het kader van een commerciële activiteit ;
- 3° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf via een tankschip of tankauto voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen wordt geleverd.

HOOFDSTUK II

Bepalingen inzake kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 4

§ 1. De Vlaamse regering kan met betrekking tot de waterproductie en watervoorziening een technische reglementering inzake de kwaliteit en de levering van het water bestemd voor menselijke consumptie en een technische reglementering met betrekking tot het gebruik en de levering van tweedecircuitwater vaststellen.

De kwaliteitseisen van het water bestemd voor menselijke consumptie kunnen onder meer worden uitgedrukt in parameterwaarden.

Tweedecircuitwater moet stromen in een afzonderlijk circuit, afgescheiden van het huishoudelijk leidingnet van water bestemd voor menselijke consumptie. Op plaatsen binnenshuis waar water bestemd voor menselijke consumptie kan worden aangewend, mag er geen afname mogelijk zijn van tweedecircuitwater dat zou kunnen worden aangewend als water bestemd voor menselijke consumptie, tenzij de nodige voorzorgen genomen werden.

§ 2. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot :

- 1° het huishoudelijk leidingnet, de systemen voor winning, opvang, behandeling en afvoer van tweedecircuitwater en het leidingnet voor tweedecircuitwater en de inspectie van deze leidingnetten en systemen, met inbegrip van een verplichte keuring voorafgaand aan de ingebruikname ervan en bij belangrijke wijzigingen ;
- 2° de waterwinningen en de kwaliteit van het water dat gebruikt wordt als water bestemd voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst en ongeacht de behandeling ervan.

§ 3. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast over de te nemen herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik voor het geval het water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt, niet voldoet aan de kwaliteitseisen.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot :

- 1° de inlichtingen die aan het publiek moeten worden verstrekt ;
- 2° de gevallen waarvan de waterleverancier de bevoegde diensten van de Vlaamse regering op de hoogte moet houden en van informatie moet voorzien ;
- 3° de gevallen waarin de bevoegde diensten van de Vlaamse regering advies verstrekken of inwinnen.

De bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen met het oog op het opmaken van hun verslagen alle informatie en gegevens die beschikbaar zijn bij de waterleveranciers, opvragen.

Artikel 5

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de aansluiting van woningen op het openbaar waterdistributienetwerk door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied of met betrekking tot mogelijke alternatieven voor de aansluiting van een woning.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het aansluitrecht, de uitzonderingen hierop en de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 2. Bij afwezigheid van een watermeter plaatst de waterleverancier een watermeter bij nieuwe aansluitingen of bij herstellingen aan het waterdistributienetwerk ter hoogte van de bestaande aansluitingen.

Bij afwezigheid van een watermeter wordt de grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet contractueel of reglementair bepaald tot op het moment dat een watermeter geplaatst wordt.

Onverminderd het eerste lid, plaatst de waterleverancier, bij afwezigheid van een watermeter, uiterlijk op 31 december 2007 een watermeter ter hoogte van de bestaande aansluitingen.

§ 3. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied.

HOOFDSTUK III

Bepalingen met betrekking tot de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan
en met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier

Artikel 6

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier voor de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie.

§ 2. Voor water bestemd voor menselijke consumptie, moet door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen worden voldaan op het punt binnen een perceel of gebouw waar het water uit de kranen komt die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie.

Wanneer het niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het water bestemd voor menselijke consumptie te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, wordt de waterleverancier, behalve in publieke gebouwen en voorzover de waterleverancier de eigenaar of de abonnee heeft geïnformeerd over de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie en over de mogelijke herstelmaatregelen, geacht te hebben voldaan aan de verplichtingen die hiervoor worden vastgesteld door de Vlaamse regering. De eigenaar of de abonnee voert in dat geval de herstelmaatregelen uit aan het huishoudelijk leidingnet zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen. De waterleverancier neemt hiernaast de door de Vlaamse regering vast te stellen maatregelen wanneer er een risico bestaat dat het water niet voldoet aan de kwaliteitseisen. Indien de waterleverancier de eigenaar of de abonnee heeft geïnformeerd, dient in voorkomend geval de eigenaar de abonnee en de abonnee de eigenaar te informeren over het niet voldoen aan de kwaliteitseisen, de mogelijke herstelmaatregelen en de uitgevoerde herstelmaatregelen.

Indien in een publiek gebouw het water bestemd voor menselijke consumptie niet voldoet aan de kwaliteitseisen, moet de waterleverancier de eigenaar, de abonnee en de bevoegde diensten van de Vlaamse regering inlichten. De eigenaar of de abonnee voert in dat geval de herstelmaatregelen uit aan het huishoudelijk leidingnet zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen.

§ 3. Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt uit een tankschip of tankauto, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waar het uit het tankschip of de tankauto komt.

Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat in het kader van een niet-commerciële activiteit wordt geleverd in flessen of verpakkingen, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waarop de flessen of verpakkingen worden gevuld.

Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat aangewend wordt in een levensmiddelenbedrijf voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen en dat geleverd wordt via een waterdistributienetwerk en geen verwerking of behandeling in het bedrijf ondergaat, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waar het in het bedrijf wordt aangewend.

HOOFDSTUK IV

Bepalingen met betrekking tot de controle van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 7

§ 1. De controle van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie door de gebruiker, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter, wordt toevertrouwd aan de waterleverancier.

§ 2. De waterleverancier en de in § 3 bedoelde controleambtenaren hebben het recht de woning en publieke gebouwen te bezoeken tussen acht en twintig uur met het oog op de in § 1 bedoelde controles en met het oog op de inventarisatietaken bij de abonnees met betrekking tot de opvang, het gebruik, de afvoer en de zuivering van hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater, inclusief de hiervoor aangewende infrastructuur.

Als toegang tot de woning of het publieke gebouw wordt geweigerd, brengt de waterleverancier de in § 3 bedoelde controleambtenaren hiervan op de hoogte. De controleambtenaren voeren in dit geval de in § 1 bedoelde controles uit.

§ 3. De bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen te allen tijde de in § 1 bedoelde controles en de in § 2, eerste lid bedoelde inventarisatietaken uitvoeren. De Vlaamse regering wijst de daartoe bevoegde controleambtenaren aan. De controleambtenaren dienen zich steeds te legitimeren.

Het ambt van controleambtenaar is onverenigbaar met het in artikel 17, § 1 bedoelde ambt van toezichthoudende ambtenaar.

Indien de controleambtenaren inbreuken vaststellen op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, brengen zij de in artikel 17, § 1 bedoelde toezichthoudende ambtenaren hiervan op de hoogte.

De controles kunnen door de waterleverancier of de bevoegde diensten van de Vlaamse regering toevertrouwd worden aan door de Vlaamse regering erkende organen.

§ 4. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot :

- 1° de controle, waaronder de te analyseren parameters, de plaatsen van monsterneming, de minimumfrequentie van monsterneming en analyse, de specificaties voor de analyse van parameters, en de controleprogramma's ;
- 2° het opstellen van controleprogramma's voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in publieke gebouwen.

HOOFDSTUK V

Beheers- en beleidsinstrumenten

AFDELING I

Openbare dienstverplichtingen

Artikel 8

§ 1. De Vlaamse regering legt aan de waterleverancier openbare dienstverplichtingen op, die betrekking kunnen hebben op :

- 1° de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het openbaar waterdistributienetwerk en van de inrichtingen ;
- 2° het bevorderen van duurzaam watergebruik bij de abonnee en de verbruikers, waarbij actieprogramma's en sensibilisatiecampagnes naar de diverse doelgroepen gevoerd worden ;
- 3° het nemen van maatregelen van sociale aard, waarbij rekening gehouden wordt met het decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water ;
- 4° de dienstverlening aan de klant verzekeren, waarbij servicegaranties geboden worden ;
- 5° het in acht nemen van milieuzorg bij de winning, de behandeling en de distributie van water bestemd voor menselijke consumptie en van tweedecircuitwater, gebaseerd op de beste beschikbare technieken ;
- 6° het instellen van een aansluitrecht en het toepassen van de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, waarbij :
 - a) rekening gehouden wordt met de in 3° bedoelde maatregelen van sociale aard ;
 - b) duurzaam watergebruik bevorderd wordt ;
- 7° het bezorgen van het overeenkomstig artikel 16 vastgestelde algemeen en bijzonder waterverkoopreglement aan elke abonnee ;
- 8° het streven naar zo laag mogelijke kostprijzen, onder afweging van de kosten en baten, die voortvloeien uit de realisering van de overige openbare dienstverplichtingen ;
- 9° het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;

§ 2. De Vlaamse regering kan, na consultatie van de reguleringsinstantie :

- 1° andere openbare dienstverplichtingen opleggen dan die bepaald in § 1 ;
- 2° nadere regels bepalen met betrekking tot de in § 1 en § 2, 1° bedoelde openbare dienstverplichtingen ;
- 3° specifieke maatregelen of programma's opleggen aan de waterleverancier met betrekking tot de uitvoering van de in § 1 en § 2, 1° bedoelde openbare dienstverplichtingen ;
- 4° nadere regels bepalen met betrekking tot de vergoeding voor de waterleveranciers voor de uitvoering van opgelegde taken die niet tot de kerntaken van de waterleverancier behoren.

AFDELING II

Reguleringsinstantie

ONDERAFDELING I

Oprichting

Artikel 9

§ 1. De Vlaamse regering richt binnen één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet een instelling met rechtspersoonlijkheid op. Deze instelling draagt als naam "reguleringsinstantie".

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de vestigingsplaats van de zetel.

ONDERAFDELING II

Bestuur en werking

Artikel 10

§ 1. De reguleringsinstantie wordt geleid door een dagelijks bestuur bestaande uit een voorzitter en drie beheerders. Zij worden aangesteld door de Vlaamse regering.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels voor de aanwerving en de aanstelling van de leden van het dagelijks bestuur van de reguleringsinstantie, inclusief de duur van het mandaat.

De leden van het dagelijks bestuur mogen geen andere functies vervullen die de onafhankelijkheid en de objectiviteit waarmee ze hun mandaat uitoefenen, kunnen belemmeren. De Vlaamse regering bepaalt de onverenigbaarheden met het mandaat van de leden van het dagelijks bestuur en de regels die van toepassing zijn op belangenconflicten.

§ 3. De voorzitter zit de vergaderingen van het dagelijks bestuur voor dat besluiten neemt bij meerderheid. De voorzitter heeft een doorslaggevende stem bij staking van stemmen. Eventuele minderheidsstandpunten van de leden van het dagelijks bestuur kunnen aan de voorstellen, evaluaties en adviezen worden toegevoegd.

§ 4. De voorzitter vertegenwoordigt de reguleringsinstantie in rechte.

Artikel 11

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt het administratief en geldelijk statuut van het personeel en stelt de personeelsformatie van de reguleringsinstantie vast.

§ 2. Het dagelijks bestuur kan eveneens personen op contractuele basis aanwerven om :

1° in uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften te voorzien. Het betreft ofwel in de tijd beperkte acties ofwel een buitengewone toename van het werk ;

- 2° de ambtenaren te vervangen die hun betrekking niet of slechts deeltijds bekleden, onverminderd de mogelijkheid om een statutair personeelslid door een ander statutair personeelslid te vervangen ;
- 3° bijkomende of specifieke opdrachten te vervullen na voorafgaand akkoord van de Vlaamse regering.

§ 3. De leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie zijn gebonden door het beroepsgeheim. Zij mogen de vertrouwelijke gegevens die hen ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de reguleringsinstantie aan niemand bekendmaken, behalve wanneer zij worden opgeroepen om in rechte te getuigen en onverminderd de uitwisseling van informatie met de bevoegde instanties van de andere gewesten en lidstaten van de Europese Unie, die uitdrukkelijk bepaald of toegestaan zijn door verordeningen of richtlijnen, vastgesteld door de instellingen van de Europese Unie.

ONDERAFDELING III

Doel en opdrachten

Artikel 12

§ 1. De reguleringsinstantie heeft als opdracht te inventariseren, te evalueren, te adviseren en te rapporteren over alle aangelegenheden met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending.

§ 2. De reguleringsinstantie geeft, binnen de haar overeenkomstig § 1 toegewezen opdracht, advies over en legt voorstellen voor aan de Vlaamse regering met betrekking tot :

- 1° passende en doelmatige mechanismen voor de harmonisering, transparantie, functiescheiding en regulering met betrekking tot de productie, de invoer, de doorvoer, de levering, de tarieven en het gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending, geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;
- 2° de uitwerking en uitvoering van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen ;
- 3° de investeringsplanningen in de waterdistributienetwerken, in de productie en in de invoer en doorvoer van water bestemd voor menselijke aanwending door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;
- 4° het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement ;
- 5° de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.
- 6° de invoering van een normstelsel voor duurzaam watergebruik.

§ 3. De reguleringsinstantie vergelijkt door middel van onder meer de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie, zoals vastgesteld in § 7, eerste lid, de prestaties en de efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 4. De reguleringsinstantie voert op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering studies uit in verband met de opdrachten zoals bedoeld in § 1 en § 2.

§ 5. De reguleringsinstantie inventariseert, evalueert en rapporteert jaarlijks vanaf het jaar na haar oprichting aan de Vlaamse regering over onder meer :

- 1° de toepassing van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen ;

2° het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement ;

3° de in § 2, 5° en § 3 bedoelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 6. De reguleringsinstantie voert alle andere taken uit die haar door decreten, besluiten, reglementen en beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van de levering van het water bestemd voor menselijke aanwending worden toevertrouwd.

§ 7. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse regering kan de opdrachten van de reguleringsinstantie nader omschrijven.

Artikel 13

§ 1. De diensten van de Vlaamse regering, de administratieve overheden van het Vlaamse Gewest die onderworpen zijn aan het bestuurlijk toezicht van het Vlaamse Gewest, en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen en personen die belast zijn met taken van openbaar nut, zijn ertoe gehouden de gevraagde gegevens en inlichtingen met betrekking tot de in artikel 12 beschreven opdrachten aan de reguleringsinstantie te verschaffen in de vorm die, na consultatie, door de reguleringsinstantie wordt vastgesteld. Alle gegevens, verworven in het kader van opdrachten uitgaande van overheidsinstellingen, moeten gratis ter beschikking worden gesteld. Voor de overige gegevens kan, indien dat zo overeengekomen wordt, een vergoeding worden betaald.

§ 2. De waterleverancier moet de gevraagde gegevens en inlichtingen met betrekking tot de in artikel 12 beschreven opdrachten gratis aan de reguleringsinstantie verschaffen. De vorm en het tijdstip van die gegevensoverdracht worden, na consultatie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, door de reguleringsinstantie vastgesteld.

ONDERAFDELING IV

Financiële middelen

Artikel 14

De reguleringsinstantie beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de financiële middelen ten behoeve van de reguleringsinstantie.

ONDERAFDELING V

Toezicht

Artikel 15

§ 1. De reguleringsinstantie staat onder toezicht van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot dit toezicht.

§ 2. De reguleringsinstantie brengt jaarlijks voor 30 mei van het volgende jaar verslag uit aan de Vlaamse regering over haar werkzaamheden. Dit verslag wordt jaarlijks voor 30 juli meegedeeld aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.

AFDELING III

Werverkoopreglement

Artikel 16

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, het vaststellen en het wijzigen van het algemeen en bijzonder werverkoopreglement tussen de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en de abonnee.

Binnen 18 maanden na de inwerkingtreding van het decreet, stelt de Vlaamse regering, na consultatie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, het algemeen werverkoopreglement vast.

Het algemeen werverkoopreglement bevat ten minste de volgende bepalingen :

- 1° het bepaalde in artikel 7, § 1 tot en met § 3, met betrekking tot de controle door de waterleverancier, de bevoegde diensten van de Vlaamse regering of door de Vlaamse regering erkende organen van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter en met betrekking tot de in artikel 7, § 2, eerste lid bedoelde inventarisatietaken ;
- 2° het bepaalde in artikel 6, § 2 met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier, de eigenaar en de abonnee ;
- 3° de herstelmaatregelen die overeenkomstig artikel 4, § 3 door de Vlaamse regering worden bepaald en de herstelmaatregelen die betrekking hebben op de overschrijding van de parameterwaarden die te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan.

De Vlaamse regering kan voormelde lijst aanvullen.

§ 2. Het door de Vlaamse regering goedgekeurde algemeen werverkoopreglement kan door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk worden aangevuld met een bijzonder werverkoopreglement, voorzover dat niet strijdig is met het algemeen werverkoopreglement en met de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het opstellen en de goedkeuring van het bijzonder werverkoopreglement.

§ 3. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de communicatie van het algemeen en bijzonder werverkoopreglement aan de abonnee.

HOOFDSTUK VI

Toezicht, dwang- en veiligheidsmaatregelen

Artikel 17

§ 1. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, houden de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren toezicht op de toepassing van dit decreet, met uitzondering van artikel 9, 10, 11, § 1 en 2, 12, 13, § 1, 14 en 15, en hun uitvoeringsbesluiten.

§ 2. De in § 1 bedoelde toezichthoudende ambtenaren kunnen bij de uitoefening van hun ambt :

- 1° elk onderzoek instellen, elke controle uitoefenen en alle inlichtingen inwinnen die nodig zijn voor de uitoefening van het toezicht ;
- 2° alle personen ondervragen over feiten die voor de uitoefening van het toezicht relevant zijn ;
- 3° de bijstand van de gemeentepolitie en van de rijkswacht vorderen.

De toezichthoudende ambtenaren dienen zich steeds te legitimeren.

Binnen de bevoegdheden die hun overeenkomstig § 1 zijn toegewezen, kunnen de toezichthoudende ambtenaren mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven. Ze kunnen ook de termijn vastleggen waarbinnen de voorschriften moeten worden nagekomen.

Wanneer de toezichthoudende ambtenaren mondelinge raadgevingen, aanmaningen of bevelen hebben gegeven, dan dienen die binnen vijf werkdagen, bij ter post aangetekende brief, te worden bevestigd door de Vlaamse regering.

§ 3. De toezichthoudende ambtenaren hebben voor de uitoefening van hun ambt, te allen tijde, zonder voorafgaande verwittiging, toegang tot de inrichtingen.

Tot de ruimten die als woning dienen, hebben zij slechts toegang tussen vijf uur en eenentwintig uur en met toestemming van de politierechter.

§ 4. Zij stellen de inbreuken op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten vast door middel van processen-verbaal die bewijswaarde hebben tot het tegendeel bewezen is en die onmiddellijk worden bezorgd aan de procureur des Konings. Een afschrift van het proces-verbaal wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de overtreder binnen vijf werkdagen na de vaststelling van de overtreding.

§ 5. Wanneer de toezichthoudende ambtenaren vaststellen dat de waterleverancier water bestemd voor menselijke consumptie levert dat niet voldoet aan de overeenkomstig artikel 4, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde kwaliteitseisen of dat de waterleverancier de overeenkomstig artikel 4, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet neemt, kunnen de toezichthoudende ambtenaren, wanneer de waterleverancier weigert gevolg te geven aan de in § 2, derde lid bedoelde raadgevingen, aanmaningen en bevelen :

- 1° mondeling en ter plaatse de stopzetting bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of ;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren ; de uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

Wanneer de toezichthoudende ambtenaren vaststellen dat de eigenaar of de abonnee de overeenkomstig artikel 6, § 2, tweede en derde lid en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert, kunnen de toezichthoudende ambtenaren, indien de eigenaar of de

abonnee weigert gevolg te geven aan de overeenkomstig § 2, derde lid gegeven raadgevingen, aanmaningen en bevelen :

- 1° de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of ;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren ; de uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

Naast de in het eerste en tweede lid bedoelde gevallen, kunnen de toezichthoudende ambtenaren in geval van gevaar voor de volksgezondheid de stopzetting of de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie.

Indien binnen de gestelde termijn geen gevolg gegeven wordt aan de bevelen tot stopzetting of onderbreking, kunnen de toezichthoudende ambtenaren de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren. De uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

§ 6. De bevelen tot stopzetting of onderbreking van de levering zoals bedoeld in § 5, worden binnen vijf werkdagen, bij ter post aangetekende brief, ter kennis gebracht van de overtreder en van de waterleverancier.

Een afschrift van het bevel tot stopzetting of onderbreking van de levering wordt onverwijld gezonden aan de Vlaamse regering.

§ 7. De waterleverancier, de eigenaar, de abonnee en de gebruiker kunnen beroep indienen bij de Vlaamse regering tegen de in § 2, derde lid bedoelde raadgevingen, aanmaningen en bevelen en de in § 5 bedoelde bevelen tot stopzetting of onderbreking van de levering. Het beroep schorst de beslissingen niet. Binnen een termijn van twee weken wordt over het beroep uitspraak gedaan.

De Vlaamse regering regelt de modaliteiten en de termijnen van het beroep.

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Artikel 18

§ 1. De volgende personen worden gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van honderd frank tot vijftienduizend frank of met een van deze straffen alleen :

- 1° de waterleverancier die water bestemd voor menselijke consumptie levert dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen, met name bij niet-naleving van artikel 4, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 2° de waterleverancier die de vastgestelde herstelmaatregelen of beperkingen van het gebruik niet neemt, met name bij niet-naleving van artikel 4, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 3° de eigenaar of de abonnee die de herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert of die de informatieverplichting daaromtrent niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 6, § 2, tweede en derde lid en zijn uitvoeringsbesluiten.

Artikel 19

De volgende personen worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met een geldboete van honderd frank tot tweeduizend frank of met een van deze straffen alleen :

- 1° degene die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemingen, verricht door de overeenkomstig artikel 17, § 1 door de Vlaamse regering aangewezen toezichthoudende ambtenaren die gemachtigd zijn om overtredingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen ;
- 2° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk of de titularis van de aansluiting of zijn afgevaardigde die de verplichtingen met betrekking tot de levering van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 5, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 3° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk die de verplichtingen met betrekking tot de aansluiting op het openbaar waterdistributienetwerk niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 5, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 4° de waterleverancier die de overeenkomstig artikel 8 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde openbare dienstverplichtingen niet naleeft ;
- 5° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk die de overeenkomstig artikel 16 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen met betrekking tot het waterverkoopreglement niet naleeft.

Artikel 20

De volgende personen worden gestraft met de straffen, bepaald door artikel 458 van het Strafwetboek :

de leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie die de overeenkomstig artikel 11, § 3 opgelegde verplichtingen met betrekking tot het beroepsgeheim niet naleven.

Artikel 21

In geval van herhaling binnen twee jaar, na de jongste veroordeling, mogen de in artikel 18 en 19 vermelde straffen worden verdubbeld.

HOOFDSTUK VIII

Administratieve geldboetes

Artikel 22

§ 1. Voor iedere inbreuk op :

- 1° de overeenkomstig artikel 7, § 1, eerste lid en § 5 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde controleverplichtingen, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 30.000 frank ;

- 2° de overeenkomstig artikel 4, § 4, eerste lid, 2° en 3°, en tweede lid en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de bevoegde diensten van de Vlaamse regering in te lichten en informatie te leveren, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 30.000 frank ;
- 3° de overeenkomstig artikel 4, § 4, eerste lid, 1° en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de verbruikers in te lichten of van informatie te voorzien, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 15.000 frank ;
- 4° de overeenkomstig artikel 13, § 2 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de reguleringsinstantie van informatie te voorzien, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 15.000 frank ;
- 5° de overeenkomstig artikel 5, § 2 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om een watermeter te plaatsen, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 5.000 frank per niet geplaatste watermeter.

§ 2. De administratieve geldboete wordt opgelegd door de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren.

§ 3. De overtreder wordt van de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete in kennis gesteld bij ter post aangetekende brief met bericht van ontvangst.

Deze kennisgeving vermeldt het bedrag van de administratieve geldboete en ook de dag, de plaats en het uur waarop een hoorzitting wordt gehouden waar de overtreder zal worden gehoord.

§ 4. Na de hoorzitting nemen de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren, andere dan die bedoeld in § 2, de zaak onmiddellijk in beraad. De beslissing wordt met redenen omkleed. De ambtenaren delen de beslissing mee aan de overtreder binnen tien dagen na de hoorzitting, bij ter post aangetekende brief met bericht van ontvangst.

§ 5. Het overeenkomstig artikel 23 bij de rechtbank van eerste aanleg ingediende beroep tegen de in § 4 bedoelde beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete, werkt schorsend.

§ 6. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de in § 3, tweede lid bedoelde hoorzitting en met betrekking tot de betaling van de administratieve geldboete.

Indien de overtreder in gebreke blijft bij het betalen van de administratieve geldboete, wordt de geldboete bij dwangbevel ingevorderd. De Vlaamse regering wijst de ambtenaren aan die gelast zijn dwangbevelen te geven en uitvoerbaar te verklaren. Die dwangbevelen worden betekend bij deurwaardersexploot met bevel tot betaling.

§ 7. De vordering tot voldoening van de administratieve geldboete verjaart na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop ze is ontstaan.

De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, bepaald in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

HOOFDSTUK IX

Slotbepalingen

Artikel 23

Aan artikel 569 van het Gerechtelijk Wetboek wordt, voor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap, de volgende zinsnede toegevoegd :

“34° van de beroepen tegen de beslissing van het opleggen van een administratieve geldboete op grond van artikel 22, § 4 van het decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending.”.

Artikel 24

Voor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap wordt de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters opgeheven, met uitzondering van artikel 1 bis, § 3 en § 4, die worden opgeheven op het ogenblik van de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse regering, genomen ter uitvoering van artikel 5, § 3 van dit decreet.

Artikel 25

Dit decreet treedt in werking op de dag van de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen,

Mieke VOGELS

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

INHOUD

	Blz.
1. Samenvatting	45
2. De adviesvraag	49
3. Een decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending	50
4. Slechts minimale invulling van belangrijke bepalingen	51
5. Nood aan een meer centrale plaats voor sociale en economische aspecten van watervoorziening en watergebruik	52
6. Afstemming met het federaal niveau en met andere reglementering	53
7. Taken en taakverdeling	56
8. Regeling in geval van gebreken aan het huishoudelijk leidingnet	59
9. Openbare dienstverplichting	63
10. De reguleringsinstantie	69
11. Waterverkoopreglement	73
12. Bepalingen inzake handhaving	74
13. Onduidelijkheden in het voorontwerp van decreet	76
14. Voorontwerp van besluit	78

1. **SAMENVATTING**

- **Algemene beoordeling**

De Raad ondersteunt het initiatief van de Vlaamse regering om een decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending uit te werken. Inhoudelijk bevat het voorontwerp verschillende belangrijke principes die de SERV onderschrijft, zoals het opleggen van kwaliteitseisen aan water bestemd voor menselijke consumptie, de invoering van een algemeen en bijzonder waterverkoopreglement, het opleggen van een aantal openbare dienstverplichtingen aan waterleveranciers, de verplichting van waterleveranciers om watermeters te plaatsen, de invoering van een éénvormige waterfactuur en de inning van de afvalwaterheffing voor de kleinverbruikers door de watermaatschappijen, en de maatregelen inzake transparantie over de prestaties en de economische efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

Dit belet niet dat het voorontwerp nog op talrijke plaatsen moet worden aangepast en vervolledigd. Voor de Raad bevat de huidige tekst van het voorontwerp immers nog belangrijke tekortkomingen die moeten worden weggewerkt. Deze worden hierna aangegeven.

- **Slechts minimale invulling van belangrijke bepalingen**

Het decreet moet vollediger zijn en meer regelen dan nu het geval is. Het moet zelf de belangrijkste bepalingen invullen zodat geen onduidelijkheid kan bestaan rond de interpretatie ervan en een te ruime delegatie aan de Vlaamse regering wordt vermeden. In bijkomende orde vraagt de Raad dat voor bepaalde belangrijke uitvoeringsbesluiten een verplichte advisering door de SERV in het decreet wordt ingeschreven.

- **Nood aan een meer centrale plaats voor de sociale en economische aspecten van watervoorziening en watergebruik**

In het voorontwerp van decreet ligt de klemtoon op de bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. Dit is wellicht te verklaren doordat het voorontwerp in de eerste plaats bedoeld is voor de omzetting van de Richtlijn 98/83/EG, en deze richtlijn betrekking heeft op de *kwaliteit* van voor menselijke consumptie bestemd water. Het voorwerp van het voorontwerp van decreet is echter ruimer. Het regelt namelijk de watervoorziening en het watergebruik in al hun aspecten. Dit heeft voor gevolg dat reeds bij de uitgangspunten van het decreet sociale en economische aspecten naast ecologische- en gezondheidsaspecten moeten worden meegenomen. Momenteel is dit niet gebeurd.

- **Afstemming met het federaal niveau en met andere reglementering**

Er zijn verschillende dwarsverbanden tussen het voorontwerp van decreet en een aantal federale bevoegdheden (bevoegdheid inzake water, de (water)prijzen, de boekhouding en de mededinging). In dit licht vraagt de Raad dat er een goede coördinatie met het federaal niveau gebeurt. Om juridische problemen te vermijden, vraagt de Raad daarnaast dat wordt nagekeken of de taken die in het voorontwerp worden toegekend aan de Vlaamse regering en de reguleringsinstantie wel alle tot de Vlaamse bevoegdheden behoren. Ook de relatie met een aantal bestaande wetten en reglementen (bv. grondwaterdecreet, Vlarem II) moet worden verduidelijkt. Zo moeten de gevolgen van nieuwe of verstrengde kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie voor de milieukwaliteitsnormen voor grondwater worden onderzocht conform de aanbeveling van de SERV over milieukwaliteitsnormen, d.w.z. dat er een afweging gebeurt tussen sociaal-economische en ecologische effecten.

- **Taken en taakverdeling**

Het voorontwerp legt de controlebevoegdheid in belangrijke mate bij de waterleveranciers. Dergelijke verregaande toewijzing van de controle aan een direct betrokken partij is volgens de Raad ongewenst. Bovendien schept dit verwarring tussen de bepalingen inzake controle enerzijds en toezicht anderzijds. De waterleverancier krijgen bovendien niet alleen een controlebevoegdheid, maar ook inventarisatietaken bij de abonnees. Terzake moet volgens de Raad worden onderzocht of er geen betere alternatieven zijn.

- **Regeling in geval van gebreken aan het huishoudelijk leidingnet**

Het voorontwerp bevat enkel bepalingen over controle op de kwaliteit van het water, en over de maatregelen die moeten worden genomen indien overschrijdingen van de kwaliteitseisen worden vastgesteld. Naast deze curatieve aanpak zijn volgens de Raad ook preventieve maatregelen nodig (bv. verplichte keuring van het huishoudelijk leidingnet).

Wanneer wordt vastgesteld dat de eigenaar of abonnee de noodzakelijke herstelmaatregelen niet uitvoert, kunnen de controleambtenaren de onderbreking bevelen van de levering van water. Onderbreking van de levering is volgens de Raad echter een drastische maatregel die niet (zoals in het voorontwerp het geval is) als sanctie zou mogen worden toegepast, maar enkel in uitzonderlijke gevallen als bewarende maatregel. Conform de richtlijn 98/83/EG meent de Raad dan ook dat het voorontwerp meer ruimte moet laten om de meest passende maatregelen te nemen.

Volgens de Raad is het bovendien ook in publieke gebouwen de verantwoordelijkheid en de plicht van de eigenaar of abonnee, en niet van de waterleverancier, om de nodige herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet uit te voeren indien een overschrijding

van de kwaliteitseisen te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet. Momenteel is dit in het voorontwerp onduidelijk geregeld.

- **Openbare dienstverplichtingen**

Het voorontwerp legt volgens de Raad terecht een aantal openbare dienstverplichtingen op aan waterleveranciers. De financiering ervan is echter niet geregeld. Wellicht gaat de Vlaamse regering ervan uit dat de watermaatschappijen deze kosten zelf dienen te dragen, en kunnen doorrekenen in de waterprijzen aan hun abonnees. Het ligt echter niet voor de hand dat financiering via een verhoging van de waterprijzen steeds de meest aangewezen optie is. Bovendien zijn er risico's verbonden aan deze keuze van de Vlaamse regering, zowel voor de watermaatschappijen als voor de consumenten. Omdat de beoordeling en goedkeuring van prijsverhogingen gebeurt door de federale overheid en de Vlaamse regering hier geen zeggenschap over heeft, meent de Raad dat in het voorontwerp in elk geval een opvangbepaling moet worden ingeschreven die bepaalt dat indien de betrokken openbare dienstverplichtingen onbillijke lasten vertegenwoordigen voor de waterleveranciers, de Vlaamse regering een vergoeding kan vaststellen die geheel of gedeeltelijk de kosten dekt die eruit voortvloeien.

- **De reguleringsinstantie**

De Raad ondersteunt de oprichting van een reguleringsinstantie voor water bestemd voor menselijke aanwending. Wel vraagt de Raad zich af of het aangewezen is om hiervoor een afzonderlijke reguleringsinstantie op te richten. De taken van de reguleringsinstantie inzake water bestemd voor menselijke aanwending zouden immers kunnen worden toegevoegd aan de taken van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Volgens de Raad is bovendien een striktere omschrijving nodig van de taken van de reguleringsinstantie om overlappingsen en bevoegdheidsdiscussies met de administratie en Vlaamse openbare instellingen te vermijden. Er moet duidelijk worden vastgelegd dat de taken enkel betrekking hebben op activiteiten en actoren die te maken hebben met water bestemd voor menselijke aanwending dat wordt geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk. De controle en regulering van andere activiteiten en actoren zijn taken van de Vlaamse regering en haar administratie. De administratie moet dan ook voldoende bemiddeld zijn om deze taken op te nemen. Gezien de taken van de reguleringsinstantie moet volgens de Raad ook de maatschappelijke inbreng in en controle op de reguleringsinstantie beter worden geregeld in het decreet.

- **Waterverkoopreglement**

De Raad ondersteunt dat er een algemeen en een bijzonder waterverkoopreglement wordt opgemaakt. Voor de goedkeuring ervan is echter nauwelijks een procedure in het voorontwerp opgenomen. Volgens de Raad is tevens wenselijk om in het voorontwerp vast te leggen wat de inhoud van een *bijzonder* waterverkoopreglement kan zijn en wie dergelijk reglement zal goedkeuren. Zelf meent de Raad dat dit laatste een taak kan zijn van de reguleringsinstantie, en dat de inhoud van het bijzonder waterreglement moet worden beperkt tot aspecten die ook een bijzondere regeling behoeven. Het is immers wenselijk dat in het algemeen waterverkoopreglement reeds zo veel mogelijk zou worden geregeld.

- **Bepalingen inzake handhaving**

In het voorontwerp krijgen de controleambtenaren de bevoegdheid om mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen te geven. Ze kunnen ook de termijn vastleggen waarbinnen de voorschriften moeten worden nagekomen. Volgens de Raad is het echter noodzakelijk nader te specificeren waarop deze raadgevingen, aanmaningen en bevelen betrekking kunnen hebben. Het is tevens noodzakelijk dat een procedure met een beroepsmogelijkheid wordt voorzien.

- **Voorontwerp van besluit**

De Vlaamse regering heeft samen met het voorontwerp van decreet reeds een voorontwerp van besluit betreffende vaststelling van een reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie uitgewerkt. Terzake heeft de Raad vastgesteld dat de kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie in het voorontwerp van besluit op bepaalde punten aanzienlijk strenger zijn dan de Richtlijn (vnl. inzake nitraat en nitriet). De Raad vraagt waarop deze strengere bepalingen voor nitriet en nitraat zijn gebaseerd, en of men de implicaties ervan heeft ingeschat. In dit verband wijst de Raad tevens op de noodzaak van een open en afgewogen besluitvorming hierover, naar analogie met zijn standpunt inzake milieukwaliteitsnormen.

2. DE ADVIESVRAAG

De SERV werd door de Vlaamse minister van leefmilieu en landbouw om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending.

Dit voorontwerp van decreet heeft de bedoeling voor het Vlaamse gewest de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters, op te heffen en te vervangen. De directe aanleiding hiervoor vormt de Europese Richtlijn 98/83/EG betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, die moest omgezet zijn tegen 25 december 2000. Een deel van de omzetting van deze richtlijn gebeurt via het voorliggende decreet, een deel zal gebeuren via een besluit van de Vlaamse regering bij het decreet¹, en een deel van de richtlijn is tot slot federale materie en zal dus op federaal niveau moeten worden omgezet.

Concreet wordt via het voorontwerp van decreet aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven om nadere regels vast te stellen voor de kwaliteit en de levering van water bestemd voor menselijke aanwending (en de controle ervan, art. 4 en art. 7) en bevat het bepalingen inzake de plaats waar aan deze kwaliteitseisen moet worden voldaan (art. 6). Het voorontwerp legt in dit verband tevens herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik op indien het water niet voldoet aan de kwaliteitseisen, en beschrijft de inlichtingen die in dat geval aan het publiek en aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering moeten worden verstrekt.

Naast bepalingen die noodzakelijk zijn voor de omzetting van de richtlijn, zijn in het voorontwerp van decreet ook enkele andere artikelen opgenomen. Met name betreft het (1) aanvullende bepalingen inzake de levering van drinkwater, waaronder de aansluiting en het aansluitrecht van woningen op het openbaar waterdistributienetwerk, de verplichte plaatsing van watermeters en de gratis levering van water bestemd voor menselijke consumptie (art. 5); (2) beheers- en beleidsinstrumenten voor de drinkwatersector, waaronder het opleggen van openbare dienstverplichtingen (art. 8), de oprichting van een reguleringsinstantie (art. 9 – 15) en de invoering van een waterverkoopreglement (art. 16); en (3) het toezicht en de sancties (art. 17-22).

¹ Samen met het voorontwerp van decreet heeft de Vlaamse regering reeds een voorontwerp van besluit betreffende vaststelling van een reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie uitgewerkt. Dit besluit werd ter informatie aan de Raad overgemaakt, maar is geen voorwerp van de adviesvraag. Op de inhoud van het besluit wordt verder in dit advies kort ingegaan.

In de memorie van toelichting wordt tevens gesteld dat in het voorontwerp werd geprobeerd om reeds zoveel mogelijk een afstemming te realiseren met de kaderrichtlijn water (Richtlijn 2000/60/EG) en met de huidige Vlaamse wetgeving, waaronder Vlarex en het grondwaterdecreet.

Het is de bedoeling dat het decreet in een latere fase wordt ingepast in het geplande decreet integraal waterbeleid.

3. EEN DECREET BETREFFENDE WATER BESTEMD VOOR MENSELIJKE AANWENDING

De Raad ondersteunt het initiatief van de Vlaamse regering om een decreet betreffende water bestemd voor menselijke aanwending uit te werken. Dit decreet is dringend noodzakelijk voor de omzetting van de Richtlijn 98/83/EG betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water. Watervoorziening is bovendien een cruciale maatschappelijke activiteit met een belangrijke sociaal-economische dimensie. Een decreet dat terzake regels vastlegt voor onder meer de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie, de rechten en plichten van watermaatschappijen en consumenten, de economische regulering van de sector, enz. is daarom volgens de SERV ook los van de Europese richtlijn wenselijk.

Inhoudelijk bevat het voorontwerp verschillende belangrijke principes die de SERV onderschrijft, zoals het opleggen van kwaliteitseisen aan water bestemd voor menselijke consumptie, de invoering van een algemeen en bijzonder waterverkoopreglement, het opleggen van een aantal openbare dienstverplichtingen aan waterleveranciers, de verplichting van waterleveranciers om watermeters te plaatsen, de invoering van een éénvormige waterfactuur en de inning van de afvalwaterheffing voor de kleinverbruikers door de watermaatschappijen, en de maatregelen inzake transparantie over de prestaties en de economische efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

Dit belet niet dat het voorontwerp nog op talrijke plaatsen moet worden aangepast en vervolledigd. Voor de Raad bevat de huidige tekst van het voorontwerp immers nog belangrijke tekortkomingen die moeten worden weggewerkt. Op deze tekortkomingen wordt hierna ingegaan.

4. *SLECHTS MINIMALE INVULLING VAN BELANGRIJKE BEPALINGEN*

In het voorontwerp zijn enkel de principes en hoofdlijnen van het beleid en de instrumenten voor de reglementering van het water bestemd voor menselijke aanwending opgenomen. Vele belangrijke aspecten zijn niet in het decreet zelf ingevuld, maar zullen in uitvoeringsbesluiten worden geregeld.

Volgens de Raad moet het decreet echter vollediger zijn en meer regelen dan in het voorontwerp het geval is. De beginselen van behoorlijke regelgeving vereisen namelijk dat een te ruime delegatie van bevoegdheden aan de uitvoerende macht wordt vermeden. Ten eerste moet een decreet duidelijk zijn en dus de belangrijkste aspecten zelf voldoende regelen. Ten tweede riskeert een te ruime delegatie van bevoegdheden te leiden tot aanzienlijke vertragingen in de uitvoering van het beleid doordat talrijke uitvoeringsbesluiten nodig zijn voor de operationalisering ervan. Dat de omzettingstermijn voor de richtlijn 98/83/EG reeds is verstreken, is voor de Raad dus geen reden om aan het decreet slechts een minimale invulling te geven.

Voorbeelden van artikels waar naar het oordeel van de Raad een te ruime delegatie van bevoegdheden aan de Vlaamse regering gebeurt, zijn vooral art. 4 en art. 5 § 1 inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending, waar het voorontwerp weinig inhoudelijke zaken bevat en de meeste paragrafen zich beperken tot de bepaling dat de Vlaamse regering nadere regels kan of moet uitvaardigen, art. 8 § 2 waarin de Vlaamse regering wordt gemachtigd om bovenop de in het voorontwerp opgenomen openbare dienstverplichtingen nog andere openbare dienstverplichtingen aan de waterleverancier op te leggen, en art. 16 waarin het waterverkoopreglement wordt geregeld.

De Raad vraagt dan ook dat het decreet zelf de belangrijkste bepalingen invult zodat geen onduidelijkheid kan bestaan rond de interpretatie ervan en een te ruime delegatie aan de Vlaamse regering wordt vermeden. Een aantal zaken die nu in de memorie van toelichting staan, dienen dan ook in de tekst van het decreet zelf te worden opgenomen (zie verder voor voorbeelden).

In bijkomende orde vraagt de Raad dat voor bepaalde uitvoeringsbesluiten een verplichte advisering door de SERV in het decreet wordt ingeschreven². Dit geldt bijvoorbeeld voor het besluit inzake de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat

² Vergelijk met art. 39 van het elektriciteitsdecreet.

geleverd wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk (art. 5 §1, tweede lid).

De Raad vraagt tevens dat aan de introductie van belangrijke maatregelen zoals inzake tariefstructuren een beleidseffectenrapportage³ zou vooraf gaan.

5. NOOD AAN EEN MEER CENTRALE PLAATS VOOR SOCIALE EN ECONOMISCHE ASPECTEN VAN WATERVOORZIENING EN WATERGEBRUIK

In het voorontwerp van decreet ligt de klemtoon op de bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. Dit is wellicht te verklaren doordat het voorontwerp in de eerste plaats bedoeld is voor de omzetting van de Richtlijn 98/83/EG, en deze richtlijn betrekking heeft op de *kwaliteit* van voor menselijke consumptie bestemd water. Daarbij staat het leefmilieu en de volksgezondheid terecht centraal.

Het voorwerp van het voorontwerp van decreet is echter ruimer dan dat van de Richtlijn 98/83/EG. Het regelt namelijk de watervoorziening en het watergebruik in al hun aspecten. Dit heeft voor gevolg dat reeds bij de uitgangspunten van het decreet sociale en economische aspecten naast ecologische en gezondheidsaspecten moeten worden meegenomen. Momenteel is dit niet het geval, zoals blijkt uit onderstaande voorbeelden.

• Doel watervoorziening

Art. 2. van het voorontwerp stelt dat het decreet een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik beoogt, en dat *“een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik als doel hebben de bescherming van het milieu, waarbij de bescherming van de volksgezondheid (...) prioritair is en waarbij rekening gehouden wordt met sociale en economische aspecten.”*

Volgens de SERV moet het doel van het decreet ruimer zijn en anders worden geformuleerd. Watervoorziening heeft immers niet in de eerste plaats de bescherming van het milieu tot doel, maar heeft vooral betrekking op een verzekerde en continue levering van voldoende en kwalitatief hoogwaardig water (gelet op o.m. de volksgezondheid) tegen sociaal

³ Zie terzake de SERV-aanbeveling van 16 september 1998 over de uitbouw van een evaluatiesysteem voor de Vlaamse milieureggeving. Zie tevens de beleidsnota leefmilieu, 1999-2004 van de minister van leefmilieu en landbouw.

aanvaardbare prijzen, zodat de huidige generatie aan zijn behoeften kan voldoen zonder de behoeften van toekomstige generaties in het gedrang te brengen.

Sociale en economische aspecten zijn dus volgens de SERV een volwaardig onderdeel van het doel van watervoorziening, waarmee niet slechts "rekening moet worden gehouden". Watervoorziening dient in feite verschillende *maatschappelijke doelstellingen* (sociaal, economisch, volksgezondheid, ...), die moeten worden vervuld *binnen ecologische randvoorwaarden*.

- **Doelstellingen watertarifiering**

Een ander voorbeeld betreft art. 8, waarin onder meer wordt gesteld dat bij het toepassen van tariefstructuren voor water (a) rekening moet worden gehouden met maatregelen van sociale aard en (b) duurzaam watergebruik moet worden bevorderd. Ook deze doelstellingen van watertarifiering zijn te beperkt. Met name ontbreken onder meer economische doelstellingen en beginselen van watertarifiering zoals allocatieve efficiëntie en integrale kostendekking.

De Raad verwijst terzake naar de uitgebreide wetenschappelijke literatuur omtrent waterprijsbeleid, waarin als doelstellingen ervan onder meer worden vermeld: allocatieve (economische) efficiëntie, sociale rechtvaardigheid, kostendekking, volksgezondheid, milieu-effectiviteit, aanvaarbaarheid en eenvoud voor de consument, administratieve kost en volledige kostendekking⁴.

6. AFSTEMMING MET HET FEDERAAL NIVEAU EN MET ANDERE REGELEMENTERING

- **Afstemming met federale bevoegdheden inzake watervoorziening**

De Raad stelt vast dat een artikel ontbreekt dat het toepassingsgebied van het voorontwerp duidelijk omschrijft. Dit is echter noodzakelijk omdat een aantal aspecten van water bestemd voor menselijke aanwending federale bevoegdheid zijn en dus niet via een Vlaamse decreet betreffende water bestemd voor de menselijke aanwending kunnen worden geregeld. Het voorliggende voorontwerp lijkt nochtans ook betrekking te hebben op de federale aspecten. Dit volgt uit de definities van art. 3. Uit de definitie van water bestemd voor menselijke

consumptie (art. 3, 17°) worden weliswaar aspecten die federale bevoegdheid zijn uitgesloten, zoals water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in flessen of verpakkingen in het kader van een commerciële activiteit. Maar onder de definitie van water bestemd voor menselijke aanwending (art. 3, 16°) vallen (1) het water bestemd voor menselijke consumptie, (2) tweedecircuitwater en (3) "al het water dat aangewend wordt voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water". Water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in flessen of verpakkingen in het kader van een commerciële activiteit bijvoorbeeld, valt dus duidelijk onder (3) en dus onder het begrip "water bestemd voor menselijke aanwending". Daardoor lijken een aantal artikelen van het voorontwerp van decreet de facto bevoegdheden te regelen die federaal zijn (bv. art. 8 in combinatie met art. 3, 10°, art. 12).

Daarnaast heeft de Raad ook vastgesteld dat de controleparameters inzake radioactiviteit die volgens de richtlijn verplicht moeten worden gemeten, eveneens door de Vlaamse regering als federale bevoegdheid worden beschouwd⁴. Mede in dit licht vraagt de Raad dat er een goede coördinatie met het federaal niveau gebeurt, zodat een situatie van onvoldoende afgestemde of dubbele maatregelen, structuren en initiatieven op de verschillende niveaus wordt vermeden. Controlemetingen bijvoorbeeld zouden voor alle relevante parameters via eenzelfde meetcampagne moeten kunnen gebeuren.

- **Afstemming met andere federale bevoegdheden**

Er zijn evenwel nog andere dwarsverbanden tussen het voorontwerp van decreet en een aantal federale bevoegdheden. Deze worden vooralsnog niet behandeld in de memorie van toelichting, hoewel zij belangrijk kunnen zijn voor de rechtsgeldigheid van bepaalde artikelen en voor de uitvoeringsmodaliteiten.

Het belangrijkste aspect betreft ongetwijfeld de bevoegdheid inzake de (water)prijzen. Uit de rechtspraak blijkt dat (op enkele uitzonderingen na) de gewesten weldegelijk een prijsbeleid kunnen voeren in de materies waarvoor zij materieel bevoegd zijn, op voorwaarde dat de federale bevoegdheden inzake het vaststellen van maximumprijzen en inzake het

⁴ Zie bijvoorbeeld Paul Herrington, Pricing and efficiency in the domestic water supply sector. In *Pricing Water: economics, environment and society*. Conference Proceedings Sintra, 6 and 7 September 1999. Brussel, DG Environment, European Commission, 2001.

⁵ Zie het voorontwerp van besluit betreffende vaststelling van een reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie.

goedkeuren van prijsverhogingen worden gerespecteerd⁶. Dit is van bijzonder belang in het licht van de discussie over de financiering van de openbare dienstverplichtingen (zie verder), zodat overleg en coördinatie met de federale overheid inzake waterprijzen cruciaal is.

Andere federale bevoegdheden die van belang zijn voor het voorontwerp, betreffen de boekhouding en de mededinging⁷. Om juridische problemen te vermijden, vraagt de Raad dat wordt nagekeken of de taken die in het voorontwerp worden toegekend aan de Vlaamse regering en de reguleringsinstantie wel tot de Vlaamse bevoegdheden behoren. Zo is het de vraag of Vlaamse regering wel bevoegd is om nadere regels vast te stellen inzake de boekhouding van de exploitanten van een openbaar waterdistributienet (art. 12 § 7).

• **Afstemming met bestaande wetten en reglementen**

Tot slot wijst de Raad op de relatie tussen de bepalingen van het voorontwerp (bv. art. 4 § 2, 2°) en een aantal bestaande wetten en reglementen. Concreet denkt de Raad vooral aan de bepalingen van het grondwaterdecreet inzake waterwinning, aan het hoofdstuk 'winning van grondwater' in Vlare II en aan de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater bestemd voor drinkwaterproductie en de milieukwaliteitsnormen voor grondwater.

Behalve de algemene stelling in de inleiding van de memorie van toelichting dat in het voorontwerp zoveel mogelijk een afstemming werd nagestreefd met de huidige wetgeving, waaronder Vlare II en het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, wordt noch in de tekst van het voorontwerp, noch in de memorie van toelichting op de verhouding met deze andere wetten en reglementen concreet ingegaan. Volgens de Raad is nochtans aangewezen deze relatie te verduidelijken en ook hier de nodige afstemming te realiseren.

Zo moeten de gevolgen van nieuwe of verstrengde kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie voor de milieukwaliteitsnormen voor grondwater worden onderzocht

⁶ Zie Arbitragehof nr. 55/96 van 15 oktober 1995; Arbitragehof nr. 81/97 van 17 december 1997; Arbitragehof nr. 26/99 van 3 maart 1999. Daarin stelde het Hof dat het bevoegdheidsvoorbehoud van de federale overheid ten opzichte van het voeren van een prijsbeleid door de gewesten niet zo ver kan reiken, dat de gewesten de bevoegdheid wordt ontnomen om tarieven vast te stellen van de diensten die deel uitmaken van aan hen toegewezen aangelegenheden. Het betekent dat de gewestelijke overheid bij de vaststelling van dergelijke regels rekening moet houden met het algemene prijsbeleid dat door de federale overheid wordt gevoerd, met name de regels vastgesteld door of krachtens de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

⁷ Zie onder meer de wet van 17 juli 1975 op de boekhoudingen de jaarrekening van de ondernemingen en de uitvoeringsbesluiten ervan alsook de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging.

conform de aanbeveling van de SERV over milieukwaliteitsnormen, d.w.z. dat er een afweging gebeurt tussen sociaal-economische en ecologische effecten. Vandaag zijn deze milieukwaliteitsnormen voor grondwater zoals opgenomen in Vlarem II immers een kopie van de Europese Richtlijn 80/778/EG van 15 juli 1980 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, maar werd vroeger reeds vastgesteld dat deze laatste kwaliteitseisen niet geschikt en niet relevant zijn als milieukwaliteitsnorm voor grondwater⁸. Aan eventuele nieuwe milieukwaliteitsnormen voor grondwater dient bovendien een open en afgewogen besluitvorming vooraf te gaan⁹.

7. TAKEN EN TAAKVERDELING

Volgens de Raad dienen de taken die in het voorontwerp worden toegewezen aan de verschillende partijen (waterleveranciers, bevoegde diensten van de Vlaamse regering, Vlaamse regering, reguleringsinstantie, ...) nader bekeken te worden.

• Controletaken van de waterleveranciers

Het voorontwerp vertrouwt de controle van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie door de gebruiker, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter, toe aan de waterleverancier. Volgens de Raad kan dit worden gemotiveerd vanuit efficiëntieoverwegingen, maar kunnen er niettemin een drietal bemerkingen worden geformuleerd bij deze keuze en bij de uitwerking ervan in het voorontwerp:

1. Waterleveranciers worden door het voorontwerp belast met de controle op de kwaliteit van het water dat zij leveren, en ook met de controle op de kwaliteit van het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan. Indien problemen worden vastgesteld en deze te wijten zijn aan huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, moet de eigenaar of de abonnee herstelmaatregelen uitvoeren aan het huishoudelijk leidingnet zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen (art. 6 § 2). Hierdoor kan in hoofde van de waterleveranciers een situatie van rechter en partij ontstaan. De memorie van toelichting stelt weliswaar dat "daarnaast de mogelijkheid bestaat dat de bevoegde diensten van de Vlaamse regering bijkomende controles kunnen laten uitvoeren,

⁸ Zie CEM. Advies milieukwaliteitsnormen. December 1998. Brussel, Aminal.

⁹ Zie SERV. Aanbeveling van 8 mei 2001: Kernvragen over milieukwaliteitsnormen: Aanzet voor een duidelijker beleidskader.

zodat in principe een extra controle op de controles door de waterleverancier mogelijk is". Maar dit lijkt niet helemaal correct te zijn. Art. 7 stelt immers dat de controle wordt toevertrouwd aan de waterleverancier (eerste lid), en dat de bevoegde ambtenaren enkel controles kunnen uitvoeren in geval de toegang tot de woning of het publieke gebouw wordt geweigerd aan de waterleverancier (derde lid). Dergelijke verregaande toewijzing van de controle aan een direct betrokken partij is volgens de Raad ongewenst.

2. Volgens de memorie van toelichting krijgen waterleveranciers niet alleen de opdracht om controles uit te voeren voor de in het voorontwerp vastgelegde controledoeleinden, maar kunnen zij ook bijkomende controles doen op vraag van derden. Voor dit laatste moet de waterleverancier een accreditatie hebben. Het is voor de Raad niet geheel duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. De Raad merkt tevens op dat dit niet in het voorontwerp is geregeld.

3. Volgens de Raad is de dubbele regeling van art. 7 (inzake controle) en art. 17 (inzake toezicht) verwarrend. Met het oog op de controle krijgen de waterleverancier en de controleambtenaren die belast zijn met het toezicht, in art. 7 bijvoorbeeld het recht de woning en publieke gebouwen te bezoeken tussen acht en twintig uur. In art. 17 § 3 moeten de controleambtenaren, indien zij met het oog op het vaststellen van inbreuken op het decreet of zijn uitvoeringsbesluiten, de toestemming te hebben van de politierechter om toegang te krijgen tot de ruimten die als woning dienen. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat in dit laatste geval de ambtenaren niet optreden met het oog op het uitoefenen van controle maar van toezicht. Volgens de Raad is het onderscheid echter vrij kunstmatig, waardoor in de praktijk veel verwarring en discussie kan ontstaan. Ook voor de betrokken controleambtenaren is deze situatie niet ideaal. De Raad vraagt dan ook dat met respect voor de privacy en de eigendom een duidelijke regeling wordt uitgewerkt, die ook beter werkbaar is voor de controleambtenaren.

- **Inventarisatietaken van de waterleveranciers**

De waterleveranciers krijgen in art. 7 niet alleen een controlebevoegdheid, maar ook inventarisatietaken bij de abonnees met betrekking tot de opvang, het gebruik, de afvoer en de zuivering van hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater, inclusief de hiervoor aangewende infrastructuur. Ook hierover wenst de Raad een aantal opmerkingen te formuleren.

Ten eerste kan men zich afvragen of deze inventarisatietaken wel stroken met het toepassingsgebied van het decreet. De inventarisatietaken hebben immers niet rechtstreeks iets te maken met watervoorziening en watergebruik. Ten tweede is de regeling van het voorontwerp niet sluitend. De waterleverancier krijgt in het voorontwerp namelijk het recht om de woning en publieke gebouwen te bezoeken met het oog op de controle van het water en de vermelde inventarisatietaken (art. 7 tweede lid). Als toegang tot de woning of het publieke gebouw wordt geweigerd, brengt de waterleverancier de bevoegde ambtenaren hiervan op de hoogte. De ambtenaren controleren in dit geval het water bestemd voor menselijke consumptie, het huishoudelijk leidingnet en de watermeter (art. 7 derde lid). Indien m.a.w. de toegang tot de woning of het publieke gebouw wordt geweigerd, gebeuren er geen inventarisatietaken. Ten derde moet worden vastgesteld dat het personeel vandaag belast is met de controle op de watertellers en de watertoevoer niet opgeleid is om de vermelde inventarisatietaken uit te voeren. Meer algemeen lijken de watermaatschappijen hier organisatorisch onvoldoende op voorbereid. Tot slot gaan de opgelegde inventarisatietaken zeer ver. Niet alleen is de scheiding tussen inventarisatietaken en controletaken (bv. inzake grondwaterwinningen) niet scherp. Er kunnen ook vragen worden gesteld bij de uitvoerbaarheid, slaagkansen en kosten-batenverhouding van de opgelegde inventarisatietaken.

Volgens de Raad moet dan ook worden onderzocht of er geen betere alternatieven zijn (bv. aansluiting bij bestaande inventarisatie- en inspectietaken (bv. van gemeenten, VMM, Aquafin, ...); enquêteringen (bv. volkstellingen), ...).

- **Taken van de reguleringsinstantie**

Volgens de Raad is een striktere omschrijving nodig van de taken van de reguleringsinstantie om overlappingsen en bevoegdheidsdiscussies met de administratie en Vlaamse openbare instellingen te vermijden. Verder bij de bespreking van de reguleringsinstantie formuleert de Raad een concreet voorstel terzake.

- **Taken van de Vlaamse regering/de bevoegde minister**

Het voorontwerp vergt op een aantal plaatsen de tussenkomst van de Vlaamse regering in een procedure. Dit geldt met name voor:

- art. 17 § 2 in fine, waarin is bepaald dat de mondelinge raadgevingen, aanmaningen of bevelen van controleambtenaren, binnen vijf werkdagen bij ter post aangetekende brief moeten worden bevestigd door de Vlaamse regering;

- art. 17 § 6, waarin is bepaald dat een afschrift van het bevel tot stopzetting of onderbreking van de levering onverwijld moet worden gezonden aan de Vlaamse regering, en
- art. 17 § 8, waarin is bepaald dat de waterleverancier, de eigenaar, de abonnee en de verbruiker beroep bij de Vlaamse regering kunnen indienen tegen de bevelen tot stopzetting of onderbreking van de levering, en de Vlaamse regering binnen een termijn van twee weken over het beroep uitspraak moet doen.

Daarnaast wordt in de memorie van toelichting vermeld dat het beroep tegen een weigering van de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk om een woning aan te sluiten op het openbaar waterdistributienetwerk moet worden ingediend bij de bevoegde minister.

De Raad vraagt zich af of de Vlaamse regering/de bevoegde minister wel de meest aangewezen instantie is voor dergelijke taken. Een administratieve procedure lijkt meer op zijn plaats.

8. REGELING IN GEVAL VAN GEBREKEN AAN HET HUISHOUDELIJK LEIDINGNET

Hoofdstuk III van het voorontwerp bevat de bepalingen met betrekking tot de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan en met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier. Deze bepalingen zijn evenwel onduidelijk geformuleerd. Bovendien heeft de Raad ook inhoudelijke bemerkingen bij de voorgestelde regeling.

- **Onduidelijkheid van de regeling**

De betrokken bepalingen zijn onduidelijk geformuleerd. De reden is volgens de Raad dat er noch in het voorontwerp noch in de memorie van toelichting een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen het algemeen principe, de regeling die wordt voorgesteld voor niet publieke gebouwen en de regeling die wordt voorgesteld voor publieke gebouwen¹⁰.

¹⁰ Art. 6 § 2, derde lid moet volgens de Raad betrekking hebben op de situatie die geldt voor publieke gebouwen, terwijl de tekst momenteel stelt dat het lid geldt indien het *niet* gaat om een publiek gebouw. Hierdoor bevatten het tweede en derde lid van art. 6 § 2 een verschillende regeling voor eenzelfde situatie, namelijk de situatie in niet-publieke gebouwen. Wat in het derde lid wordt bedoeld met "overeenkomstig het tweede lid" is evenmin duidelijk. Idem voor de Interpretatie van de woorden "wanneer er een risico bestaat".

Hierna wordt voor de duidelijkheid van de discussie weergegeven hoe de SERV de betrokken bepalingen zoals voorgesteld in het voorontwerp heeft geïnterpreteerd. Daarna zullen deze bepalingen worden beoordeeld.

Het algemeen principe van art. 6. is dat de waterleverancier moet voldoen aan de kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie, en dit op het punt binnen een perceel of gebouw waar het water uit de kranen komt die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie. Daartoe moet hij controleren of het water aan de kraan, in de praktijk meestal aan de keukenkraan, voldoet aan de kwaliteitseisen. *Indien dit niet het geval is, moet de waterleverancier maatregelen nemen. De aard van deze maatregelen zal nog door de Vlaamse regering worden bepaald.*

Dit algemeen principe wordt echter verder in art. 6 genuanceerd. In *niet-publieke gebouwen* komt de regeling erop neer dat indien de waterleverancier vaststelt dat het water aan de kraan niet voldoet aan de kwaliteitseisen, deze het water tevens moet controleren aan de ingang van het huishoudelijk leidingnet (aan de watermeter of stopkraan). Wanneer het water ook daar niet voldoet aan de kwaliteitseisen, moet de waterleverancier de door de Vlaamse regering nader te bepalen acties ondernemen. Wanneer het water aan de ingang van het huishoudelijk leidingnet wél aan de kwaliteitseisen voldoet, gaat men ervan uit dat het probleem te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet. In dat geval is de waterleverancier niet verplicht maatregelen te nemen (tenzij het informeren van de abonnee of eigenaar over de kwaliteitsproblemen en mogelijke herstelmaatregelen), maar is het de eigenaar of abonnee voert die verplicht is de herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet uit te voeren zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen.

In *publieke gebouwen* daarentegen blijft de waterleverancier steeds verplicht de (herstel)maatregelen die door de Vlaamse regering zullen worden vastgesteld te nemen, ook indien het niet-voldoen aan de kwaliteitseisen te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan. Bovendien moet de waterleverancier tevens de bevoegde diensten van de Vlaamse regering inlichten.

- **Maatregelen in geval van gebreken aan het huishoudelijk leidingnet in niet-publieke gebouwen**

Volgens het voorontwerp is, in geval in niet-publieke gebouwen het water bestemd voor menselijke consumptie niet voldoet aan de kwaliteitseisen en dit te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, de eigenaar of de abonnee verplicht de nodige herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet uit te voeren zodat het water

voldoet aan de kwaliteitseisen (art. 6 §2, tweede lid in fine). Wanneer wordt vastgesteld dat de eigenaar of de abonnee deze herstelmaatregelen niet uitvoert, kunnen de controleambtenaren de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen (art. 17 § 5, tweede lid). Indien de maatregelen niet binnen de gestelde termijn zijn genomen, kunnen de ambtenaren ze bovendien ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon (art. 17 §7). Beroep is mogelijk tegen een onderbreking van de levering, maar schorst deze beslissingen niet (art. 17 § 8). De eigenaar of de abonnee die de herstelmaatregelen niet uitvoert, wordt bovendien gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en/of met een geldboete van honderd frank tot vijftienduizend frank (art. 18. § 1, 3^e).

Deze onderbreking van de levering is duidelijk gericht op een maximale beperking van de risico's voor de volksgezondheid van het gebruik van het water als drinkwater. Zij houdt volgens de Raad echter onvoldoende rekening met het gebruik van water voor andere huishoudelijke toepassingen (bv. wassen, schoonmaak, ...) en dus met de risico's die de onderbreking van de levering of de inperking van het gebruik van water kunnen opleveren voor andere aspecten van de volksgezondheid (bv. hygiëne). Onderbreking van de levering is namelijk een drastische maatregel die niet (zoals in het voorontwerp het geval is) als sanctie zou mogen worden toegepast, maar enkel in uitzonderlijke gevallen als bewarende maatregel.

Bovendien is er niet alleen de onderbreking van de levering, maar daar bovenop ook het bestraffen van de eigenaar of abonnee die de herstelmaatregelen niet uitvoert met geldboetes en gevangenisstraffen én daar bovenop het ambtshalve doen uitvoeren van de nodige maatregelen op kosten en risico van de abonnee en/of eigenaar. Dit gaat volgens de Raad te ver.

Conform de richtlijn 98/83/EG meent de Raad dan ook dat het voorontwerp meer ruimte moet laten om de meest passende maatregelen te nemen. Concreet moet worden voorzien dat indien de overschrijding van de parameterwaarden te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan¹¹, ervoor moet worden gezorgd dat "(a) passende maatregelen worden genomen om het risico dat de parameterwaarden worden overschreden te verkleinen of weg te nemen, zoals het adviseren van eigenaars over mogelijke herstelmaatregelen die zij kunnen treffen; en/of andere maatregelen worden genomen, zoals

¹¹ Behalve op percelen en in gebouwen waar het publiek van water wordt voorzien.

de toepassing van adequate behandelingstechnieken, om de aard of de eigenschappen van het water voor de levering zodanig te veranderen dat het risico dat het water na de levering niet aan de parameterwaarden voldoet, wordt verkleind of weggenomen en (b) de betrokken verbruikers naar behoren worden geïnformeerd en geadviseerd over mogelijke aanvullende herstelmaatregelen die zij moeten treffen"¹².

- **Regeling voor publieke gebouwen**

In afwijking van de regeling die geldt voor niet-publieke gebouwen, moet de waterleverancier bij kwaliteitsproblemen in publieke gebouwen altijd de door de Vlaamse regering vastgestelde "maatregelen" uitvoeren, ook indien een overschrijding van de kwaliteitseisen te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan.

Het is niet duidelijk of met "maatregelen" enkel het verstrekken van informatie aan de bevoegde overheidsdiensten wordt bedoeld, dan wel of ook herstelmaatregelen hieronder vallen. Uit de opbouw van art. 6 § 2 van het voorontwerp en uit de memorie van toelichting kan worden afgeleid dat wellicht ook herstelmaatregelen worden bedoeld.

Deze afwijkende regeling ten opzichte van de regeling voor niet-publieke gebouwen wordt in de memorie van toelichting niet nader gemotiveerd. Er wordt evenmin toegelicht hoe in dergelijke gevallen de aansprakelijkheid voor gebreken zal worden geregeld of hoe de financiering van deze maatregelen zal gebeuren (door de waterleverancier of door de abonnee/eigenaar?).

Volgens de Raad is er geen reden om voor publieke gebouwen een andere regeling te voorzien op het vlak van de verantwoordelijkheid van de waterleverancier om herstelmaatregelen te nemen. Ook in publieke gebouwen is het volgens de Raad de verantwoordelijkheid en de plicht van de eigenaar of abonnee om de nodige herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet uit te voeren indien een overschrijding van de kwaliteitseisen niet te wijten is aan de kwaliteit van het water dat door de waterleverancier wordt geleverd, maar aan het huishoudelijk leidingnet of aan het onderhoud ervan.

Dit neemt niet weg dat het verantwoord is om op andere vlakken een bijzondere regime in te voeren voor publieke gebouwen, d.w.z. voor plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek en waar het publiek van water bestemd voor menselijke consumptie wordt voorzien. Dit

¹² Art. 6 derde lid van de richtlijn.

geldt met name op het vlak van de maatregelen die kunnen of moeten worden genomen bij kwaliteitsproblemen en op het vlak van informatie aan het publiek.

- **Eigenaar vs. abonnee**

Wanneer de vastgestelde overschrijding van de kwaliteitseisen te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet, moeten de eigenaar of de abonnee door de waterleverancier verwittigd worden van deze overschrijding en geeft de waterleverancier hen advies over de door hen te nemen maatregelen (art. 6 § 2).

Volgens de Raad is het echter aangewezen dat beide (eigenaar én abonnee) door de waterleveranciers worden verwittigd en geadviseerd. Naargelang van de aard van de vereiste herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet zal immers ofwel de eigenaar ofwel de abonnee de herstelmaatregelen moeten nemen. Afhankelijk van de verantwoordelijkheden zal dus de eigenaar of abonnee verantwoordelijk zijn. Hiervoor zal volgens de memorie van toelichting onder meer rekening moeten gehouden worden met de huurwetgeving en andere wetgeving naargelang van de aard van het recht dat de abonnee op het onroerend goed geniet.

- **Nood aan preventieve maatregelen**

Het voorontwerp bevat enkel bepalingen over controle op de kwaliteit van het water, en over de maatregelen die moeten worden genomen indien overschrijdingen van de kwaliteitseisen worden vastgesteld.

Naast deze curatieve aanpak zijn volgens de Raad ook preventieve maatregelen nodig. De Raad denkt daarbij bijvoorbeeld aan een verplichte keuring van het huishoudelijk leidingnet voorafgaand aan de ingebruikname ervan en bij belangrijke wijzigingen (cf. verplichte keuring van de elektrische binneninstallatie). Een verplichte keuring kan wellicht tevens een aantal discussies vermijden tussen waterleverancier, eigenaar en abonnee over hun respectievelijke verantwoordelijkheden.

9. OPENBARE DIENSTVERPLICHTINGEN

Het voorontwerp legt volgens de Raad terecht een aantal openbare dienstverplichtingen op aan waterleveranciers. Deze zijn het gevolg van de verantwoordelijkheid van de overheid voor het waarborgen van publieke belangen, en dienen betrekking te hebben op aspecten zoals universele dienstverlening, bescherming van de consumenten, leveringszekerheid, en

kwaliteit van de dienstverlening. In dit licht moeten de afbakening en financiering van de openbare dienstverplichtingen beter en zorgvuldiger worden geregeld in het voorontwerp. Ook over de gratis levering van water, het aansluitrecht en de inning van de afvalwaterheffing voor de kleinverbruikers door de watermaatschappijen wenst de Raad enkele opmerkingen te formuleren.

- **Afbakening van openbare dienstverplichtingen**

Zoals reeds vermeld, meent de Raad dat inzake openbare dienstverplichtingen moet worden gewerkt met een exhaustieve lijst. Het is naar het oordeel van de Raad niet aangewezen dat de Vlaamse regering zou worden gemachtigd om bijkomende openbare dienstverplichtingen aan de waterleverancier op te leggen die niet in het decreet zijn voorzien. Dit is trouwens ook niet het geval in de energie- en gasector¹³.

Daarnaast is het onderscheid tussen de openbare dienstverplichtingen en enkele andere verplichtingen van de waterleveranciers niet helder uitgewerkt in het voorontwerp. Sommige verplichtingen zijn daardoor dubbel geregeld; andere horen volgens de Raad niet thuis onder de openbare dienstverplichtingen:

- Het uitvoeren van inventarisatietaken bij de abonnees (art. 8 § 1 6°) wordt reeds geregeld door art. 7, tweede lid van het voorontwerp. Ook het instellen van een aansluitrecht, de opmaak van een éénvormige waterfactuur voor de kleinverbruikers en het toepassen van bepaalde tariefstructuren (art. 8 § 1, 7°) worden reeds elders in het voorontwerp geregeld (resp. art. 5 § 1 eerste lid, art. 5 § 1 tweede lid, art. 8 § 1, 10°). Het bezorgen van het algemeen en bijzonder waterverkoopreglement aan elke abonnee (art. 8 § 1, 8°) wordt reeds geregeld door art. 16 § 3 van het voorontwerp. Dergelijke dubbele regelingen zijn is niet wenselijk. Er moet dan ook worden bekeken waar zij best worden geregeld¹⁴.
- Het naleven van de bepalingen die de reguleringsinstantie heeft vastgesteld op grond van de haar in artikel 12 toegekende bevoegdheden (art. 8 § 1, 11°) is naar het oordeel van de Raad geen openbare dienstverplichting¹⁵, en moet zo nodig (zie verder) elders worden geregeld. In voorkomend geval moet terzake ook een procedure worden voorzien. Dit is momenteel niet gebeurd in het voorontwerp.
- Het in acht nemen van milieuzorg bij de productie en de distributie van water bestemd voor menselijke consumptie en van tweedecircuitwater (art. 8 § 1, 5°) kan voor de Raad

¹³ Zie de elektriciteitswet van 29 april 1999 (art. 21), de gaswet van 29 april 1999 (art. 15/11), het elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000 (art. 19) en het ontwerp van gasdecreet (art. 17).

¹⁴ In elk geval is het omwille van de duidelijkheid zinvol om alle verplichtingen die betrekking hebben op de waterleveranciers gegroepeerd weer te geven in het voorontwerp.

¹⁵ Vergelijk tevens met de openbare dienstverplichtingen voor elektriciteit en gas.

behouden blijven als algemene openbare dienstverplichting, maar de nadere invulling ervan gebeurt volgens de Raad, waar mogelijk, best via de betrokken milieuwetgeving en niet via een apart circuit.

- Het streven naar zo laag mogelijke kostprijzen (art. 8 § 1, 9°) kan voor de Raad eveneens behouden blijven als algemene openbare dienstverplichting, maar het vastleggen van nadere regels terzake zal moeilijk zijn. Wel kan de controle erop gebeuren via de geplande maatstafconcurrentie waarmee de reguleringsinstantie de prestaties en efficiëntie van de betrokkenen zal nagaan.

- **Financiering van de openbare dienstverplichtingen**

De financiering van de openbare dienstverplichtingen vormt een belangrijk aandachtspunt. De verschillende openbare dienstverplichtingen (bv. inning van de afvalwaterheffing voor de kleinverbruikers, nemen van maatregelen van sociale aard, uitvoeren van actieprogramma en sensibiliseringsprogramma's inzake het bevorderen van duurzaam watergebruik bij de verbruikers, bijkomsten inventarisatietaken, ...) leiden immers tot bijkomende kosten voor de watermaatschappijen.

Omtrent de financiering van deze openbare dienstverplichtingen is in het voorontwerp echter niets voorzien. Ook in de memorie van toelichting wordt hierop niet ingegaan. Wellicht gaat de Vlaamse regering ervan uit dat de watermaatschappijen deze kosten zelf dienen te dragen, en kunnen doorrekenen in de waterprijzen aan hun abonnees. De Raad vraagt dat, indien dit inderdaad het geval is, de Vlaamse regering deze keuze expliciteert. Het ligt immers niet voor de hand dat financiering via een verhoging van de waterprijzen steeds de meest aangewezen optie is (bv. financiering van inventarisatietaken die weinig of niets te maken hebben met de levering van water bestemd voor menselijke consumptie¹⁶).

Bovendien zijn er risico's verbonden aan de keuze van de Vlaamse regering, zowel voor de watermaatschappijen als voor de consumenten, omdat de beoordeling en goedkeuring van prijsverhogingen gebeurt door de federale overheid en de Vlaamse regering hier geen zeggenschap over heeft. Voor de consument bestaat het risico erin dat watermaatschappijen onevenredige prijsverhogingen aanvragen, of zij de kosten doorrekenen via een stijging van het vast recht. Voor de watermaatschappijen bestaat het risico erin dat rechtmatige prijsverhogingen ter financiering van de bijkomende kosten van de openbare dienstverplichtingen niet volledig door de prijzencommissie worden goedgekeurd.

¹⁶ Cf. supra.

De risico's voor de consument kunnen worden vermeden via de maatregelen inzake maatstafconcurrentie en tariefstructuren die in het voorontwerp zijn voorzien. De risico's voor de watermaatschappijen kunnen worden verminderd door overleg met de federale overheid. Gezien de onzekerheid omtrent de uitkomst van dit overleg, meent de Raad dat in het voorontwerp van decreet in elk geval een opvangbepaling moet worden ingeschreven, naar analogie met is voorzien in het elektriciteitsdecreet en in het ontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende het gratis vervoer en de gratis levering van een hoeveelheid elektriciteit als sociale openbardienstverplichting. Daarin is bepaald dat indien de Vlaamse regering vaststelt dat de betrokken openbare dienstverplichtingen onbillijke lasten vertegenwoordigen (voor de netbeheerders of de houders van een leveringsvergunning), zij een vergoeding kan vaststellen die geheel of gedeeltelijk de kosten dekt die eruit voortvloeien¹⁷.

• **Levering van gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie**

Art. 5 § 3 stelt dat de Vlaamse regering nadere regels kan bepalen met betrekking tot het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied. Via dit artikel zal een uitvoeringsbesluit worden genomen, dat de huidige levering van 15 m³ gratis water per gedomiciileerd persoon¹⁸ bevestigt en dat tegelijk een aantal problemen met betrekking tot de huidige regeling wil oplossen.

Voor de Raad is het vooreerst onduidelijk waarom dit wordt geregeld in een afzonderlijk artikel, en niet onder de openbare dienstverplichtingen van art. 8¹⁹.

Verder meent de Raad dat het nog steeds onduidelijk is of de vooropgestelde sociale- en waterbesparingsdoelstellingen van de gratis levering in de praktijk worden gerealiseerd. Los van een toetsing van de maatregel aan de algemene houding van de Raad in gelijkaardige milieudossiers dat een onaanvaardbare negatieve impact van milieumaatregelen op de doelstellingen van het sociaal beleid in eerste instantie zou moeten worden gecorrigeerd door maatregelen in het sociaal beleid, en niet in het milieubeleid, en dat enkel wanneer het treffen van beschermende maatregelen binnen het sociaal beleid niet mogelijk is of niet tot de verhoopte resultaten kan leiden, de sociale bescherming in het milieubeleid kan gebeuren

¹⁷ Zie art. 20 § 3 van het elektriciteitsdecreet en art. 9 van het ontwerpbesluit.

¹⁸ Zoals ingevoerd in de wet van 1933 ingevoerd door het programmadecreet van 20 december 1996.

¹⁹ Hetzelfde geldt voor de aansluiting van abonnees. Vergelijk tevens met het ontwerpbesluit van de Vlaamse regering inzake het gratis vervoer en levering van een hoeveelheid elektriciteit als sociale openbardienstverplichting.

op voorwaarde - onder meer - dat hierdoor de doelstellingen van het milieubeleid niet in het gedrang komen²⁰, meent de Raad dat het verantwoord is dat naast het reeds gevoerde ex ante onderzoek door de SERV zelf²¹, een ex post onderzoek gebeurt naar de effecten van een gratis levering van water. De Raad vraagt bij dit evaluatieonderzoek te worden betrokken.

- **Aansluitrecht**

Over het aansluitrecht is in het voorontwerp zelf weinig geregeld (zie in art. 5 § 1 en art. 8 § 1 7°; cf. supra over minimale invulling).

In de memorie van toelichting wordt hierover gesteld dat het de bedoeling is dat de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied, of in voorkomend geval het bevoegde gemeentebestuur, verplicht wordt om op eenvoudige vraag van de eigenaar van een woning die woning aan te sluiten op het openbaar waterdistributienetwerk. Hiervan zou kunnen afgeweken worden indien kan aangetoond worden dat het technisch of financieel niet haalbaar is. In dat geval voorziet de memorie van toelichting dat aan de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk kan worden opgelegd om een alternatieve watervoorziening te verzorgen, bijvoorbeeld door zo dicht mogelijk bij de betrokken woning een aftappunt (inclusief teller) op het openbaar waterdistributienetwerk te voorzien waarvan door de bewoners (gedomicilieerden) van de betrokken woning water kan genomen worden. Een andere alternatieve watervoorziening is eveneens mogelijk.

Volgens de Raad zijn deze aspecten essentieel voor de goede interpretatie van het aansluitrecht. Daarom meent de Raad dat zowel de aard van het aansluitrecht, de mogelijke uitzonderingen erop en de procedure terzake moeten worden opgenomen in de tekst van het voorontwerp zelf. Bovendien ontbreekt een regeling voor de verdeling van de kosten van het aansluitrecht. Hierover is ook in de memorie van toelichting niets opgenomen, terwijl het nochtans gaat om een essentieel element van het aansluitrecht. Tot slot wijst de Raad erop dat het aansluitrecht niet mag worden gebruikt als alibi om grondwaterwinningen niet langer te vergunnen. Tevens vraagt de Raad dat bij het verlenen of weigeren van vergunningen inzake grondwaterwinningen wordt rekening gehouden met gevallen waarin de aansluiting

²⁰ Zie terzake onder meer het advies van 10 november 1993 over de sociale correctie met betrekking tot de heffing op de verontreiniging van de oppervlaktewateren en het rapport van 8 oktober 1997 over de verdelingseffecten van de nieuwe regeling voor de afvalwaterheffing en de drinkwatertarieven.

²¹ SERV. De verdelingseffecten van de nieuwe regeling voor de afvalwaterheffing en de drinkwatertarieven. Brussel, SERV, 8 oktober 1997.

op het openbaar waterdistributienet niet wordt doorgevoerd omwille van technische of financiële redenen.

- **Inning van de afvalwaterheffing voor de kleinverbruikers door de watermaatschappijen**

Art. 7 § 1, 10° bepaalt dat de Vlaamse regering openbare dienstverplichtingen kan opleggen inzake het innen door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk van de in artikel 35bis van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging bedoelde waterheffing van kleinverbruikers.

In de memorie van toelichting wordt dit niet nader gemotiveerd. Er wordt enkel gesteld dat het innen van de waterheffing van de kleinverbruikers zou kunnen gebeuren door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en dat het de bedoeling is dat de reguleringsinstantie hierover voorstellen doet aan de Vlaamse regering²². Pas indien het parlement artikel 35bis van de wet van 1971 in die zin heeft aangepast, zal de inning van de afvalwaterheffing van kleinverbruikers een openbare dienstverplichting voor de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk zijn.

De Raad ondersteunt dat de inning van de afvalwaterheffing van kleinverbruikers door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk zou gebeuren. De centralisatie van de kosten voor drinkwater en afvalwater op één factuur heeft immers een aantal duidelijke voordelen, in de eerste plaats voor de consument.

Toch lijkt de overheveling van de inning naar de watermaatschappijen niet zo eenvoudig te zijn. Er zijn wellicht verschillende wijzigingen aan de wet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging nodig om tot een sluitende en werkbare regeling te komen. Belangrijke vragen in dit verband zijn onder meer²³:

- De heffing voor de kleinverbruikers wordt vandaag niet alleen berekend op basis van het waterverbruik zoals gefactureerd door de openbare watervoorzieningsmaatschappijen, maar ook op basis van het feit of men op enig tijdstip in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar beschikte over een eigen waterwinning. Zal deze laatste inning ook door de watermaatschappijen gebeuren, en hoe zal dit dan concreet worden georganiseerd?

²² De Raad merkt op dat dit laatste niet in de tekst van het voorontwerp zelf is terug te vinden.

²³ In aanvulling op de hierna vermelde vragen en onduidelijkheden, zijn andere relevante vragen: zal indien de Inning gebeurt door de watermaatschappijen BTW verschuldigd zijn op het heffingsbedrag? Zullen de heffingen nog ingecohierd worden? Hoe zal de controle op de inning gebeuren? Door wie zullen klachten en bezwaarschriften worden behandeld? ...

- Vandaag wordt de heffing voor zowel de grootverbruikers als de kleinverbruikers berekend op basis van het verbruik of de lozing in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar²⁴. Indien de watermaatschappijen de inning op zich zouden nemen, zal de heffing waarschijnlijk worden berekend op basis van het verbruik in het heffingsjaar zelf. Zal dit geen problemen opleveren in het licht van het gelijkheidsbeginsel?

10. DE REGULERINGSINSTANTIE

De Raad ondersteunt de oprichting van een reguleringsinstantie voor water bestemd voor menselijke aanwending. Dergelijke reguleringsinstantie beantwoordt immers aan de behoefte om meer transparantie te creëren over de prestaties en de economische efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

In dit licht onderschrijft de SERV dat de reguleringsinstantie een belangrijke taak heeft om de kostenstructuur en de boekhouding van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk te onderzoeken met het oog op een vergelijking van de prestaties (maatstafconcurrentie).

Wel vraagt de Raad zich af of het aangewezen is om hiervoor een afzonderlijke reguleringsinstantie op te richten. In het ontwerp van gasdecreet werd reeds voorgesteld door de Vlaamse regering om geen afzonderlijke reguleringsinstantie voor de gassector op te richten, maar de taken van dergelijke reguleringsinstantie toe te voegen aan de taken van de reguleringsinstantie bedoeld in het elektriciteitsdecreet. In dezelfde zin zouden de taken van de reguleringsinstantie inzake water bestemd voor menselijke aanwending kunnen worden toegevoegd aan de taken van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Dit heeft voordelen doordat de informatie, kennis en expertise inzake economische regulering van activiteiten inzake openbare nutsvoorzieningen (water, gas, elektriciteit) worden gebundeld en de procedures en rapportages op mekaar kunnen worden afgestemd.

Verder heeft de Raad ook belangrijke bedenkingen bij (1) de voorziene termijn voor de oprichting van de reguleringsinstantie, (2) de taken van de reguleringsinstantie; (3) de voorziene regulering van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en (4) de maatschappelijke inbreng in en controle op de reguleringsinstantie.

²⁴ Het heffingsjaar is het kalenderjaar dat volgt op het jaar waarin water werd verbruikt en/of geloosd.

- **Termijn voor de oprichting van de reguleringsinstantie**

Wat de oprichting van de reguleringsinstantie betreft, is in het voorontwerp bepaald dat deze binnen een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet moet worden opgericht. Volgens de Raad moet dit sneller gebeuren. Er bestaat immers vandaag reeds behoefte aan meer transparantie over de prestaties en de economische efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk. Bovendien heeft de reguleringsinstantie de taak te adviseren over een aantal uitvoeringsmaatregelen zoals bijvoorbeeld de uitwerking van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen en het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement.

Indien, zoals hiervoor gesuggereerd, de taken van de reguleringsinstantie inzake water bestemd voor menselijke aanwending kunnen worden toegevoegd aan de taken van de VREG, wordt de "oprichting" van de reguleringsinstantie trouwens wellicht administratief eenvoudiger.

- **Taken van de reguleringsinstantie**

Hiervoor werd reeds opgemerkt dat de taken van de reguleringsinstantie *veel te ruim* zijn geformuleerd in art. 12 § 1, en heeft de Raad gesteld dat er een striktere omschrijving nodig is van de taken van de reguleringsinstantie om overlappingsen en bevoegdheidsdiscussies met de bevoegde administraties en Vlaamse openbare instellingen te vermijden. De reguleringsinstantie heeft volgens art. 12 § 1 immers als opdracht "te inventariseren, te evalueren, te adviseren en te rapporteren *over alle aangelegenheden met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending*". Water bestemd voor menselijke aanwending is in dit verband zeer ruim te interpreteren als "het water bestemd voor menselijke consumptie, tweedecircuitwater en al het water dat aangewend wordt voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water" (art. 3, 16°).

Ook de bepaling dat de reguleringsinstantie moet adviseren en voorstellen moet voorleggen aan de Vlaamse regering over "de investeringsplanningen in de waterdistributienetwerken, in de productie en in de invoer en doorvoer van water bestemd voor menselijke aanwending", gaat volgens de Raad te ver. Het is logisch en nodig dat de reguleringsinstantie zich uitspreekt over investeringsplannen die te maken hebben met het openbaar

waterdistributienetwerk²⁵, maar het kan niet de bedoeling zijn dat de reguleringsinstantie zich dient te buigen over elke investering(-splanning) die te maken heeft met eender welke waterwinning voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water²⁶.

De Raad meent dan ook dat in het voorontwerp duidelijk moet worden vastgelegd dat de taken van de reguleringsinstantie betrekking hebben op activiteiten en actoren die te maken hebben met water bestemd voor menselijke aanwending dat wordt geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk (productie, invoer, doorvoer, distributie, levering van dit water, maar niet het gebruik²⁷). Voor andere activiteiten en actoren is controle en regulering door de reguleringsinstantie volgens de Raad niet nodig en evenmin wenselijk. Dit zijn taken van de Vlaamse regering en haar administratie. De administratie moet dan ook voldoende bemiddeld zijn om deze taken op te nemen.

Wat volgens de Raad *ontbreekt* in de opsomming van de taken van de reguleringsinstantie, is het toezicht op de prijzen en prijsvorming van water geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk (art. 12 § 3) alsook het adviseren over en voorstellen formuleren voor "passende en doelmatige mechanismen voor de harmonisering, transparantie, functiescheiding en regulering met betrekking tot de productie, de invoer, de doorvoer, de levering, *de prijzen*, en het gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk (art. 12 §2, 1°). Deze toevoeging i.v.m. de prijzen is volgens de Raad essentieel gezien de algemene opdracht van een reguleringsinstantie en is (indien de randvoorwaarden van de federale bevoegdheden inzake het vaststellen van maximumprijzen en inzake het goedkeuren van prijsverhogingen worden gerespecteerd) ook mogelijk gezien gewestelijke bevoegdheden terzake²⁸.

- **Regulering van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk**

De economische regulering van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk is in het voorontwerp voorlopig beperkt tot het onderzoeken van de kostenstructuur en de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie. Voor de Raad is dit op dit

²⁵ In dit verband vraagt de Raad dat wordt bekeken of het zinvol is dat, naar analogie met de elektriciteitssector, de reguleringsinstantie een indicatief investeringsplan dient op te maken voor het openbaar waterdistributienetwerk.

²⁶ Cf. de definitie van water bestemd voor menselijke aanwending in art. 3, 16° van het voorontwerp.

²⁷ Zie art. 12 § 2, 1°

²⁸ Cf. supra.

ogenblik voldoende, op voorwaarde dat in het decreet de verplichte actieve openbaarmaking van de maatstafvergelijking wordt opgenomen.

Afhankelijk van de resultaten van het onderzoek bedoeld in art. 12 § 2, 2de en van de maatstafconcurrentie dient, indien nodig en gewenst, in een tweede fase een aanvullende economische regulering te worden voorzien.

- **Maatschappelijke inbreng in en controle op de reguleringsinstantie**

Gezien de taken van de reguleringsinstantie moet volgens de Raad ook de maatschappelijke inbreng in en controle op de reguleringsinstantie goed worden geregeld in het decreet. Dit is momenteel onvoldoende gebeurd³⁰.

In tegenstelling tot de regeling in het elektriciteitsdecreet (art. 35 § 4) is in het voorontwerp bijvoorbeeld nergens voorzien dat de reguleringsinstantie het advies kan vragen van de SERV en de sector consulteert. In tegenstelling tot het elektriciteitsdecreet (art. 35 § 5) is in het voorontwerp evenmin voorzien dat de SERV elk jaar een evaluatieverslag opmaken naar aanleiding van het jaarlijks verslag van de reguleringsinstantie³¹. De SERV vraagt dan ook dat deze bepalingen van het elektriciteitsdecreet naar analogie worden overgenomen in het voorontwerp.

²⁹ Het betreft de taak van de reguleringsinstantie om de mogelijkheden van een eventuele liberalisering van de watermarkt en een vrijmaking van "gebonden abonnees" te onderzoeken. Hoewel de Raad vragen heeft bij de wenselijkheid van een liberalisering van de watermarkt, is het volgens de Raad inderdaad zinvol dat de voor- en nadelen van een eventuele liberalisering worden onderzocht zodat hierover in Vlaanderen een maatschappelijk debat kan worden gevoerd.

³⁰ Vele bepalingen inzake de reguleringsinstantie kennen een sterke analogie met de regeling van de reguleringsinstantie voor de elektriciteit en het gas (VREG) zoals opgenomen in het elektriciteitsdecreet en het ontwerp van gasdecreet, maar vooral op het vlak van de maatschappelijke inbreng en controle is het verschil opvallend.

³¹ Art. 15 § 2 van het voorontwerp is in dit licht een gedeeltelijke en daardoor eigenaardige overname van art. 35 § 5 van het elektriciteitsdecreet. In het elektriciteitsdecreet staat: "De reguleringsinstantie brengt jaarlijks vóór 30 mei verslag uit aan de Vlaamse regering over haar werkzaamheden. Dit verslag wordt jaarlijks, samen met een evaluatieverslag van de regeringscommissaris, de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Vlaamse regering, vóór 30 september aan het Vlaams Parlement meegedeeld." In het voorontwerp staat: "De reguleringsinstantie brengt jaarlijks voor 30 mei van het volgende jaar verslag uit aan de Vlaamse regering over haar werkzaamheden. Dit verslag wordt jaarlijks voor 30 september meegedeeld aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen." Zonder aanvullend evaluatieverslag van SERV, MiNa-Raad en Vlaamse regering is er geen reden om de overmaking van het verslag van de reguleringsinstantie aan het Vlaams Parlement met 4 maanden uit te stellen.

11. WATERVERKOOPREGLEMENT

Een belangrijk beheers- en beleidsinstrument in het voorontwerp naast de openbare dienstverplichtingen en de reguleringsinstantie is het waterverkoopreglement tussen de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en de abonnee. Een algemeen waterverkoopreglement geldt voor alle exploitanten en abonnees, en kan door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk worden aangevuld met een bijzonder waterverkoopreglement. De Vlaamse regering zal het algemeen waterverkoopreglement vaststellen en nadere regels bepalen met betrekking tot het opstellen en de goedkeuring van het bijzonder waterverkoopreglement.

De Raad ondersteunt dat er een algemeen en een bijzonder waterverkoopreglement wordt opgemaakt. Volgens de Raad is dit een belangrijke innovatie in het voorontwerp van decreet. Het laat onder meer toe een aantal aspecten die in het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten zullen worden geregeld, op bevattelijke wijze te vertalen naar de bevolking. Het geeft de consument tevens meer duidelijkheid over zijn rechten en verplichtingen ten opzichte van de watermaatschappijen. In de communicatie met de bevolking over de regels en implicaties van het voorliggende decreet zal het dus een essentieel instrument zijn. Niettemin wenst de Raad enkele bemerkingen te formuleren ten aanzien van de regeling ervan in het voorontwerp.

- **Termijn**

In het voorontwerp is bepaald dat de Vlaamse regering het algemeen waterverkoopreglement zal vaststellen binnen 24 maanden na de inwerkingtreding van het decreet. De Raad vraagt zich af waarom dit zo lang dient te duren, te meer daar volgens de memorie van toelichting zal worden voortgewerkt op basis van een voorstel dat in het toenmalig Vlaams Wateroverleg en in het subcomité watergebruik van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité werd voorbereid.

- **Procedure**

Voor de goedkeuring van het algemeen waterverkoopreglement is nauwelijks een procedure in het voorontwerp opgenomen. Terzake is enkel voorzien dat het de Vlaamse regering is die het algemeen waterverkoopreglement vaststelt, na consultatie van de exploitanten van

een openbaar waterdistributienetwerk³². Voor de Raad is dit onvoldoende. Er dient een bredere consultatie te worden georganiseerd. Daarnaast dient volgens de Raad ook een bepaling te worden toegevoegd met de te volgens procedure voor wijzigingen aan het algemeen waterverkoopreglement (initiatiefrecht, procedurestappen, ...).

- **Bijzonder waterverkoopreglement**

Over het bijzonder waterverkoopreglement is in het voorontwerp nog minder geregeld dan voor het algemeen waterverkoopreglement. Terzake is enkel bepaald dat het algemeen waterverkoopreglement door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk kan worden aangevuld met een bijzonder waterverkoopreglement, voorzover dat niet strijdig is met het algemeen waterverkoopreglement en met de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het opstellen en de goedkeuring van het bijzonder waterverkoopreglement. De memorie van toelichting stelt terzake dat de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk op die manier de vrijheid heeft om eigen bepalingen in te voeren.

Volgens de Raad is het echter wenselijk om in het voorontwerp vast te leggen wat de inhoud van dergelijke bijzonder waterverkoopreglement kan zijn en wie dergelijk reglement zal goedkeuren. Zelf meent de Raad dat dit laatste een taak zou zijn van de reguleringsinstantie, en dat de inhoud van het bijzonder waterreglement zou worden beperkt tot aspecten die ook een bijzondere regeling behoeven. Het is immers wenselijk dat in het algemeen waterverkoopreglement reeds zo veel mogelijk zou worden geregeld.

12. BEPALINGEN INZAKE HANDHAVING

- **Administratieve geldboetes**

Het voorontwerp voert in art. 22 een aantal administratieve geldboetes in. Het toepassingsgebied ervan is beperkt. Zij zijn in hoofdzaak bedoeld om administratieve verplichtingen af te dwingen die niet direct betrekking hebben op de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water (bv. voor informatieverplichtingen³³).

³² In de memorie van toelichting wordt tevens gesteld dat het algemeen waterverkoopreglement moet worden geadviseerd door de reguleringsinstantie, maar dit is niet in de tekst van het voorontwerp van decreet zelf opgenomen.

³³ Zo kan een administratieve geldboete worden opgelegd indien de verplichtingen met betrekking tot het uitvoeren van controles (art. 22 §1, 1°) en de verplichtingen om de verbruikers (3°) de bevoegde diensten van de Vlaamse regering (2°) en de reguleringsinstantie (4°) in te lichten niet worden nageleefd. Ook voor het niet plaatsen van watermeters (5°) wordt in een administratieve geldboete voorzien. Deze administratieve geldboetes

In het licht van de rechten van verdediging van de overtreder werd in het voorontwerp voorzien in een hoorzitting. Pas nadat aan de overtreder de mogelijkheid werd gegeven gehoord te worden, zal de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete worden genomen. Daarnaast is voorzien in een (schorsende) beroepsmogelijkheid bij de rechtbank van eerste aanleg tegen de beslissing om een administratieve geldboete op te leggen.

De Raad kan met deze regeling akkoord gaan. Zij komt immers tegemoet aan de voorwaarden die Raad ten aanzien van administratieve geldboetes heeft geformuleerd in zijn advies van 21 oktober 1998 over het voorontwerpdecreet "milieuhandhaving".

- **Raadgevingen, aanmaningen en bevelen**

In art. 17 § 2 krijgen de controleambtenaren de bevoegdheid om mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen te geven. Ze kunnen ook de termijn vastleggen waarbinnen de voorschriften moeten worden nagekomen.

Volgens de Raad is het echter noodzakelijk nader te specificeren waarop deze raadgevingen, aanmaningen en bevelen betrekking kunnen hebben. Uit de tekst is het bijvoorbeeld niet duidelijk of de raadgevingen, aanmaningen en bevelen betrekking hebben op wettelijke verplichtingen van de gebruiker, abonnee, leverancier of exploitant en dus moet worden gezien als een ingebrekestelling waarna de overtreder enige tijd krijgt om gevolg te geven aan de verstrekte aanbevelingen en er zolang geen proces-verbaal moet worden overgemaakt aan het parket, dan wel of de raadgevingen, aanmaningen en bevelen moeten worden gezien in het licht van een "educatieve functie", door de controleambtenaren toe te laten vanuit hun kennis en ervaring en los van enige overtreding³⁴ suggesties te geven aan de exploitant.

Bovendien rijst in beide gevallen de vraag naar de relatie met art. 17 § 7 van het voorontwerp, waarin is bepaald dat indien binnen de gestelde termijn geen gevolg wordt gegeven aan de raadgevingen, aanmaningen en bevelen, de ambtenaren de nodige

kunnen enkel aan de waterleverancier worden opgelegd, met uitzondering van de in 3^e voorziene administratieve geldboete voor de inbreuken op de verplichtingen om de gebruikers in te lichten of van informatie te voorzien die ook kan worden opgelegd aan de titularis van een private waterwinning en de abonnee. Aan deze laatste zullen immers bij het besluit dat zal genomen worden ter uitvoering van het decreet verplichtingen worden opgelegd om de gebruikers in te lichten.

³⁴ Zoals voorzien in art. 17 van het voorontwerp kunnen de controleambtenaren in de fase van het toezicht reeds raadgevingen, aanmaningen of bevelen geven. In deze fase is nog geen overtreding vastgesteld.

maatregelen ambtshalve kunnen uitvoeren of doen uitvoeren, en de uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

In dit licht is het ook noodzakelijk dat een procedure met een beroepsmogelijkheid wordt voorzien. De huidige regeling van het voorontwerp voldoet terzake niet. De procedure is volgens de Raad niet realistisch (cf. *supra* onder taken en taakverdeling) en bevat geen beroepsmogelijkheid³⁵.

- **Proportionaliteit van de strafbepalingen**

Tot slot vraagt de Raad dat wordt nagekeken of de straffen en strafmaat in de strafbepalingen in verhouding staan tot de aard en ernst van de overtredingen.

13. ONDUIDELIJKHEDEN IN HET VOORONTWERP VAN DECREET

In aanvulling op de voorgaande bemerkingen, wenst de Raad te wijzen op enkele andere onduidelijkheden in voorontwerp.

- **Definities**

Volgens de Raad is het onderscheid tussen water bestemd voor menselijke consumptie enerzijds en water bestemd voor menselijke aanwending in het voorontwerp niet altijd even duidelijk. Zo is er in art. 4 § 2, 2° een zekere spraakverwarring doordat wordt gesproken van "water dat *aangewend* wordt als *water bestemd voor menselijke consumptie*". Daarnaast betreft Hoofdstuk II volgens de titel ervan bepalingen inzake kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending, maar de artikelen hebben enkel betrekking op water bestemd voor menselijke consumptie en tweedecircuitwater. Hoofdstuk IV betreft volgens de titel ervan bepalingen met betrekking tot de controle van water bestemd voor menselijke aanwending, maar het artikel gaat enkel over water bestemd voor menselijke consumptie. De Raad vraagt dan ook dat duidelijker wordt aangegeven welke bepalingen gelden voor water bestemd voor menselijke consumptie en welke voor de andere soorten water bestemd voor menselijke aanwending. Dit vergt wellicht een herstructurering van het voorontwerp.

Verder kan de definitie van tweedecircuitwater (art. 3, 14°) volgens de Raad eenvoudiger worden geschreven als "hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater dat niet bestemd voor menselijke consumptie en apparatuur bevoorraadt voor

³⁵ Het beroep voorzien in art. 17 §8 heeft immers enkel betrekking op bevelen tot stopzetting of onderbreking.

bijvoorbeeld besproeien van tuinen, WC, wasmachine of reinigen van vloeren of voor industriële of agrarische toepassingen."

Tot slot merkt de Raad op dat een definitie van "de bevoegde diensten van de Vlaamse regering" ontbreekt, of minstens de bepaling dat dit nader zal worden ingevuld. Zoniet is het voorontwerp zeer onduidelijk voor een aantal verplichtingen van de waterleveranciers. Moeten de gegevens bedoeld in art. 6 § 2 in fine bijvoorbeeld worden overgemaakt aan de milieuinspectie en/of de gezondheidsinspectie en/of de afdeling water van AMINAL, enz ? Bovendien bestaat de indruk dat met "de bevoegde diensten van de Vlaamse regering" niet steeds dezelfde diensten worden bedoeld (vgl. bv. art. 4 § 3, 3° in fine waar wellicht de afdeling water van AMINAL wordt bedoeld en art. 7, vierde lid, waar wellicht inspectiediensten worden bedoeld).

- **Bepalingen inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending**

Art. 4. § 4 3° stelt dat de Vlaamse regering de nadere regels bepaalt met betrekking tot de gevallen waarin de bevoegde diensten van de Vlaamse regering advies verstrekken of inwinnen, maar is het niet duidelijk waarop deze adviezen betrekking hebben, binnen welke procedure zij moeten worden gesitueerd enz.

Art. 4. § 4 3° stelt eveneens dat de bevoegde diensten van de Vlaamse regering met het oog op het opmaken van hun verslagen alle informatie en gegevens kunnen opvragen die beschikbaar zijn bij de waterleveranciers. Ook deze bepaling is onduidelijk en te ruim geformuleerd. Er moet volgens de Raad explicieter worden aangegeven welke verslagen worden bedoeld en welke soort informatie en gegevens de waterleveranciers moeten verstrekken. Zo wordt in de memorie van toelichting vermeld dat de Vlaamse regering elke drie jaar een verslag zal publiceren over de kwaliteit en de levering van het voor menselijke consumptie bestemd drinkwater, maar dit wordt nergens in de tekst van het voorontwerp van decreet zelf gesteld.

- **Bepalingen met betrekking tot de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan en met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier**

In art. 6, § 2 3e lid dienen de woorden "en wanneer er een risico bestaat dat het water niet voldoet aan de kwaliteitseisen" te worden geschrapt. Zij zijn immers zonder voorwerp gezien deze paragraaf enkel geldt in de hypothese dat niet aan de kwaliteitseisen wordt voldaan.

Art. 6 § 3 stelt dat voor water bestemd voor menselijke consumptie dat in het kader van een niet-commerciële activiteit wordt geleverd in flessen of verpakkingen, door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan op het punt waar de flessen of verpakkingen worden gevuld. Dit is een uitzondering ten opzichte van andere soorten water, waar het principe geldt dat aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan op het punt waar het water uit de kranen komt, waar het uit het tankschip of de tankauto komt of waar het in het bedrijf wordt aangewend. De Raad vraagt dat wordt nagekeken of deze uitzondering wel verantwoord is (bv. levering van drinkwater in vaten of een tank in het kader van een niet-commerciële activiteit aan jeugdverenigingen op kamp).

14. VOORONTWERP VAN BESLUIT

Zoals reeds vermeld, heeft de Vlaamse regering samen met het voorontwerp van decreet reeds een voorontwerp van besluit betreffende vaststelling van een reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie uitgewerkt.

Dit besluit werd ter informatie aan de Raad overgemaakt, maar is geen voorwerp van de adviesvraag. Het besluit wil in aanvulling op het decreet bepaalde onderdelen van de richtlijn 98/83/EG omzetten in intern recht. Het besluit regelt daarnaast ook andere zaken van het decreet die niet in de richtlijn zijn opgenomen (bv. modaliteiten van de inzake gratis levering van een hoeveelheid water).

De Raad heeft vastgesteld dat de kwaliteitseisen voor water bestemd voor menselijke consumptie in het voorontwerp van besluit op bepaalde punten aanzienlijk strenger zijn dan de Richtlijn (bv. inzake nitraat en nitriet³⁶). Bovendien werd voor nitraat tevens een soort streefwaarde³⁷ van 25 mg/l opgenomen in het voorontwerp van besluit. Dergelijke streefwaarde werd enkel voor nitraat geformuleerd, en niet voor andere parameters³⁸. Bovendien is de streefwaarde voor nitraat evenmin opgenomen in de Richtlijn.

De Raad vraagt waarop deze strengere bepalingen voor nitriet en nitraat zijn gebaseerd, en of men de implicaties ervan heeft ingeschat. In dit verband wijst de Raad tevens op de

³⁶ Cf. de voorwaarde dat $[\text{nitraat}]/50 + [\text{nitriet}]/0,1 \leq 1$ terwijl de richtlijn spreekt van $[\text{nitraat}]/50 + [\text{nitriet}]/3 \leq 1$.

³⁷ "De waterleverancier streeft ernaar om de waarde van 25 mg/l voor nitraat niet te overschrijden".

³⁸ Enkel voor bromaat geldt een soort 'richtwaarde': "waar mogelijk moet de waterleverancier, zonder dat evenwel de desinfectie in gevaar mag komen, naar een lagere waarde streven. Uiterlijk op 25 december 2008 moet aan deze waarde worden voldaan".

noodzaak van een open en afgewogen besluitvorming hierover, naar analogie met zijn standpunt inzake milieukwaliteitsnormen³⁹.

³⁹ Zie SERV. Aanbeveling van 8 mei 2001: Kernvragen over milieukwaliteitsnormen: Aanzet voor een duidelijker beleidskader.

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MiNa-Raad
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Advies
van 7 juni 2001
over
het voorontwerp van decreet betreffende
water bestemd voor menselijke aanwen-
ding

I. Inleiding

Met het schrijven van 27 maart 2001 van Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Vera Dua ontving de MiNa-Raad een vraag om advies uit te brengen over het *“voorontwerp van decreet betreffende water bestemd voor menselijke consumptie”* tegen half mei 2001. Door de drukke werkzaamheden van de laatste maanden kan de MiNa-Raad pas het advies uitbrengen in zitting van 7 juni 2001.

Overigens richt het voorontwerp van decreet zich andermaal op een te beperkt gedeelte van het waterbeleid, daar waar de Raad sedert enkele jaren aandringt op een volwaardig kader-decreet integraal waterbeleid. De beperkte aandacht voor integraal waterbeleid heeft als gevolg dat de uitvoeringsbesluiten zwaarder gaan doorwegen. Derhalve wenst de MiNa-Raad om advies gevraagd te worden over de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten.

Als voorbereiding op dit advies organiseerde de MiNa-Raad op 9 mei 2001 een hoorzitting met experts Didier D'hont van AMINAL (Afdeling Water) en Stan Beernaert, Directeur-generaal van de VMW namens de sector van de drinkwaterbedrijven.

De MiNa-Raad was ook zeer verheugd in de voorbereiding van het advies in diverse werkgroepvergaderingen beroep te kunnen doen op de kennis van een aantal externe experts uit de milieubeweging en de drinkwatersector, m.n. in alfabetische volgorde: Marc Buysse (SVW), Herman De Vriendt (PIH), Jef Paulussen (SVW/VMW), Philippe Weiler (WWF) en Guido Willemsen (PIDPA). De MiNa-Raad dankt al deze instanties en in het bijzonder hun vertegenwoordigers tijdens deze hoorzitting en in de werkgroep voor hun bijdrage bij het tot stand komen van dit advies. Het ABVV, ACV, ACLVB, BB, VEV en UNIZO onthouden zich bij dit advies om procedurele redenen.

Prof. dr. R.F. Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad

II. Advies

2.1. Situering

[1] **Situering van de adviesvraag.** Het voorontwerp van decreet heeft de bedoeling de *wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters* wat het Vlaamse gewest en de Vlaamse Gemeenschap betreft op te heffen en te vervangen.

Met dit voorontwerp van decreet wordt door de Vlaamse regering in de eerste plaats gevolg gegeven aan de omzetting van de richtlijn 98/83/EG van de raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water¹. De omzetting moest gerealiseerd zijn op 25 december 2000 zodat vaststaat dat een termijn voor implementatie van een Europese richtlijn andermaal niet gehaald wordt. Het voorontwerp van decreet zal de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters opheffen en vervangen. De omzetting van de richtlijn voor het Vlaamse Gewest gebeurt grotendeels via voorliggend decreet en via een besluit van de Vlaamse regering ter uitvoering van dit decreet. Een voorontwerp van besluit "Besluit van de Vlaamse regering betreffende vaststelling van een reglementering inzake de kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke consumptie" werd door de Vlaamse regering reeds uitgewerkt en werd ook toegevoegd aan het dossier van de adviesvraag, maar is evenwel niet ter advies voorgelegd aan de MiNa-Raad.

Een ander deel van de richtlijn betreft een federale materie en zal op federaal niveau worden omgezet. Er wordt geopteerd om zo dicht mogelijk bij het taalgebruik van de richtlijn te blijven. Anderzijds worden in het voorontwerp van decreet ook bijkomende bepalingen opgenomen die los staan van de omzetting van de richtlijn (met name beheers- en beleidsinstrumenten voor de drinkwatersector en de sancties). Daarnaast wordt aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven om in navolging van de wet van 1933 (art. 1, §3) het leveren van een gratis hoeveelheid water verder uit te werken.

2.2. Advies

[2] **Eerdere standpunten van de MiNa-Raad in het kader van het advies over integraal waterbeleid.** In zijn advies over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid heeft de MiNa-Raad reeds een aantal standpunten ingenomen over het drinkwaterbeleid². Het uitgangspunt van de MiNa-Raad daarbij was dat de gebruiker in Vlaanderen moet kunnen rekenen op drinkbaar water (kwaliteit), voldoende water voor zijn behoeften (kwantiteit) en dit tegen een betaalbare prijs en met een prijszetting die rationeel watergebruik aanmoedigt (p.53). Dit werd geconcretiseerd in een aantal stellingen:

- Rationeel omgaan met water betekent dat water niet wordt verspild en dat water van een hoogwaardige kwaliteit alleen wordt gebruikt waarvoor het noodzakelijk is. De overheid dient hiervoor de meest efficiënte en effectieve instrumentenmix in te zetten. De drinkwatersector moet hieraan meewerken (p.34);

¹ Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, L330/32-54, 5 december 1998.

² MINA-RAAD, Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid, p.34-35;39-41;53-54/54.

- Voor rationeel watergebruik door gezinnen lijken een informatie- en sensibiliseringsbeleid, een prijsbeleid en een stimuleringsbeleid de meest effectieve instrumenten (p.35);
- Voor rationeel watergebruik door de overheid en door bedrijven zijn ook nog vergunningen, gebods- en verbodsbepalingen, handhaving, monitoring van voorraden, enz. bijkomende inzetbare instrumenten (p.35);
- De mogelijke dualiteit tussen het recht op voldoende drinkbaar water voor iedereen enerzijds en een prijszetting die rationeel watergebruik aanmoedigt anderzijds is het centrale vraagstuk van het prijsbeleid (p.39);
- Aangezien het prijsbeleid voor drinkwater een federale bevoegdheid is, is het de taak van de Vlaamse overheid om bij de federale overheid aan te dringen op een prijsbeleid dat duurzaam watergebruik stimuleert. Indien dit niet haalbaar zou zijn, dan dient de Vlaamse overheid haar bevoegdheden uit te putten om via andere wegen de doelstellingen te realiseren (p.39);
- Om regulerend op te treden in het huishoudelijk drinkwaterverbruik dient de tarifiering progressief te zijn in functie van het verbruik per persoon. De gratis levering van een hoeveelheid drinkwater per persoon kan gezien worden als een onderdeel van de progressieve tarifiering (p.40);
- (*) De kosten voor de gratis levering van drinkwater moeten verhaald worden via de hogere verbruiksschijven en niet via het vast recht (p.39);
- Bovenop de gratis levering zijn sociale correcties nog aanvaardbaar. Idealiter zou het regulerend effect voor alle bevolkingsgroepen gelijk moeten zijn (p.40);
- (*) De prijszetting voor drinkwater moet doorzichtig worden, daarom is een vergelijking van de kostenefficiëntie bij de verschillende drinkwaterbedrijven via maatstafvergelijking nodig (p.40);
- (*) Vermijdbaar grootverbruik van drinkwater moet voorkomen worden, daarom is doorzichtigheid van de prijszetting van grootverbruik nodig. Het systeem van voordeliger tarieven naarmate het verbruik toeneemt moet afgebouwd worden (p.41);
- De aanpassing van de prijszetting voor drinkwater zal stapsgewijs moeten gebeuren. Op korte termijn moet algemeen een gelijkvormige tariefstructuur en een globale, doorzichtige waterfactuur ingevoerd worden. Als tweede stap moeten de drinkwaterprijzen een reële weergave zijn van de werkelijke kostprijs. Op lange termijn moet nagegaan worden of één drinkwaterprijs voor Vlaanderen mogelijk is (p.41);
- Voor het optimaliseren van het gebruik van duurzame drinkwaterbronnen en voor het rationeel watergebruik pleit de MiNa-Raad voor een stapsgewijze reorganisatie van de drinkwatersector. In eerste fase voert het Vlaamse gewest een efficiënt en sturend beleid. Vervolgens vertrouwt zij de drinkwatervoorziening op exclusieve wijze toe aan de drinkwaterbedrijven en sluit met hen beheersovereenkomsten af. Gelijktijdig wordt onderzocht of de scheiding van drinkwaterproductie en drinkwaterdistributie niet meer garantie kan bieden om bij prioriteit de meest duurzame ruwwaterbronnen te gebruiken. In een volgende stap moet het Vlaamse gewest samenwerkingsverbanden mogelijk maken tussen drinkwaterbedrijven onderling of tussen waterzuivering en watervoorziening. Indien dat opportuun zou zijn, bestaat de laatste stap uit de oprichting van een onafhankelijk overkoepelend coördinerend orgaan of één geïntegreerd bestuur om het beheer van de drinkwaterproductie, van de drinkwaterdistributie of beide samen in Vlaanderen te regelen (p.53-54 met stand-

punt VEV).

In de loop van dit advies worden een aantal stellingen verder uitgewerkt³. Andere stellingen zijn in het voorontwerp op een of andere wijze ingevuld:

- het afsluiten van beheersovereenkomsten tussen de overheid en de drinkwaterbedrijven werd vervangen door openbare dienstverplichtingen (Art. 8);
- de oprichting van een onafhankelijk overkoepelend orgaan werd ingevuld door de reguleringsinstantie (Art. 9-15).

[3] **Eerdere standpunten over de relatie waterwinning en natuurbehoud.** In zijn advies van 1 juni 1995 over de verhouding tussen openbare drinkwaterwinning en de groene hoofdstructuur⁴ legde de MiNa-Raad een aantal principes vast over duurzame waterwinning. Die principes vonden voor een deel een vertaling in het decreet Natuurbehoud⁵. Ze zijn in de nieuwe context en in de nieuwe tijdsgeschiedenis nog steeds van toepassing:

De MiNa-Raad meent dat de relatie tussen de openbare drinkwaterwinning en het gebiedsgericht natuurbeleid zich tegenover de volgende achtergrond situeert:

- Zowel voor openbare drinkwatervoorziening als voor de natuur en het natuurbehoud, alsook voor tal van andere maatschappelijke activiteiten, is er nood aan voldoende water van kwalitatief hoog niveau. De afstemming tussen de doelstellingen van openbare drinkwatervoorziening en van natuurbeleid valt voor een groot deel te verwezenlijken door duurzaam voorraadbeheer in de totaliteit van de beschikbare watervoorraden en binnen het concept van integraal waterbeheer. De MiNa-Raad beveelt de overheid sterk aan om het duurzaam watervoorraadbeheer verder uit te bouwen;
- Zowel drinkwatervoorziening als natuurbehoud zijn van openbaar belang (met standpunt Boerenbond);
- Het behartigen van deze openbare belangen kan zodanig gebeuren dat er in grote mate een wederzijdse versterking gebeurt. In algemene termen stelt de MiNa-Raad dat de uitbouw van een netwerk van natuurgebieden zal leiden tot een goede (grond)waterkwaliteit, en dat een omvattend openbaar drinkwaterwinningsbeleid méé zal leiden tot het beschermen van oppervlakten met natuurwaarden. Meerdere natuurterreinen hebben hieraan hun bestaan te danken, gezien zij in het verleden om redenen van waterwinning gevrijwaard zijn gebleven van verkaveling, ontgronding, enz.

Watervoorraadbeheer omvat in de eerste plaats de opbouw van voldoende kennis (achterhalen en bijhouden hoeveel bruikbaar water er effectief is), ten tweede een substantieel beleid inzake gebruiks- en verbruiksrechten, en ten derde het vervullen van een aantal randvoorwaarden (ruimtelijk beleid, inrichting van de waterhuishouding, ...). Watervoorraadbeheer binnen het concept van integraal waterbeheer moet voldoen aan het balans-principe⁶. In het advies over integraal waterbeleid van december 1999 (p.31-32)

³ Stellingen die verder in het advies verder uitgewerkt worden, zijn aangeduid met een (*).

⁴ MINA-RAAD, Advies van 1 juni 1995 over de verhouding tussen de openbare drinkwaterwinning en de groene hoofdstructuur, Afl. 1995/6, 20 p.

⁵ Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, Belgisch Staatsblad 10 januari 1998, p. 599-614.

⁶ gecoördineerde definitie van "balans-principe": gemiddeld gezien mag aan een watersysteem niet meer water onttrokken worden dan die hoeveelheid water die gemiddeld op natuurlijke en op eventuele kunstmatige - maar in elk geval kwalitatief verantwoorde - wijze de betreffende watervoerende

werd de toepassing van het principe uitgebreid naar oppervlaktewater en naar toevoer van water.

Wanneer bij de vergunningverlenende overheid de vraag naar water uit een bepaald waterlichaam het aanbod overtreft moeten prioriteiten gelegd worden. Daarbij geldt de regel dat hoge kwaliteit van de ruwwaterbron moet samengaan met hoogwaardig gebruik.

Voor het natuurbehoud dient de problematiek van het watervoorraadbeheer zich aan onder de noemer van "verdroging": elke wijziging in de waterhuishouding met nadelige effecten op ecosystemen of vegetaties. Hier bestaan nog onzekerheden. De MiNa-Raad dringt aan op de verdere ontwikkeling en verdieping van het eco-hydrologisch onderzoek. Zo moet gekomen worden tot een globaal verdrogingsonderzoek voor Vlaanderen. Dit onderzoek moet na verloop van tijd een gepaste weerslag hebben op het watervoorraadbeheer.

De concrete afstemming tussen natuurbeleid en watervoorraadbeleid dient volgens de MiNa-Raad in eerste instantie te gebeuren daar waar verdroging "significant" genoeg is: daar zijn bijkomende maatregelen nodig. De MiNa-Raad doet in dit advies voorstellen inzake de criteria om te bepalen wanneer verdroging significant is. De MiNa-Raad meent dat er, bij significante verdroging in natuurgebieden, het hoogwaardige watergebruik, m.n. ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, primeert boven andere gebruiksvormen van water. In het huidige advies vult de Raad die stelling aan met argumenten die er toe leiden dat daarom in eerste instantie laagwaardig gebruik van grondwater moet afgebouwd worden.

De MiNa-Raad stelt dat er, onder de hiervoor vermelde voorwaarden, voor de relatie drinkwaterwinning/natuurbehoud aanvaardbare oplossingen mogelijk zijn, daar waar verdroging, c.q. significante verdroging, optreedt in de gebiedscategorieën van de groene hoofdstructuur. In dit verband schetst de MiNa-Raad hoe het afwegingskader t.a.v. grond- en oppervlaktewaterwinningen er uit moet zien. Zolang deze voorwaarden niet vervuld zijn, beveelt de MiNa-Raad aan om de reeds opduikende probleemgevallen in wederzijds overleg te signaleren en op pragmatische basis aan te pakken.

[4] Afstemming met de drinkwaterrichtlijn 98/83/EG. De drinkwaterrichtlijn heeft betrekking op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water, en stelt de bescherming van de volksgezondheid tot doel tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat het voor menselijke consumptie bestemd water gezond en schoon is. Zij zullen hiertoe de noodzakelijke maatregelen moeten nemen die beantwoorden aan de door de richtlijn vastgestelde minimumvereisten. Zij moeten de in de parameters vastgestelde waarden vastleggen die van toepassing zijn op water (geleverd via een distributienet, uit een tankschip of tankauto, water in flessen of water dat wordt gebruikt in een levensmiddelenbedrijf) waarbij zij, indien noodzakelijk, extra waarden kunnen vaststellen. Wanneer de door de richtlijn vastgestelde minimumparameters niet in acht worden genomen, nemen de lidstaten de passende maatregelen, opdat ieder gevaar wordt verkleind of weggenomen. De betrokken verbruikers worden hierbij naar behoren geïnformeerd en geadviseerd. De lidstaten moeten programma's opstellen ter controle van de kwaliteit van het water op nationaal niveau, alsmede maatregelen nemen ter waarborging van de kwaliteit van behandeling, installatie en materialen die worden gebruikt bij de bereiding of distributie van water. De lidstaten mogen voorts strikt afgebakende afwijkingen toekennen voor een beperkte tijd. Overeenkomstig artikel 17 van de richtlijn doen de lidstaten de nodige wettelijke en be-

laag bereikt en aanvult en mag niet meer water op kunstmatige wijze worden toegevoerd dan die hoeveelheid water die gemiddeld op kunstmatige wijze onttrokken wordt.

stuursrechtelijke bepalingen in werking treden om voor 25 december 2000 aan de richtlijn te voldoen. Artikel 14 stelt dat de lidstaten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het voor menselijke consumptie bestemde water voor 25 december 2003 aan de richtlijn voldoet.

Enerzijds handelt het voorontwerp over leefmilieu en watervoorziening (gewestaan-gelegenheid), maar anderzijds bevat het belangrijke aspecten die betrekking hebben op de volksgezondheid (gemeenschapsaangelegenheid) (art. 1). Een en ander volgt noodzakelijkerwijze uit de omzetting van de richtlijn 98/83/EG, die betrekking heeft op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water en de bescherming van de volksgezondheid tot doel stelt. De doelstelling van het voorontwerp van decreet is echter ruimer dan die van de richtlijn en kadert binnen de principes van duurzame ontwikkeling. Het voorontwerp beoogt een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik die de bescherming van het leefmilieu als doel hebben waarbij de bescherming van de volksgezondheid prioritair is (art. 2). Een aantal definities worden vastgelegd (art. 3), waarvan verschillende noodzakelijk zijn voor de omzetting van de richtlijn 98/83/EG (1°, 3°, 13°, 15° en 18°) en andere voor de toepassing van het decreet. Een aantal definities worden overgenomen uit de richtlijn, een aantal worden afgestemd op andere bepalingen⁷. Ter omzetting van de richtlijn wordt in art. 4 van het voorontwerp aan de Vlaamse regering de bevoegdheid gegeven om nadere regels vast te stellen met betrekking tot de kwaliteit en de levering van water bestemd voor menselijke aanwending, om herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik te bepalen indien het water dat geleverd wordt niet voldoet aan de kwaliteitseisen en om nadere regels vast te stellen met betrekking tot inlichtingen die aan het publiek en aan de bevoegde diensten van de Vlaamse regering moeten worden verstrekt. Het voorontwerp geeft voorts ter uitvoering van de richtlijn aan de Vlaamse regering de bevoegdheid om nadere regels vast te stellen inzake de verantwoordelijkheid van de waterleverancier en bevat bepalingen voor de kwaliteit van het water en de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan (art. 6). Tot slot kunnen door de Vlaamse regering ter omzetting van de richtlijn nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot de controle van de kwaliteit en de informatieplicht (art. 7).

Naast die noodzakelijke bepalingen ter omzetting van de richtlijn kan de Vlaamse regering nadere regels bepalen over de aansluiting en het aansluitingsrecht van woningen op het openbaar waterdistributienetwerk, de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke aanwending, de verplichte plaatsing van watermeters en de gratis levering van water bestemd voor menselijke consumptie (art. 5). Verder worden in het voorontwerpdecreet een aantal beheers- en beleidsinstrumenten uitgewerkt voor de drinkwatersector, met name het opleggen van openbare dienstverplichtingen (art. 8), het oprichten van een reguleringsinstantie (art. 9-15) en de invoering van een waterverkoopreglement. Tot slot worden de toezicht en de sancties m.b.t. de overtreding van dit decreet nader omschreven (art. 17-22).

⁷ Volgens de memorie van toelichting: de definities van "abonnee" en "verbruiker" zijn grotendeels overgenomen uit een voorstel tot huishoudelijk reglement door het Vlaams Wateroverleg en het subcomité watergebruik van het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité; de definitie van het leveringsgebied is overgenomen uit de Europese richtlijn 98/83/EG; de definitie van 'grondwater' is overgenomen uit de kaderrichtlijn water; voor de definitie van 'grondwaterwinning' wordt verwezen naar het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer; de definitie van 'inrichting' is geïnspireerd op de definitie van 'waterdiensten' van de kaderrichtlijn water; de definitie van openbare dienstverplichting is overgenomen uit het ontwerp van decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, zoals aangenomen door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement op 5 juli 2000; de definitie van 'publieke gebouwen' is grotendeels gebaseerd op het ministerieel besluit van 9 januari 1991 houdende het rookverbod; de definitie van voor menselijke consumptie bestemd water is overgenomen uit de richtlijn. De uitzonderingen a) en b) zijn eveneens door de richtlijn voorzien.

[5] Afstemming met de kaderrichtlijn water⁸. De memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet stelt dat in het decreet zoveel mogelijk reeds een afstemming nagestreefd werd met de kaderrichtlijn water. De kaderrichtlijn is effectief zeer belangrijk voor de duurzame winning van water bestemd voor drinkwater en voor het rationeel gebruik van drinkwater. Zelfs in de omschrijving van het doel van de kaderrichtlijn (Artikel 1) kan een direct verband gelegd worden met de drinkwaterproblematiek: "b) duurzaam gebruik van water wordt bevorderd op basis van bescherming van de beschikbare waterbronnen op lange termijn" en "dat zodoende bijdraagt tot de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water".

Centraal in de kaderrichtlijn staat artikel 4 "Milieudoelstellingen". Dit artikel legt de milieudoelstellingen vast voor oppervlaktewateren, grondwater en voor beschermde gebieden, evenals de termijnen en de uitzonderingen. In eerste instantie mag er geen achteruitgang zijn van de toestand van het waterlichaam. Waterlichamen moeten tegen uiterlijk op 22 december 2015 een goede toestand bereiken. Voor kunstmatige en sterk veranderde waterlichamen volstaat het in die termijn een goed ecologisch potentieel en een goede chemische toestand te bereiken. In algemene termen moet de verontreiniging van de waterlichamen verminderd worden.

Artikel 7 van de kaderrichtlijn handelt over "Voor de drinkwateronttrekking gebruikt water". Het houdt in dat de lidstaten alle waterlichamen die voor menselijke consumptie bestemd water worden gebruikt en dagelijks meer dan 10 m³ per dag leveren of meer dan 50 personen bedienen, alsmede de voor toekomstig gebruik bestemde waterlichamen aanwijzen. Waterlichamen met een productie van meer dan 100 m³ per dag moeten gemonitord worden. Het waterlichaam moet voldoen aan de milieudoelstellingen van de kaderrichtlijn water (Art. 4) en moet mits behandeling kunnen voldoen aan de eisen van RL 98/83/EG. Tenslotte moeten de lidstaten deze waterlichamen beschermen om het niveau van zuivering dat voor de productie van drinkwater vereist is te kunnen verlagen.

Artikel 9 handelt over "Kostenterugwinning voor waterdiensten". De lidstaten houden rekening met het beginsel van terugwinning van de kosten van waterdiensten, inclusief de milieukosten en kosten van de hulpbronnen overeenkomstig het beginsel dat de vervuiler betaalt. Tegen het jaar 2010 zorgen de lidstaten ervoor dat het waterprijsbeleid adequate prikkels bevat voor de gebruikers om de watervoorraden efficiënt te benutten en dat de watergebruiksectoren ten minste onderverdeeld worden in huishoudens, bedrijven en landbouw, een redelijke bijdrage leveren aan de terugwinning van kosten van waterdiensten. De lidstaten kunnen daarbij de milieueffecten en socio-economische effecten van de terugwinning alsmede de geografische en klimatologische omstandigheden van de betrokken gebieden in acht nemen.

Daarnaast komt de drinkwaterproblematiek nog op diverse plaatsen aan bod:

- Uiterlijk op 22 december 2004 moet de economische analyse van het watergebruik voltooid zijn (Art. 5);
- Uiterlijk op 22 december 2009 worden de maatregelenprogramma's vastgesteld en alle maatregelen dienen uiterlijk op 22 december 2012 operationeel te zijn (Art. 11). De programma's moeten maatregelen omvatten onder meer om te voldoen aan de artikels 7 en 9, om duurzaam en efficiënt watergebruik te bevorderen, om de onttrekking van zoet oppervlaktewater en grondwater te

⁸ Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, L327/1-72, 22 december 2001.

beheersen, ...;

- Uiterlijk op 22 december 2009 moeten de stroomgebiedsbeheersplannen worden gepubliceerd (Art.13). De plannen omvatten een raming van de druk op de kwantitatieve toestand van het waterlichaam met inbegrip van onttrekkingen, een samenvatting van de economische analyse van het watergebruik, een samenvatting van de beheersingsmaatregelen voor wateronttrekking (bijlage VII).

[6] Te weinig aandacht voor de kaderrichtlijn water en integraal waterbeleid. Alhoewel de kaderrichtlijn water veel aandacht besteedt aan de drinkwaterproblematiek en ondanks de vermelding dat in het voorontwerp van decreet zoveel mogelijk een afstemming wordt nagestreefd met de kaderrichtlijn water, is de weerslag daarvan toch zeer beperkt. Concrete verwijzingen in de memorie van toelichting naar de kaderrichtlijn water zijn er alleen bij de letterlijke overname van de definitie van 'grondwater' en bij de definitie van "inrichting" waar een formulering gebruikt wordt die parallelisme vertoont met de definitie van "waterdiensten" uit de kaderrichtlijn.

Een ander punt is dat de memorie van toelichting vermeldt dat de sectorale drinkwaterwetgeving in latere fase ingepast en geïntegreerd kan worden in een toekomstig decreet integraal waterbeleid. Daarvoor is voor enkele elementen nog een fundamentele denkoefening noodzakelijk, zo wordt gesteld in de memorie van toelichting. Omdat de termijn voor RL 98/83/EG reeds verstreken is, is het hoge tijd om een aantal fundamentele beleidsopties te realiseren via de sectorale drinkwaterwetgeving.

De Raad had verwacht, dat veel meer aandacht aan het integraal waterbeleid geschonken zou worden en dat de kans zou genomen zijn om een aantal relevante elementen van de kaderrichtlijn water over te nemen. De Raad is ontgoocheld omdat hij die elementen slechts marginaal terugvindt in het voorontwerp van decreet. De herziening van het drinkwaterdecreet biedt aan Vlaanderen een unieke kans om een voortrekkersrol te spelen in Europa. De kaderrichtlijn biedt de instrumenten voor integraal waterbeleid. Door een sectorale benadering is de invoering van integraal waterbeleid geen stap naderbij. De Raad vindt ook dat voldoende informatie beschikbaar is om het kader te scheppen dat voldoet aan de kaderrichtlijn en tegelijk ook soepele aanpassingen van de regelgeving op evoluties vanuit de EU mogelijk maakt.

De Raad maakt van de gelegenheid gebruik om nogmaals op de hoogdringendheid van een kaderdecreet integraal waterbeleid te wijzen. Een drinkwaterdecreet is slechts één element van integraal waterbeleid. De Raad formuleerde reeds gelijkaardige opmerkingen in zijn recente adviezen over het waterbeleid⁹. De Raad waarschuwt in dat verband voor een ad hoc-beleid dat slechts bepaalde problemen zou aanpakken en andere ongemoeid laten. Bijgevolg dringt de Raad aan op strategieën om de andere elementen van integraal waterbeleid gelijktijdig aan te pakken. De huidige voorstellen zijn nuttig en wenselijk om sectorale problemen op te lossen en te voldoen aan de Europese regelgeving, maar het kaderdecreet is minstens even noodzakelijk.

De beperkte aandacht voor integraal waterbeleid betekent dat gekozen is om via uitvoeringsbesluiten aspecten van integraal waterbeleid te integreren. Indien het decreet

⁹ MINA-RAAD, Advies van 3 mei 2001 over de verenigbaarheid bedrijfsafvalwater met RWZI-exploitatie, Afl. 2001/15.

MINA-RAAD, Advies van 30 mei 2001 over het ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 16 maart 1971 aangaande de subsidiëring van openbare riolen en de heffingen op waterverontreiniging, Afl. 2000/20

niet meer bijgesteld zou worden in de zin van integraal waterbeleid, dan wenst de Raad dat hij ook over de uitvoeringsbesluiten om advies zou gevraagd worden.

[7] **Het drinkwaterdecreet moet concreter uitvoering geven aan de principes van duurzaamheid.** Meer aandacht besteden aan de principes van duurzaamheid uit zich volgens de Raad in een evenwichtige aanpak van de verschillende pijlers van duurzaamheid. De Raad vindt alvast dat de milieupijler ondergewaardeerd wordt. De Raad stelt vast dat duurzaam watergebruik wel aan bod komt, maar vooral duurzame waterproductie is onderbelicht. Het opleggen van een openbare dienstverplichting "*het in acht nemen van milieuzorg bij de productie*" is te beperkt en te vaag (Art. 8 § 1 5°). In de memorie van toelichting daarbij wordt aan het duurzaam gebruik van waterreserves niet meer aandacht besteed dan aan het opzetten van milieuzorgsystemen bij de drinkwaterproductie die met duurzaam gebruik van waterreserves niet noodzakelijk iets van doen hebben.

In het vervolg van het advies doet de Raad een aantal concrete voorstellen om duurzaam waterbeleid te bevorderen.

[8] **Duurzame waterwinning.** Zoals hiervoor aangehaald wordt duurzame waterwinning door een titularis van een waterwinning onderbelicht in het voorontwerp van decreet. Dit uit zich in verschillende punten. Zo is in Art. 3 enkel een definitie van "titularis van een private waterwinning" opgenomen. Deze definitie is niet dekkend voor alle waterwinningen. In het eerder vermelde Art. 8 § 1 5° is enkel sprake van "productie". Deze term is op zich niet gedefinieerd en het is dan ook niet duidelijk of het gaat over de behandeling van het gewonnen water ofwel of de winning en de behandeling van het water.

Duurzame waterwinning moet gebaseerd zijn op BBT (Best Beschikbare Techniek) zowel voor de technieken voor waterwinning als voor waterbehandeling. Waterwinning moet ook gekoppeld worden aan het gebruik. Zo mag hoogwaardig water alleen gewonnen worden voor hoogwaardige toepassingen. Indien alternatieve minder hoogwaardige waterbronnen voorhanden zijn voor dezelfde toepassing, moeten deze waterbronnen aangesproken worden. De Raad geeft onder de huidige omstandigheden en zolang het gebruik van grondwater enkel voor hoogwaardige toepassingen niet kan verzekerd worden, de voorkeur voor de winning van oppervlaktewater voor de winning van grondwater

- Omdat grondwater gemiddeld van hogere kwaliteit is en een goed watervoorraadbeheer spaarzaam omgaat met hoogwaardige waterbronnen;
- Omwille van het voorzorgsbeginsel: de gevolgen voor het onttrekken van grondwater zijn ook veel moeilijker in te schatten wegens het niet bekend zijn van alle winningen en wegens de problemen om causale verbanden te leggen met milieuschade;
- Omdat een adequaat grondwaterbeleid nog ontbreekt. De MiNa-Raad stelde onder meer de volgende tekorten vast: (a) gebrek aan hydrogeologische kennis en systematische waterbalansen van grondwaterlichamen, (b) veronachtzamen van milieucriteria bij vergunningverlening, (c) gebrek aan stelselmatige controle en handhaving op grondwaterwinningen en (d) ontbreken van afstemming tussen de regelgeving voor grondwaterwinning en voor water uit andere bronnen (zie verder).

De Raad weet zich in deze voorkeur gesteund door de doelstelling van de kadernichtlijn water (Artikel 1¹⁰) die stelt dat terrestrische ecosystemen voor verdere achteruitgang

¹⁰ Artikel 1 Doel. Het doel van deze richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van

moeten behoed worden en worden beschermd en verbeterd teneinde te kunnen bijdragen tot een voldoende beschikbaarheid van grondwater van een goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water.

De Raad verwijst terzake ook naar de milieukwaliteitsnormen voor grondwater in VLAREM II (Art. 2.4.1.1, § 2) waarin gesteld wordt dat *"voor stoffen die van nature uit in het grondwater aanwezig zijn geldt als milieukwaliteitsnorm de voorkomende grondwaterkwaliteit, eigen aan de geologische formatie van de watervoerende laag en niet beïnvloed door lozingen"*. Derhalve mogen de drinkwaternormen in het uitvoeringsbesluit niet afwijken van het standstill-beginsel dat opgelegd wordt door de kaderrichtlijn water en voor grondwater reeds vertaald werd in VLAREM II.

De Raad wijst erop dat het niet volstaat om drinkwaterbedrijven aan te zetten tot duurzame waterwinning en niets te ondernemen voor de private waterwinningen. Specifiek voor het vergunnen van grondwaterwinningen wordt rekening gehouden met de draagkracht van de watervoerende laag en een aantal andere parameters (stabiliteit van de ondergrond e.d.) maar slechts uitzonderlijk met de toepassing van het gewonnen water¹¹. Het is dus niet wenselijk dat duurzame drinkwaterwinning zou leiden tot minder oppompen van grondwater als bron voor drinkwater als het vrijgekomen debiet zou vergund en aangewend worden voor minder hoogwaardige toepassingen dan drinkwater. Omdat de volksgezondheid een prioritaire doelstelling is van de drinkwatervoorziening meent de MiNa-Raad dat bij vergunning van grondwaterwinningen, andere dan voor de bereiding van drinkwater, niet alleen de draagkracht van de watervoerende laag beschouwd wordt, maar dat bovenop nog een strategische reserve aan grondwater voor de bereiding van drinkwater wordt ingecalculeerd.

De Raad merkt ook op dat rationeel watergebruik niet alleen leidt tot besparingen, het aanwenden van regenwater of andere duurzame waterbronnen maar soms ook als pervers neveneffect heeft dat uitgeweken wordt naar niet-duurzame grondwaterwinning. Ogenscheinlijk leidt dit tot meer rationeel watergebruik via de metingen van de drinkwaterbedrijven, maar in feite gaat het over een niet duurzame wijze van waterwinning. De Raad meent dat dergelijke perverse effecten bestreden moeten worden. De Raad meent dat de drinkwaterbedrijven hierin ook een rol hebben (zie verder).

Uit voorgaande moet de MiNa-Raad concluderen dat het grondwaterbeleid door een gebrek aan kennis en aan mankracht de achillespees is van het drinkwaterbeleid.

[9] Ruimtelijke inplanting, afbakening en ecologische voorwaarden. In zijn advies over de verhouding tussen de openbare drinkwaterwinning en de groene hoofdstructuur heeft de MiNa-Raad een aantal principes vastgelegd voor duurzame waterwinning.

Wat het verlenen van vergunningen voor grondwaterwinning zowel binnen als buiten

landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater, waarmee:

- a) aquatische ecosystemen, en wat de waterbehoeften ervan betreft, terrestrische ecosystemen en waterrijke gebieden die rechtstreeks afhankelijk zijn van aquatische ecosystemen, voor verdere achteruitgang worden behoud en worden beschermd en verbeterd;
 - e) ...
- en dat zodoende bijdraagt tot
- de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water;
 - een significante vermindering van de verontreiniging van het grondwater ...

¹¹ In geval bij de vergunning rekening gehouden wordt met de aanwending van het opgepompte water is er nog geen zekerheid of het opgepompte water effectief ook wel gebruikt wordt voor de toepassing waarvoor het vergund werd.

de natuurgebieden betreft, moet naast de draagkracht van de watervoerende laag, een aantal technische specificaties van de ondergrond, de toepassing van het opgepompte water en de strategische drinkwaterreserve ook rekening gehouden worden met de ecologische impact van de waterwinning. In dit verband vraagt de MiNa-Raad dat de voor integraal waterbeheer relevante bepalingen van het decreet natuurbehoud zouden worden uitgevoerd. Zo heeft de Vlaamse regering bijvoorbeeld nog geen uitvoering gegeven aan artikel 19 betreffende de opmaak van hydrologische studies voor projecten, plannen of activiteiten binnen het VEN of met invloed op gebieden binnen het VEN. De afbakening van de natuurlijke structuur moet gepaard gaan met het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming en de insijpelingsgebieden van het grondwater. De voorschriften m.b.t. werkzaamheden die rechtstreeks of onrechtstreeks het grondwaterpeil verlagen dienen strikt opgevolgd te worden.

Omwille van de beschermingsmaatregelen vertonen waterwinningsgebieden (zowel grondwaterwinningen als spaarbekkens voor oppervlaktewaterwinning) meestal ook hogere natuurwaarden, m.a.w. de bescherming van watervoorraden en natuurontwikkeling zijn bondgenoten. Omgekeerd betekent dit dat beheer van waterwinningsgebieden gericht op natuurontwikkeling en natuurbehoud de beste garantie is voor de bescherming van watervoorraden. Volgens de MiNa-Raad is een dergelijk beheer een element van duurzame waterwinning. Voor de MiNa-Raad is waterwinning in natuurgebieden bijgevolg niet a priori uitgesloten. In vele gevallen zal het mogelijk zijn om naar win-win-situaties te streven. Daarbij moet wel voldoende rekening gehouden worden met de ecologische vereiste van het gebied. Voor de invulling daarvan dient de waterwinning getoetst te worden aan het decreet Natuurbehoud (Art. 18 & 19). De win-win-situatie moet gerealiseerd worden via het natuurrichtplan.

Op die manier kan de uitbouw van de natuurlijke structuur (VEN en IVON) een bijdrage leveren tot het duurzaam veilig stellen van de drinkwaterwinning.

[10] Openbare dienstverplichtingen op het vlak van controle. De MiNa-Raad vindt het positief dat een aantal inventarisatietaken worden opgelegd als openbare dienstverplichtingen voor waterleveranciers (Art. 8 §1, 6°). Dergelijke taken zijn overheidstaken die opgelegd kunnen worden aan een overheidsinstantie die deze taken efficiënt kan uitvoeren. Toch merkt de Raad op dat het duidelijker zou zijn om i.p.v. "opvang" van "winning en opvang" te spreken, hetgeen ook de bedoeling is zoals blijkt uit de Memorie van toelichting (p.14). Er is immers sprake van "opvang van hemelwater" en van "grondwaterwinning".

De inventarisatietaken worden opgelegd in het verlengde van een controlebevoegdheid (Art. 7 & 17). De controle van het water, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter heeft in de eerste plaats tot doel zowel de gecontroleerde gebruiker als de andere gebruikers drinkwater van goede kwaliteit te leveren. De inventarisatietaken bij de abonnees leveren noodzakelijke informatie op om zowel duurzame waterdistributie als duurzaam watergebruik te ondersteunen. Het laat ook toe om via de evolutie van duurzaam watergebruik de effectiviteit van de maatregelen te evalueren.

Voor de Raad betekent dit een uitbreiding van de opdracht van de drinkwaterbedrijven, m.n. het op duurzame wijze winnen, produceren en distribueren van een kwalitatief goed drinkwater met daarbij een aantal bijkomende taken als openbare dienstverlening. Met de volksgezondheid als absolute prioriteit voor de distributie van drinkwater zijn een aantal inventarisatietaken nauw verweven met de controletaken¹².

¹² Het controleren van het huishoudelijk leidingnet en het opzoeken van eventuele koppelingen met het leidingnet van een andere ruwwaterbron moet het bestaan van grondwaterwinningen, gebruik van regenwater e.d. aan het licht brengen.

De Raad vindt dat de drinkwaterbedrijven een vergoeding moeten krijgen voor de taken van openbare dienstverplichting die niet direct met het distribueren van drinkwater te maken hebben. Deze vergoeding moet logischerwijze los staan van de hoeveelheid water die gedistribueerd wordt. Overeenkomstig de kosten terugwinning van waterdiensten uit de kaderrichtlijn water moeten al deze kosten op de vervuiler of de gebruiker verhaald worden. De kosten voor de hiervoor beoogde inventarisatietaken en voor de opleiding van het personeel om die inventarisatie effectief en efficiënt uit te kunnen voeren, enz. kunnen echter niet doorgerekend worden in de drinkwaterfactuur noch in het vast recht, noch in het varieerbaar deel. Voor de vergoeding van deze kosten moeten andere financieringsbronnen aangewezen worden.

De Memorie van toelichting verduidelijkt dat de lijst van openbare dienstverplichtingen niet exhaustief is. De Raad is in dat verband van mening dat een sensibiliseringsactie die wijst op de risico's van koppelingen van andere ruwwaterbronnen op drinkwaterleidingen zinvol is.

Daarnaast meent de Raad dat de levering van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie eveneens een openbare dienstverplichting is.

[11] Participatie van de burger. Een essentieel element van duurzame ontwikkeling is de participatie van de burger. De participatie van de burger is ook belangrijk voor de kaderrichtlijn water (Art. 14). In het artikel over "Voorlichting en raadpleging van het publiek" worden de lidstaten ertoe verplicht de actieve participatie van alle betrokken partijen aan te moedigen bij de opstelling, de herziening en de aanpassing van de stroomgebiedsbeheersplannen. Dit artikel voorziet een uitvoerige inspraak van het publiek over alle aspecten van het waterbeleid in het stroomgebied. Daarbij gaat het onder meer ook over het voor drinkwateronttrekking gebruikt water, over de kosten terugwinning voor waterdiensten enz. De Raad dringt er bijgevolg op aan dat de participatie een essentieel element zou zijn van het voorliggende drinkwaterdecreet.

[12] De invoering van een normstelsel voor rationeel watergebruik. Het stimuleren van rationeel watergebruik speelt zich af op twee niveaus. Er is een stimulering van de verbruiker (door de drinkwaterbedrijven) en een stimulering van de drinkwaterbedrijven (door de overheid). Voor het stimuleren van de drinkwaterbedrijven stelt de MiNa-Raad naar analogie met de norm voor rationeel energiegebruik zoals opgelegd in de openbare dienstverplichtingen van het elektriciteitsdecreet¹³ (REG-norm) voor een normstelsel voor rationeel watergebruik (RWG-norm) in te voeren. De norm houdt in dat voor het gemiddeld drinkwaterverbruik per verbruiker wordt vastgesteld. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met de eventuele substitutie van leidingwater door een veelvoud van moeilijk te controleren grondwaterwinningen. Daarnaast moet er ook rekening mee gehouden worden dat niet iedereen de mogelijkheid heeft leidingwater te substitueren door op duurzame wijze gewonnen water (bijvoorbeeld opvang van hemelwater in landelijke versus stedelijke gebieden).

Deze RWG-norm dient via de maatstafvergelijking (zie verder) de basis te vormen voor de evaluatie van de drinkwaterbedrijven. Drinkwaterbedrijven die succesvolle acties ondernemen voor rationeel watergebruik en daardoor effectief minder drinkwater distribueren hebben op korte termijn in de huidige regeling minder inkomsten, op lange termijn hebben zij echter betere garanties op duurzame watervoorziening. De huidige rege-

¹³ Decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, Belgisch Staatsblad van 22 september 2000, p.32166-32173; Gewijzigd door het Decreet van 22 december 2000 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2001, Belgisch Staatsblad 30 december 2000, p.43528-43529.

ling moedigt bijgevolg niet aan om rationeel watergebruik te stimuleren. Daarom moeten de inspanningen van de drinkwaterbedrijven om de verbruikers aan te zetten tot rationeel watergebruik niet alleen gecompenseerd maar ook beloond worden.

De Raad suggereert dat het nuttig kan zijn om in het licht van het sensibiliseren van de consument tot rationeel watergebruik, de RWG-norm en de evolutie van het verbruik over de voorbije jaren op de waterfactuur te vermelden. Dit zou kunnen opgenomen worden bij de openbare dienstverplichtingen.

[13] Bijsturing van de maatstafvergelijking. De maatstafvergelijking moet vooral tot doel hebben om drinkwaterbedrijven met een minder gunstige evaluatie aan te zetten om een hoger niveau te behalen. Goede resultaten van de maatstafvergelijking moeten beloond worden.

Volgens de Memorie van toelichting moet in een maatstafvergelijking niet alleen het economische aspect in rekening gebracht worden. Milieuzorg en dienstverlening zijn twee aspecten die ook kunnen opgenomen worden in de maatstafconcurrentie. De Raad is het daarmee eens, een maatstafvergelijking op de economische prestaties zal verschillen naargelang de ruwwaterbron. In aanvulling op zijn advies van 21 december 1999 stelt de raad bijgevolg dat een vergelijking van kostenefficiëntie niet voldoende is voor een maatstafvergelijking. De Raad onderschrijft ook de aspecten milieuzorg en dienstverlening. Andere elementen van de maatstafvergelijking zijn volgens de MiNa-Raad ook nog: de RWG-norm, toepassing van BBT bij waterwinning, efficiëntie en effectiviteit van de uitvoering van taken in het kader van de openbare dienstverplichtingen ...

[14] Een passend prijzenbeleid. De huidige doelstelling van het drinkwaterbeleid is nog steeds een kwalitatief goed drinkwater te leveren aan een zo laag mogelijke prijs. Deze doelstelling moet bijgesteld worden. Het uitgangspunt van de MiNa-Raad (Advies van 21 december 1999 over richtinggevende principes voor integraal waterbeleid) is dat de gebruiker in Vlaanderen moet kunnen rekenen op drinkbaar water (kwaliteit), voldoende water voor zijn behoeften (kwantiteit) en dit tegen een betaalbare prijs en met een prijszetting die rationeel watergebruik aanmoedigt. In het licht van de afstemming op de kaderrichtlijn water, moet het prijsbeleid in het kader van de drinkwatervoorziening gebaseerd zijn op het principe "de vervuiler betaalt". De Raad dringt er daarom op aan om de doelstelling van het decreet op te nemen op basis van de doelstellingen van de drinkwaterrichtlijn en van de kaderrichtlijn water, rekening houdend met de visie van de MiNa-Raad en daarbij onder meer ook verwijzend naar het principe "de vervuiler betaalt".

De MiNa-Raad realiseert zich dat zich inzake het prijzenbeleid een probleem kan stellen omdat het prijzenbeleid een federale bevoegdheid is en het overgrote deel van de regelgeving die van toepassing is voor het drinkwaterbeleid een gewestelijke bevoegdheid is (zie ook punt 2. Eerdere standpunten van de MiNa-Raad in het kader van het advies over integraal waterbeleid.). Hoe dan ook wijst de Raad erop dat de regelgeving ongeacht of zij uitgevaardigd is door de federale of de gewestelijke instanties onderhevig is aan de toepasselijke Europese regelgeving. De Raad denkt daarbij in eerste instantie aan de drinkwaterrichtlijn en de kaderrichtlijn water.

De Raad bevestigt zijn standpunten uit het advies van 21 december 1999 (zie het punt 2) mits rekening wordt gehouden met een aantal verfijningen en aanvullingen in het voorliggend advies.

[15] De tarifiering en de problematiek van de grote industriële verbruiken. In een eerder standpunt stelde de MiNa-Raad dat vermijdbaar grootverbruik van drinkwater moet voorkomen worden. Daarom moet de prijszetting doorzichtig zijn. Het systeem van voordeliger tarieven naarmate het verbruik toeneemt (regressief tarief), moet afgebouwd

worden.

De MiNa-Raad meent dat voor bedrijven een constant lineair tarief moet gehanteerd worden. Het tarief moet voldoen aan het principe van de kosten terugwinning voor waterdiensten. (Artikel 9 van de kaderrichtlijn water). Dit houdt meteen ook in dat de gebruikssectoren (huishoudens, industrie en landbouw) een redelijke bijdrage leveren aan de volledige terugwinning van de kosten van de waterdiensten en dat bijgevolg kruisfinanciering wordt uitgesloten. Wel kunnen daarbij sociale effecten, milieueffecten en economische effecten van de terugwinning alsmede de geografische en klimatologische omstandigheden van de betrokken gebieden in acht genomen worden.

Wanneer drinkwater een essentieel productiemiddel is, is de prijs voor het drinkwater essentieel voor de concurrentiepositie. Een selectieve toepassing van het principe van de kosten terugwinning voor waterdiensten voor de productie en distributie van drinkwater zou bedrijven kunnen aanzetten tot het omschakelen op grondwater. Dit laatste is uiteraard enkel mogelijk indien het gewenste debiet vergunbaar is en mits er geen wijziging komt van de grondwaterheffing overeenkomstig artikel 9 van de kaderrichtlijn water aangaande de kosten terugwinning voor waterdiensten. Dit laatste bevestigt nogmaals de nood aan een geïntegreerd waterbeleid, dat het grondwaterbeleid en het oppervlaktewaterbeleid afstemt. Op Europees niveau moeten een aantal regels moeten vastgelegd over de gelijktijdige toepassing van het principe van kosten terugwinning voor waterdiensten voor alle waterbronnen.

Hetzelfde artikel van de kaderrichtlijn eist tegen 2010 dat het waterprijsbeleid adequate prikkels bevat voor de gebruikers om de watervoorraden efficiënt te gebruiken. Op basis van het voorgaande meent de Raad dat de invoering van adequate prikkels voor bedrijven niet noodzakelijk zoals bij gezinnen onder de vorm van een progressief tarief moet gebeuren, maar dat hiervoor andere prikkels moeten ingezet worden.

[16] Gratis levering van drinkwater. De Raad vindt het positief dat de levering van een gratis hoeveelheid drinkwater niet numeriek wordt ingevuld in het decreet maar wel opgenomen wordt in het besluit. Zodoende kan het cijfer van 15 m3 worden bijgesteld. Ten gronde vindt de Raad dat de hoeveelheid van 15 m3 per persoon veel te arbitrair is. De bron van deze hoeveelheid is Agenda 21, maar de minimale hoeveelheid drinkwater die per persoon nodig is, zal regionaal verschillend zijn en zal ook in de tijd variëren.

[17] Watermeter. De MiNa-Raad pleit sedert geruime tijd voor de algemene invoering van watermeters op de levering van drinkwater¹⁴. Debietmeting is een absolute voorwaarde om rationeel met water te kunnen omgaan. Derhalve onderschrijft de MiNa-Raad de verplichting om op alle aansluitingen een watermeter te installeren (Art. 5 § 2). Omtrent de timing wil de Raad waarschuwen dat 31 december 2007 als uiterlijke datum om aan deze verplichting te voldoen laat is in relatie tot verplichting van de kaderrichtlijn water (Art. 9) om tegen 2010 ervoor te zorgen dat voor waterprijsbeleid adequate prikkels bevat. Zonder debietmeting is immers geen adequaat waterprijsbeleid mogelijk.

[18] Minimalisering van het vast recht. De MiNa-Raad meent dat het vast recht uit de waterheffing idealiter zou moeten verdwijnen ten laste van een vergoeding die rechtstreeks op het verbruik wordt berekend.

¹⁴ MINA-RAAD, Advies van 8 oktober 1996 over het Voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997, Afl. 1996/10, p.39/33-47.

MINA-RAAD, Advies van 15 oktober 1998 over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999, Afl. 1998/19

Het vast recht is een vergoeding voor de dienstverlening die los staat van het waterverbruik¹⁵. Het afschaffen van het vast recht impliceert dat de dienstverlening verrekend wordt via het verbruik. Dit heeft voor gevolg dat de abonnee die minder verbruikt dan de gratis geleverde hoeveelheid drinkwater vrijgesteld wordt van de vergoeding voor de dienstverlening. Dit heeft voor gevolg dat de kosten voor de dienstverlening door het drinkwaterbedrijf en de kosten voor de gratis levering van drinkwater gedragen worden door de abonnees die meer verbruiken dan de gratis geleverde hoeveelheid¹⁶. Het doorrekenen van die kosten zal tot belangrijke prijsverhogingen aanleiding geven, wat op zijn beurt mensen zal aanzetten om spaarzamer om te springen met drinkwater, en hen zal doen uitwijken naar andere waterbronnen. Dit proces zal de prijs opnieuw de hoogte in jagen.

Onder die omstandigheden lijkt het niet realistisch om het vast recht reeds op korte termijn af te schaffen. In aanzet moet het vast recht wel beperkt worden tot de dienstverlening voor de distributie van drinkwater en mag ze geen andere kosten omvatten.

[19] Preventie in het controlebeleid. De controle van drinkwater aan de kranen, het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter wordt toevertrouwd aan de waterleverancier, die het op zijn beurt kan toevertrouwen aan erkende organen (Art. 7). De procedure is voorgeschreven in artikel 19.

De Raad meent echter dat meer aandacht moet besteed worden aan preventief beleid. Zo steunt de Raad de vraag van de sector om voor nieuwbouw en voor alle nieuwe aansluitingen een verplichte keuring door een erkend orgaan op te leggen voor binnenhuisinstallaties naar analogie met wat bestaat voor gas- en elektriciteit. Op deze wijze kunnen problemen voorkomen worden in plaats van problemen op te lossen via een harde procedure. Bovendien biedt het aan het drinkwaterbedrijf ook de mogelijkheid uit de dubbele rol "rechter en partij" te stappen.

[20] Aansluitrecht. Het voorontwerp decreet voorziet dat de Vlaamse regering regels kan bepalen met betrekking tot de aansluiting van woningen of met betrekking tot mogelijke alternatieven voor de aansluiting van een woning (Art. 5 § 1). Volgens de Memorie van toelichting is het de bedoeling dat de exploitant verplicht wordt om op eenvoudige vraag van de eigenaar een woning aan te sluiten op het openbaar waterdistributienetwerk. Hiervan kan afgeweken worden indien kan aangetoond worden dat het technisch of financieel niet haalbaar is.

De MiNa-Raad merkt in eerste instantie op dat van de verplichting ook afgeweken moet kunnen worden omwille van redenen die te maken hebben met milieu en natuurbehoud. De Raad pleit bij het aansluitrecht voor een gestructureerde aanpak waarbij criteria van volksgezondheid, van maatschappelijke en milieukundige aard op een evenwichtige wijze, transparant en zo objectief mogelijk afgewogen worden¹⁷.

¹⁵ Voor het plaatsen en onderhouden van de meter, voor de opname van de meterstand, controle van de binneninstallatie, administratieve kosten e.d.

¹⁶ Voor de VMW gelden volgende cijfers over de laatste drie jaar: totaal verbruik 110 miljoen m³ waarvan 80 miljoen voor huishoudelijk verbruik, waarvan 45 miljoen m³ via gratis levering. Dit betekent dat ongeveer 30% van de consumenten meerverbruik betalen.

Het vast recht bedraagt 1340 fr, hetzij 26% van de factuur. Voor de periode 1999-2000 is er een daling van het drinkwaterverbruik met 3% voor Vlaanderen. (BEERNAERT S., persoonlijke mededeling)

¹⁷ Voor ver afgelegen woningen die aangesloten worden door aftakking, zou er bij geringe afname, niet genoeg doorstroming optreden van het net. Daardoor neemt de kwaliteit door te lange stilstand in de leiding af. Dit kan een excessieve milieukost veroorzaken doordat spoelen hier frequent nodig zal

[21] **Reguleringsinstantie.** De reguleringsinstantie is een compleet onafhankelijke instelling met rechtspersoonlijkheid (Art. 9 & 10). De taak van de reguleringsinstantie is in principe het inventariseren, evalueren, adviseren en rapporteren over allerlei aan- gelegenheden m.b.t. water bestemd voor menselijke aanwending (Art. 12). Advisering en rapportering gebeurt aan de Vlaamse regering.

Naar analogie met zijn advies over de reguleringsinstantie voor Elektriciteit en Gas^{1a} stelt de Raad m.b.t. de werking ervan dat hij eveneens voorstander is van een zo onaf- hankelijk mogelijke instantie, indien deze tenminste op een democratische manier wordt gecontroleerd. De Raad merkt wel op dat, om op een deskundige manier advies te kun- nen geven, de werking van de instantie voor de maatschappelijke groeperingen, vol- doende transparant dient te zijn, en zij de informatie dient te verstrekken, die voor de maatschappelijke adviesorganen noodzakelijk is.

Het is voor de Raad vanzelfsprekend dat de reguleringsinstantie voor de uitvoering van haar taken het standpunt van de drinkwatersector vraagt, hetzij via een technisch advies, hetzij op een andere wijze.

zijn of dat een constante stroom zal moeten ingesteld worden om de kwaliteit te kunnen garanderen.

^{1a} MINA-RAAD, Advies van 7 september 2000 over het voorontwerp van decreet betreffende de orga- nisatie van de aardgasmarkt, Afl. 2000/24, p.9-10/19.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 32.098/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 30 juli 2001 door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende water bestemd voor menselijke aanwending", en op 28 november 2001 om mededeling van dat advies verzocht binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, heeft op 3 december 2001 het volgende advies gegeven :

32.098/3

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt :

"De omzettingstermijn voor de Europese richtlijn 98/53/EG is reeds verstreken op 25 december 2000. Een met redenen omkleed advies werd ondertussen door de Europese Commissie aan België overgemaakt. Dit betekent dat wij dringend moeten aantonen dat Vlaanderen werk maakt van de omzetting van deze richtlijn, zoniet zal de Europese Commissie verdere stappen ondernemen".

*

* *

Met toepassing van artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in essentie beperkt tot het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET ONTWERP

1. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe voor het Vlaamse Gewest een nieuw decretaal kader te scheppen voor een duurzame voorziening en een duurzaam gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending. Het ontworpen decreet is bedoeld om in de plaats te komen van de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwater.

Het ontwerp beoogt daarbij o.m. de omzetting in het interne recht van richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water. Deze richtlijn heeft tot doel de volksgezondheid te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van verontreiniging van voor menselijke consumptie bestemd water door ervoor te zorgen dat het gezond en schoon is (artikel 1, lid 2, van de richtlijn).

2. De ontworpen regeling kan als volgt worden samengevat :

- de Vlaamse regering wordt gemachtigd om allerlei regels vast te stellen i.v.m. de kwaliteit en de levering van water bestemd voor menselijke aanwending, i.h.b. voor water bestemd voor menselijke consumptie en voor tweedecircuitwater (hoofdstuk II);
- de Vlaamse regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen i.v.m. de verantwoordelijkheid van de waterleverancier; het ontwerp bepaalt ook op welke plaats aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan (hoofdstuk III);
- het ontwerp voorziet in controles van het water door de waterleverancier en door controleambtenaren die door de Vlaamse regering worden aangewezen (hoofdstuk IV);
- de Vlaamse regering wordt gemachtigd om aan de waterleverancier bepaalde openbare dienstverplichtingen op te leggen (hoofdstuk V, afdeling I);
- het ontwerp draagt de Vlaamse regering op om een reguleringsinstantie op te richten; die instantie, die een eigen rechtspersoonlijkheid heeft, moet beantwoorden aan een aantal in het ontwerp zelf bepaalde kenmerken (hoofdstuk V, afdeling II);
- de Vlaamse regering wordt gemachtigd om nadere regels vast te stellen i.v.m. het algemeen en het bijzonder waterverkoopreglement, waarvan het eerste wordt vastgesteld door de Vlaamse regering en het tweede door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk (hoofdstuk V, afdeling III);

32.098/3

- het ontwerp bevat bijkomende bepalingen i.v.m. het toezicht op de naleving van de bepalingen van het ontworpen decreet, met name door toezichthoudende ambtenaren die door de Vlaamse regering zijn aangewezen (hoofdstuk VI);
- het ontwerp bevat ten slotte strafbepalingen (hoofdstuk VII) en bepalingen i.v.m. administratieve geldboetes, op te leggen door ambtenaren aangewezen door de Vlaamse regering (hoofdstuk VIII).

Gelet op de vele delegaties van bevoegdheid aan de Vlaamse regering, kan het ontworpen decreet een kaderdecreet genoemd worden.

BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

I. Artikel 6, § 1, II, eerste lid, 4*, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn, wat het leefmilieu en het waterbeleid betreft, voor "de waterproductie en watervoorziening, met inbegrip van de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering".

De bevoegdheid van de gewesten, wat het waterbeleid betreft, is beperkt tot de aangelegenheden die te maken hebben met de waterproductie en de watervoorziening. Blijkens de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoort hiertoe o.m. de aangelegenheid die het voorwerp uitmaakt van de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwater. ⁽¹⁾

In zoverre een aangelegenheid gekaderd kan worden in het domein van de waterproductie en de watervoorziening, kunnen de gewesten allerlei maatregelen nemen, en met name "de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater" vaststellen. De federale bevoegdheid voor het vaststellen van de

⁽¹⁾ Memorie van toelichting bij het ontwerp dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 8 augustus 1980, Parl. St., Senaat, 1979-80, nr. 434-1, p. 21.

"productnormen" (artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1°, van de voornoemde bijzondere wet) kan op dit punt niet tegengeworpen worden aan de bevoegdheid van de gewesten ⁽²⁾.

Onlangs heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State erop gewezen dat aspecten die weliswaar betrekking hebben op de kwaliteit van het drinkwater, doch die vreemd zijn aan de waterproductie of de watervoorziening, als bedoeld in artikel 6, § 1, II, eerste lid, 4°, van de bijzondere wet, niet behoren tot de bevoegdheden die aan de gewesten zijn overgedragen en bijgevolg zijn blijven behoren tot de residuaire bevoegdheid waarover de federale overheid, o.m. op het domein van het water, thans nog beschikt. Zo blijft de federale overheid bevoegd voor het normeren van de verpakking van water, bestemd voor verkoop aan de consument, van het gebruik van water in voedingsmiddeleninrichtingen, en van de levering van water aan voedingsmiddeleninrichtingen, door middel van een tankschip of een tankauto ⁽³⁾.

Het voor advies voorgelegde ontwerp bevat bepalingen i.v.m. de kwaliteit van water dat bestemd is voor menselijke aanwending, daarin begrepen water bestemd voor menselijke consumptie. Luidens artikel 3, § 3, van het ontwerp wordt van het toepassingsgebied van het ontworpen decreet evenwel uitgesloten :

- 1° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf wordt aangewend voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in (de) handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen en dat niet geleverd wordt via een waterdistributienetwerk of dat een verwerking of behandeling in het bedrijf ondergaat;
- 2° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in flessen of verpakkingen in het kader van een commerciële activiteit;
- 3° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf via een tankschip of tankauto voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in (de) handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen wordt geleverd".

(2) Zie de toelichting bij het voorstel dat geleid heeft tot de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, Parl. St., Senaat, 1992-93, nr. 558-1, p. 20.

(3) Advies 31.421/3 van 18 oktober 2001 over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water dat in voedingsmiddeleninrichtingen verpakt wordt of dat voor de fabricage en/of het in de handel brengen van voedingsmiddelen wordt gebruikt.

32.098/3

Door op die wijze het toepassingsgebied van het ontworpen decreet af te bakenen, blijft het ontwerp in beginsel binnen de bevoegdheden van de gewesten inzake waterbeleid, en vermijdt het te treden op het terrein van de voornoemde residuaire bevoegdheden van de federale overheid.

2. Artikel 1 van het ontwerp bepaalt dat het ontworpen decreet zowel een gemeenschaps- als een gewestaangelegenheid regelt. Hoewel sommige bepalingen van het ontwerp misschien de indruk kunnen wekken dat het terrein van de gemeenschappen wordt betreden (zie bijv. artikel 8, § 1, 9°, f), heeft het ontwerp in zijn geheel betrekking op "de waterproductie en watervoorziening", en regelt het ontworpen decreet in zijn geheel dus een gewestaangelegenheid. In artikel 1 moet de verwijzing naar de gemeenschapsaangelegenheid bijgevolg worden geschrapt.

3. Artikel 17, § 3, van het ontwerp bepaalt dat de toezichthoudende ambtenaren tot de ruimten die als woning dienen slechts toegang hebben tussen vijf uur en eenentwintig uur en met toestemming van "de politierechter".

Overeenkomstig artikel 11, derde lid, 3°, van de voornoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn de gewesten slechts bevoegd om de gevallen te bepalen waarin een huiszoeking kan plaatshebben. Het komt de gewesten niet toe de "vorm" van de huiszoeking te regelen, bijvoorbeeld door te bepalen op welke tijdstippen van de dag en met wiens toestemming een huiszoeking mag plaatsvinden.

Weliswaar zou de decreetgever zich kunnen beroepen op de impliciete bevoegdheden, bedoeld in artikel 10 van dezelfde bijzondere wet, maar dan zou in de memorie van toelichting moeten worden aangetoond dat de hier bedoelde regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest.

4. Artikel 23 van het ontwerp kent, middels een aanvulling van artikel 569 van het Gerechtelijk Wetboek, aan de rechtbank van eerste aanleg de exclusieve bevoegdheid toe om uitspraak te doen over het beroep tegen een beslissing waarbij een administratieve geldboete wordt opgelegd, als bedoeld in artikel 22, § 1, van het ontwerp. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de rechtbank van eerste aanleg terzake beschikt over de volle rechtsmacht.

Krachtens de artikelen 145 en 146 van de Grondwet behoort de omschrijving van de bevoegdheden van de rechtscolleges tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale wetgever. Op grond van het voornoemde artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kunnen decreten de bevoegdheid van de rechtscolleges evenwel regelen in zoverre zulks noodzakelijk is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid van de betrokken gemeenschap of het betrokken gewest.

Te dezen zijn de beslissingen van de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren om een administratieve geldboete op te leggen, administratieve rechtshandelingen. Ook al hebben de ambtenaren, wat het bedrag van de geldboete betreft, geen enkele beoordelingsvrijheid, toch beperkt hun optreden zich niet tot het loutere vaststellen dat voldaan is aan de voorwaarden die meebrengen dat de betrokkene de boete automatisch verschuldigd is ⁽⁴⁾.

Opdat de boete verschuldigd is, moet integendeel een beslissing genomen worden ⁽⁵⁾, en die beslissing schept een nieuwe rechtstoestand voor de betrokkene. Het feit dat de ambtenaren slechts over een gebonden bevoegdheid beschikken, doet in dit geval dus geen afbreuk aan de rechtsconstitutieve aard van hun beslissing ⁽⁶⁾.

Het gevolg daarvan is dat de beslissing waarbij een geldboete wordt opgelegd, op grond van de door de federale wetgever voorgestelde bevoegdheidsregels normaal vatbaar zou zijn voor een beroep tot vernietiging bij de Raad van State (artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

⁽⁴⁾ Vgl., a contrario, R.v.St., 9 februari 1998, Hendrix en n.v. Henvro-Mevab, nr. 71.634; R.v.St., 9 maart 1998, c.v. Antwerps Beroepskrediet, nr. 72.307. Zie over dit soort administratieve sancties J. Put, Administratieve sancties in het socialezekerheidsrecht, Brugge, 1998, pp. 28-29, nr. 39.

⁽⁵⁾ Te dezen wordt die beslissing pas genomen nadat een hoorzitting gehouden is (artikel 23, § 4, van het ontwerp).

⁽⁶⁾ Vgl., i.v.m. de beslissing waarbij een ambtenaar ter beschikking wordt gesteld wegens ziekte, R.v.St., 5 februari 1997, Abeloos, nr. 64.390; R.v.St., 26 maart 1997, Druetz, nr. 65.658; R.v.St., 9 januari 1998, Kesteloot, nr. 70.605.

32.098/3

Het staat aan de stellers van het ontwerp om in de memorie van toelichting een verantwoording te geven voor het afwijken van die bevoegdheidsregeling. Wellicht zijn zij van oordeel dat enkel door aan de rechtbank van eerste aanleg de bevoegdheid te geven om van het beroep tegen een administratieve geldboete kennis te nemen, verzekerd kan worden dat de rechter met volle rechtsmacht oordeelt. In dit verband moet echter opgemerkt worden, enerzijds, dat de bevoegde ambtenaar zelf slechts over een gebonden bevoegdheid beschikt, en de rechter zich in elk geval dus niet in te laten heeft met de beoordeling van het passend karakter van het bedrag van de boete, en anderzijds, dat het volgens de meest recente rechtspraak van het Arbitragehof en het Hof van Cassatie voldoende is dat de rechter kan oordelen over de wettigheid van de bestreden beslissing ⁽⁷⁾.

Indien geen deugdelijke verantwoording kan worden gegeven voor het beroep op de impliciete bevoegdheden, dient artikel 23 uit het ontwerp te worden weggelaten.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 7

Paragraaf 1 van dit artikel bepaalt dat de controle van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie door de gebruiker, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter, wordt uitgeoefend zowel door de waterleverancier als door controleambtenaren. Zowel de waterleverancier als de bevoegde diensten kunnen deze controles toevertrouwen aan door de Vlaamse regering erkende organen.

In paragraaf 3 wordt bepaald dat enkel de controleambtenaren een meldingsplicht hebben t.a.v. de toezichthoudende ambtenaren; die verplichting geldt dus niet voor de waterleverancier, noch voor de erkende organismen aan wie de controlediensten hun taak kunnen toevertrouwen. De vraag rijst of zulks strookt met de bedoelingen van de stellers van het ontwerp.

⁽⁷⁾ Zie, wat dit laatste betreft, Arbitragehof, 6 december 2000, nr. 127/2000, overw. B.14.1 tot B.14.4; Cass., 5 februari 1999, met concl. advoc.-gen. Goeminne, Arr. Cass., 1999, p. 142, nr. 67.

Hoofdstuk V, afdeling II

De reguleringsinstantie bedoeld in afdeling II van hoofdstuk V, moet worden beschouwd als een instelling in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Volgens dat artikel kan "het decreet" aan dergelijke instellingen rechts-persoonlijkheid toekennen; bovendien regelt het decreet "hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht". Aldus verplicht de bijzondere wet de decreetgever om de basisregels vast te stellen, hetgeen niet uitsluit dat hij de nadere uitwerking van die basisregels aan de regering opdraagt ⁽⁸⁾.

Te dezen zal het ontworpen decreet dan ook zelf in de oprichting van de reguleringsinstantie moeten voorzien, en mag in artikel 9, § 1, van het ontwerp niet bepaald worden dat de oprichting gebeurt door de Vlaamse regering. Bovendien zal, wat de financiering (artikel 14) en het toezicht (artikel 15) betreft, de basisregeling in het ontworpen decreet moeten worden opgenomen, en kan niet volstaan worden met een ruime machtiging aan de Vlaamse regering.

Artikel 22

1. Zoals paragraaf 3 is geredigeerd, wordt de indruk gewekt dat de overtreder wordt opgeroepen voor een hoorzitting nadat de beslissing tot het opleggen van een geldboete reeds is genomen. Die lezing strookt echter noch met paragraaf 4, noch met de memorie van toelichting.

Allicht moeten in paragraaf 3 de woorden "de beslissing tot het opleggen van de administratieve geldboete" dan ook vervangen worden door "het voornemen om een administratieve geldboete op te leggen".

2. In artikel 22, § 5, van het ontwerp verwijze men naar "artikel 569, 34", van het Gerechtelijk Wetboek" in plaats van naar "artikel 23".

⁽⁸⁾ Zie, o.m., Arbitragehof, 31 mei 2001, nr. 75/2001, overw. B.11.

32.098/3

Indien artikel 23 uit het ontwerp wordt weggelaten (zie opmerking 4 i.v.m. de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest), dient artikel 22, § 5, vanzelfsprekend meer ingrijpend aangepast te worden.

Slotopmerking

Het verdient aanbeveling de bedragen die in de hoofdstukken VII en VIII van het ontwerp worden vermeld, reeds in euro uit te drukken.

32.098/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	D. ALBRECHT,	staatsraden,
	P. LEMMENS,	
Mevrouw	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. K. BAMS, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER,

DE EERSTE VOORZITTER,

F. LIEVENS

W. DEROOVER

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° abonnee : elke persoon die een recht van eigendom, vruchtgebruik, opstal of enig zakelijk recht geniet op het op het openbaar waterdistributienetwerk aangesloten of aan te sluiten onroerend goed ;
- 2° distributiegebied : gebied waarin door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk via leidingen van het openbaar waterdistributienetwerk, aan abonnees water bestemd voor menselijke consumptie of tweedecircuitwater wordt geleverd ;
- 3° exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk : de gemeente, de gemeentelijke regie, de intercommunale, de Vlaamse openbare instelling en alle andere exploitanten die een openbaar waterdistributienetwerk via leidingen beheren ;
- 4° grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet : de grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet bevindt zich stroomafwaarts onmiddellijk na de watermeter of, indien een gedeelte van het leidingnet voor de watermeter eigendom is van de abonnee, op het punt waar het eigendomsrecht van de abonnee op het leidingnet aanvangt ;
- 5° grondwater : al het water dat zich onder het bodemoppervlak in de verzadigde zone bevindt en dat in direct contact met de bodem of de ondergrond staat ;
- 6° grondwaterwinning : zoals bedoeld in artikel 2 van het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer ;
- 7° huishoudelijk leidingnet : de kranen en de leidingen, fittingen en toestellen die geïnstalleerd worden tussen de kranen die gewoonlijk aangewend worden voor menselijke consumptie en het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en indien ze niet vallen onder de overeenkomstig artikel 6 vastgestelde verantwoordelijkheid van de waterleverancier ;
- 8° inrichting : de plaatsen waar oppervlaktewater, grondwater of ander water onttrokken, opgestuwd, opgeslagen of behandeld wordt tot water bestemd voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst van het water, en de plaatsen waar water bestemd voor menselijke consumptie in het openbaar of privaat waterdistributienetwerk verdeeld wordt ;
- 9° leveringsgebied : een geografisch afgebakend gebied waarbinnen het water bestemd voor menselijke consumptie afkomstig is uit een of enkele bronnen waarbinnen het water kan worden geacht van vrijwel uniforme kwaliteit te zijn ;
- 10° openbare dienstverplichting : verplichting die betrekking heeft op sociaal-economische, ecologische en technische aspecten van de voorziening van water bestemd voor menselijke aanwending ;
- 11° publieke gebouwen : plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek, waar het publiek van water bestemd voor menselijke consumptie wordt voorzien, onder andere waar :

- a) al dan niet tegen betaling, aan het publiek diensten worden verstrekt, met inbegrip van plaatsen waar voedingsmiddelen of dranken ter consumptie aangeboden worden ;
- b) zieken of bejaarden worden opgevangen en verzorgd ;
- c) preventieve of curatieve gezondheidszorgen worden verstrekt ;
- d) kinderen of jongeren tot en met schoolgaande leeftijd worden opgevangen, gehuust of verzorgd ;
- e) onderwijs en/of beroepsopleiding worden verstrekt ;
- f) vertoningen plaatsvinden ;
- g) tentoonstellingen worden georganiseerd ;
- h) sport wordt beoefend ;

12° technische hulpmiddelen : chemische producten of fysische hulpmiddelen of alle materialen die deels of geheel aangewend worden bij de bereiding van water bestemd voor menselijke consumptie ;

13° titularis van een private waterwinning : de persoon die een private waterwinning voor water bestemd voor menselijke consumptie in eigendom heeft ;

14° tweedecircuitwater : hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater dat niet bestemd is voor menselijke consumptie en apparatuur bevoorraadt voor bijvoorbeeld besproeien van tuinen, WC, wasmachine of reinigen van vloeren of voor industriële of agrarische toepassingen ;

15° gebruiker : de persoon die over het water bestemd voor menselijke consumptie beschikt in een onroerend goed of in een publiek gebouw ;

16° water bestemd voor menselijke aanwending : het water bestemd voor menselijke consumptie, tweedecircuitwater en al het water dat aangewend wordt voor huishoudelijke, agrarische of industriële toepassingen, ongeacht de herkomst van dat water ;

17° water bestemd voor menselijke consumptie : al het water dat onbehandeld of na behandeling

bestemd is voor drinken, koken, voedselbereiding of andere huishoudelijke doeleinden, ongeacht de herkomst en ongeacht of het water wordt geleverd via een waterdistributienetwerk of via een private waterwinning, uit een tankschip of tankauto, of in flessen of verpakkingen, met uitzondering van :

a) natuurlijk mineraalwater dat dusdanig is erkend overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 februari 1999 betreffende natuurlijk mineraalwater en bronwater ;

b) water dat een geneesmiddel is ;

18° waterleverancier : hetzij de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, hetzij de titularis van een private waterwinning die gebruikers of anderen die water bestemd voor menselijke aanwending gebruiken, bevoorraadt zonder een openbaar waterdistributienetwerk te gebruiken.

Artikel 3

§ 1. Dit decreet beoogt een duurzame watervoorziening en een duurzaam watergebruik.

§ 2. Een duurzame watervoorziening, met inbegrip van de winning, opvang, behandeling en distributie van water bestemd voor menselijke aanwending, en een duurzaam watergebruik hebben als doel de bescherming van het milieu, waarbij de bescherming van de volksgezondheid door het verzekeren van de levering van een optimale hoeveelheid water bestemd voor menselijke aanwending van een geschikte kwaliteit prioritair is en waarbij rekening gehouden wordt met sociale en economische aspecten.

§ 3. Van het toepassingsgebied van dit decreet wordt uitgesloten :

1° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf wordt aangewend voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen en dat niet geleverd wordt via een waterdistributienetwerk of dat een verwerking of behandeling in het bedrijf ondergaat ;

2° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in flessen of verpakkingen

gen in het kader van een commerciële activiteit ;

- 3° al het water bestemd voor menselijke consumptie dat in een levensmiddelenbedrijf via een tankschip of tankauto voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen wordt geleverd.

HOOFDSTUK II

Bepalingen inzake kwaliteit en levering van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 4

§ 1. De Vlaamse regering kan met betrekking tot de waterproductie en watervoorziening een technische reglementering inzake de kwaliteit en de levering van het water bestemd voor menselijke consumptie en een technische reglementering met betrekking tot het gebruik en de levering van tweedecircuitwater vaststellen.

De kwaliteitseisen van het water bestemd voor menselijke consumptie kunnen onder meer worden uitgedrukt in parameterwaarden.

Tweedecircuitwater moet stromen in een afzonderlijk circuit, afgescheiden van het huishoudelijk leidingnet van water bestemd voor menselijke consumptie. Op plaatsen binnenshuis waar water bestemd voor menselijke consumptie kan worden aangewend, mag er geen afname mogelijk zijn van tweedecircuitwater dat zou kunnen worden aangewend als water bestemd voor menselijke consumptie, tenzij de nodige voorzorgen genomen werden.

§ 2. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot :

- 1° het huishoudelijk leidingnet, de systemen voor winning, opvang, behandeling en afvoer van tweedecircuitwater en het leidingnet voor tweedecircuitwater en de inspectie van deze leidingnetten en systemen, met inbegrip van een verplichte keuring voorafgaand aan de ingebruikname ervan en bij belangrijke wijzigingen ;
- 2° de waterwinningen en de kwaliteit van het water dat gebruikt wordt als water bestemd

voor menselijke consumptie, ongeacht de herkomst en ongeacht de behandeling ervan.

§ 3. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast over de te nemen herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik voor het geval het water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt, niet voldoet aan de kwaliteitseisen.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot :

- 1° de inlichtingen die aan het publiek moeten worden verstrekt ;
- 2° de gevallen waarvan de waterleverancier de bevoegde diensten van de Vlaamse regering op de hoogte moet houden en van informatie moet voorzien ;
- 3° de gevallen waarin de bevoegde diensten van de Vlaamse regering advies verstrekken of inwinnen.

De bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen met het oog op het opmaken van hun verslagen alle informatie en gegevens die beschikbaar zijn bij de waterleveranciers, opvragen.

Artikel 5

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de aansluiting van woningen op het openbaar waterdistributienetwerk door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied of met betrekking tot mogelijke alternatieven voor de aansluiting van een woning.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het aansluitrecht, de uitzonderingen hierop en de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 2. Bij afwezigheid van een watermeter plaatst de waterleverancier een watermeter bij nieuwe aansluitingen of bij herstellingen aan het waterdistributienetwerk ter hoogte van de bestaande aansluitingen.

Bij afwezigheid van een watermeter wordt de grens tussen het openbaar of privaat waterdistributienetwerk en het huishoudelijk leidingnet contractueel

of reglementair bepaald tot op het moment dat een watermeter geplaatst wordt.

Onverminderd het eerste lid, plaatst de waterleverancier, bij afwezigheid van een watermeter, uiterlijk op 31 december 2007 een watermeter ter hoogte van de bestaande aansluitingen.

§ 3. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk in zijn distributiegebied.

HOOFDSTUK III

Bepalingen met betrekking tot de plaats waar aan de kwaliteitseisen moet worden voldaan en met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier

Artikel 6

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier voor de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie.

§ 2. Voor water bestemd voor menselijke consumptie, moet door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen worden voldaan op het punt binnen een perceel of gebouw waar het water uit de kranen komt die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie.

Wanneer het niet voldoet aan de kwaliteitseisen van het water bestemd voor menselijke consumptie te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan, wordt de waterleverancier, behalve in publieke gebouwen en voorzover de waterleverancier de eigenaar of de abonnee heeft geïnformeerd over de kwaliteit van het water bestemd voor menselijke consumptie en over de mogelijke herstelmaatregelen, geacht te hebben voldaan aan de verplichtingen die hiervoor worden vastgesteld door de Vlaamse regering. De eigenaar of de abonnee voert in dat geval de herstelmaatregelen uit aan het huishoudelijk leidingnet zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen. De waterleverancier neemt hiernaast de door de Vlaamse regering vast te stellen maatregelen wanneer er een risico bestaat dat het water niet voldoet aan de kwaliteitsei-

sen. Indien de waterleverancier de eigenaar of de abonnee heeft geïnformeerd, dient in voorkomend geval de eigenaar de abonnee en de abonnee de eigenaar te informeren over het niet voldoen aan de kwaliteitseisen, de mogelijke herstelmaatregelen en de uitgevoerde herstelmaatregelen.

Indien in een publiek gebouw het water bestemd voor menselijke consumptie niet voldoet aan de kwaliteitseisen, moet de waterleverancier de eigenaar, de abonnee en de bevoegde diensten van de Vlaamse regering inlichten. De eigenaar of de abonnee voert in dat geval de herstelmaatregelen uit aan het huishoudelijk leidingnet zodat het water bestemd voor menselijke consumptie voldoet aan de kwaliteitseisen.

§ 3. Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt uit een tankschip of tankauto, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waar het uit het tankschip of de tankauto komt.

Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat in het kader van een niet-commerciële activiteit wordt geleverd in flessen of verpakkingen, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waarop de flessen of verpakkingen worden gevuld.

Voor water bestemd voor menselijke consumptie dat aangewend wordt in een levensmiddelenbedrijf voor de vervaardiging, de behandeling, de conservering of het in handel brengen van voor menselijke consumptie bestemde producten of stoffen en dat geleverd wordt via een waterdistributienetwerk en geen verwerking of behandeling in het bedrijf ondergaat, wordt door de waterleverancier aan de kwaliteitseisen voldaan op het punt waar het in het bedrijf wordt aangewend.

HOOFDSTUK IV

Bepalingen met betrekking tot de controle van water bestemd voor menselijke aanwending

Artikel 7

§ 1. De controle van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie door de gebruiker, van het huishoudelijk leidingnet en van de

watermeter, wordt toevertrouwd aan de waterleverancier.

§ 2. De waterleverancier en de in § 3 bedoelde controleambtenaren hebben het recht de woning en publieke gebouwen te bezoeken tussen acht en twintig uur met het oog op de in § 1 bedoelde controles en met het oog op de inventarisatietaken bij de abonnees met betrekking tot de opvang, het gebruik, de afvoer en de zuivering van hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en gerecupereerd afvalwater, inclusief de hiervoor aangewende infrastructuur.

Als toegang tot de woning of het publieke gebouw wordt geweigerd, brengt de waterleverancier de in § 3 bedoelde controleambtenaren hiervan op de hoogte. De controleambtenaren voeren in dit geval de in § 1 bedoelde controles uit.

§ 3. De bevoegde diensten van de Vlaamse regering kunnen te allen tijde de in § 1 bedoelde controles en de in § 2, eerste lid bedoelde inventarisatietaken uitvoeren. De Vlaamse regering wijst de daartoe bevoegde controleambtenaren aan. De controleambtenaren dienen zich steeds te legitimeren.

Het ambt van controleambtenaar is onverenigbaar met het in artikel 17, § 1 bedoelde ambt van toezichthoudende ambtenaar.

De controles kunnen door de waterleverancier of de bevoegde diensten van de Vlaamse regering toevertrouwd worden aan door de Vlaamse regering erkende organen.

Indien de controleambtenaren, de waterleverancier en de door de Vlaamse regering erkende organen inbreuken vaststellen op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten, brengen zij de in artikel 17, § 1 bedoelde toezichthoudende ambtenaren hiervan op de hoogte. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de inbreuken waarvan de toezichthoudende ambtenaren op de hoogte moeten worden gebracht.

§ 4. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot :

1° de controle, waaronder de te analyseren parameters, de plaatsen van monsterneming, de minimumfrequentie van monsterneming en analyse, de specificaties voor de analyse van parameters, en de controleprogramma's ;

2° het opstellen van controleprogramma's voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt in publieke gebouwen.

HOOFDSTUK V

Beheers- en beleidsinstrumenten

AFDELING I

Openbare dienstverplichtingen

Artikel 8

§ 1. De Vlaamse regering legt aan de waterleverancier openbare dienstverplichtingen op, die betrekking kunnen hebben op :

1° de exploitatie, het onderhoud en de ontwikkeling van het openbaar waterdistributienetwerk en van de inrichtingen ;

2° het bevorderen van duurzaam watergebruik bij de abonnee en de verbruikers, waarbij actieprogramma's en sensibilisatiecampagnes naar de diverse doelgroepen gevoerd worden ;

3° het nemen van maatregelen van sociale aard, waarbij rekening gehouden wordt met het decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water ;

4° de dienstverlening aan de klant verzekeren, waarbij servicegaranties geboden worden ;

5° het in acht nemen van milieuzorg bij de winning, de behandeling en de distributie van water bestemd voor menselijke consumptie en van tweedecircuitwater, gebaseerd op de beste beschikbare technieken ;

6° het instellen van een aansluitrecht en het toepassen van de tariefstructuren voor water bestemd voor menselijke consumptie dat geleverd wordt door de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, waarbij :

a) rekening gehouden wordt met de in 3° bedoelde maatregelen van sociale aard ;

b) duurzaam watergebruik bevorderd wordt ;

7° het bezorgen van het overeenkomstig artikel 16 vastgestelde algemeen en bijzonder waterverkoopreglement aan elke abonnee ;

8° het streven naar zo laag mogelijke kostprijzen, onder afweging van de kosten en baten, die voortvloeien uit de realisering van de overige openbare dienstverplichtingen ;

9° het leveren van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;

§ 2. De Vlaamse regering kan, na consultatie van de reguleringsinstantie :

1° andere openbare dienstverplichtingen opleggen dan die bepaald in § 1 ;

2° nadere regels bepalen met betrekking tot de in § 1 en § 2, 1° bedoelde openbare dienstverplichtingen ;

3° specifieke maatregelen of programma's opleggen aan de waterleverancier met betrekking tot de uitvoering van de in § 1 en § 2, 1° bedoelde openbare dienstverplichtingen ;

4° nadere regels bepalen met betrekking tot de vergoeding voor de waterleveranciers voor de uitvoering van opgelegde taken die niet tot de kerntaken van de waterleverancier behoren.

AFDELING II

Reguleringsinstantie

ONDERAFDELING I

Oprichting

Artikel 9

§ 1. Er wordt een instelling van openbaar nut met rechtspersoonlijkheid opgericht. Deze instelling draagt als naam "reguleringsinstantie".

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de vestigingsplaats van de zetel.

ONDERAFDELING II

Bestuur en werking

Artikel 10

§ 1. De reguleringsinstantie wordt geleid door een dagelijks bestuur bestaande uit een voorzitter en drie beheerders. Zij worden aangesteld door de Vlaamse regering.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels voor de aanwerving en de aanstelling van de leden van het dagelijks bestuur van de reguleringsinstantie, inclusief de duur van het mandaat.

De leden van het dagelijks bestuur mogen geen andere functies vervullen die de onafhankelijkheid en de objectiviteit waarmee ze hun mandaat uitoefenen, kunnen belemmeren. De Vlaamse regering bepaalt de onverenigbaarheden met het mandaat van de leden van het dagelijks bestuur en de regels die van toepassing zijn op belangenconflicten.

§ 3. De voorzitter zit de vergaderingen van het dagelijks bestuur voor dat besluiten neemt bij meerderheid. De voorzitter heeft een doorslaggevende stem bij staking van stemmen. Eventuele minderheidsstandpunten van de leden van het dagelijks bestuur kunnen aan de voorstellen, evaluaties en adviezen worden toegevoegd.

§ 4. De voorzitter vertegenwoordigt de reguleringsinstantie in rechte.

Artikel 11

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt het administratief en geldelijk statuut van het personeel en stelt de personeelsformatie van de reguleringsinstantie vast.

§ 2. Het dagelijks bestuur kan eveneens personen op contractuele basis aanwerven om :

1° in uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften te voorzien. Het betreft ofwel in de tijd beperkte acties ofwel een buitengewone toename van het werk ;

2° de ambtenaren te vervangen die hun betrekking niet of slechts deeltijds bekleeden, onverminderd de mogelijkheid om een statutair personeelslid

door een ander statutair personeelslid te vervangen ;

- 3° bijkomende of specifieke opdrachten te vervullen na voorafgaand akkoord van de Vlaamse regering.

§ 3. De leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie zijn gebonden door het beroepsgeheim. Zij mogen de vertrouwelijke gegevens die hen ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de reguleringsinstantie aan niemand bekendmaken, behalve wanneer zij worden opgeroepen om in rechte te getuigen en onverminderd de uitwisseling van informatie met de bevoegde instanties van de andere gewesten en lidstaten van de Europese Unie, die uitdrukkelijk bepaald of toegestaan zijn door verordeningen of richtlijnen, vastgesteld door de instellingen van de Europese Unie.

ONDERAFDELING III

Doel en opdrachten

Artikel 12

§ 1. De reguleringsinstantie heeft als opdracht te inventariseren, te evalueren, te adviseren en te rapporteren over alle aangelegenheden met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending.

§ 2. De reguleringsinstantie geeft, binnen de haar overeenkomstig § 1 toegewezen opdracht, advies over en legt voorstellen voor aan de Vlaamse regering met betrekking tot :

- 1° passende en doelmatige mechanismen voor de harmonisering, transparantie, functiescheiding en regulering met betrekking tot de productie, de invoer, de doorvoer, de levering, de tarieven en het gebruik van water bestemd voor menselijke aanwending, geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;
- 2° de uitwerking en uitvoering van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen ;
- 3° de investeringsplanningen in de waterdistributienetwerken, in de productie en in de invoer en doorvoer van water bestemd voor menselijke aanwending door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk ;

- 4° het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement ;

- 5° de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

- 6° de invoering van een normstelsel voor duurzaam watergebruik.

§ 3. De reguleringsinstantie vergelijkt door middel van onder meer de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie, zoals vastgesteld in § 7, eerste lid, de prestaties en de efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 4. De reguleringsinstantie voert op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering studies uit in verband met de opdrachten zoals bedoeld in § 1 en § 2.

§ 5. De reguleringsinstantie inventariseert, evalueert en rapporteert jaarlijks vanaf het jaar na haar oprichting aan de Vlaamse regering over onder meer :

- 1° de toepassing van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen ;
- 2° het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement ;
- 3° de in § 2, 5° en § 3 bedoelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

§ 6. De reguleringsinstantie voert alle andere taken uit die haar door decreten, besluiten, reglementen en beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van de levering van het water bestemd voor menselijke aanwending worden toevertrouwd.

§ 7. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse regering kan de opdrachten van de reguleringsinstantie nader omschrijven.

Artikel 13

§ 1. De diensten van de Vlaamse regering, de administratieve overheden van het Vlaamse Gewest die onderworpen zijn aan het bestuurlijk toezicht van het Vlaamse Gewest, en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen en personen die belast zijn met taken van openbaar nut, zijn ertoe gehouden de gevraagde gegevens en inlichtingen met betrekking tot de in artikel 12 beschreven opdrachten aan de reguleringsinstantie te verschaffen in de vorm die, na consultatie, door de reguleringsinstantie wordt vastgesteld. Alle gegevens, verworven in het kader van opdrachten uitgaande van overheidsinstellingen, moeten gratis ter beschikking worden gesteld. Voor de overige gegevens kan, indien dat zo overeengekomen wordt, een vergoeding worden betaald.

§ 2. De waterleverancier moet de gevraagde gegevens en inlichtingen met betrekking tot de in artikel 12 beschreven opdrachten gratis aan de reguleringsinstantie verschaffen. De vorm en het tijdstip van die gegevensoverdracht worden, na consultatie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, door de reguleringsinstantie vastgesteld.

ONDERAFDELING IV

Financiële middelen

Artikel 14

De reguleringsinstantie beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de financiële middelen ten behoeve van de reguleringsinstantie.

ONDERAFDELING V

Toezicht

Artikel 15

§ 1. De reguleringsinstantie staat onder toezicht van de Vlaamse regering. Het toezicht wordt uitgeoefend door een regeringscommissaris die wordt

benoemd en ontslagen door de Vlaamse regering. Het Vlaamse Gewest draagt de kosten, verbonden aan de uitoefening van zijn ambt.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot dit toezicht.

§ 2. De regeringscommissaris kan op elk ogenblik inzage nemen van alle documenten en geschriften van de reguleringsinstantie. Hij kan van de voorzitter, de beheerders en de personeelsleden alle inlichtingen en ophelderingen vorderen, en alle verificaties verrichten, die hij nodig acht voor de uitvoering van zijn mandaat.

§ 3. Ieder jaar stelt de regeringscommissaris een evaluatieverslag op ten behoeve van de Vlaamse regering over de activiteiten van de reguleringsinstantie. Dit evaluatieverslag wordt voor 30 juni bezorgd aan de Vlaamse regering.

§ 4. De reguleringsinstantie brengt jaarlijks voor 30 mei van het volgende jaar verslag uit aan de Vlaamse regering over haar werkzaamheden. Dit verslag wordt jaarlijks, samen met het evaluatieverslag van de regeringscommissaris, voor 30 juli meegedeeld aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.

AFDELING III

Waterverkoopreglement

Artikel 16

§ 1. De Vlaamse regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de inhoud, het vaststellen en het wijzigen van het algemeen en bijzonder waterverkoopreglement tussen de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en de abonnee.

Binnen 18 maanden na de inwerkingtreding van het decreet, stelt de Vlaamse regering, na consultatie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, het algemeen waterverkoopreglement vast.

Het algemeen waterverkoopreglement bevat ten minste de volgende bepalingen :

1° het bepaalde in artikel 7, § 1 tot en met § 3, met betrekking tot de controle door de waterleverancier, de bevoegde diensten van de Vlaamse

regering of door de Vlaamse regering erkende organen van het water aan de kranen die gewoonlijk worden aangewend voor water bestemd voor menselijke consumptie, van het huishoudelijk leidingnet en van de watermeter en met betrekking tot de in artikel 7, § 2, eerste lid bedoelde inventarisatietaken ;

2° het bepaalde in artikel 6, § 2 met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de waterleverancier, de eigenaar en de abonnee ;

3° de herstelmaatregelen die overeenkomstig artikel 4, § 3 door de Vlaamse regering worden bepaald en de herstelmaatregelen die betrekking hebben op de overschrijding van de parameterwaarden die te wijten is aan het huishoudelijk leidingnet of het onderhoud daarvan.

De Vlaamse regering kan voormelde lijst aanvullen.

§ 2. Het door de Vlaamse regering goedgekeurde algemeen waterverkoopreglement kan door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk worden aangevuld met een bijzonder waterverkoopreglement, voorzover dat niet strijdig is met het algemeen waterverkoopreglement en met de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot het opstellen en de goedkeuring van het bijzonder waterverkoopreglement.

§ 3. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de communicatie van het algemeen en bijzonder waterverkoopreglement aan de abonnee.

HOOFDSTUK VI

Toezicht, dwang- en veiligheidsmaatregelen

Artikel 17

§ 1. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, houden de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren toezicht op de toepassing van dit decreet, met uitzondering van artikel 9, 10, 11, § 1 en 2, 12, 13, § 1, 14 en 15, en hun uitvoeringsbesluiten.

§ 2. De in § 1 bedoelde toezichthoudende ambtenaren kunnen bij de uitoefening van hun ambt :

1° elk onderzoek instellen, elke controle uitoefenen en alle inlichtingen inwinnen die nodig zijn voor de uitoefening van het toezicht ;

2° alle personen ondervragen over feiten die voor de uitoefening van het toezicht relevant zijn ;

3° de bijstand van de gemeentepolitie en van de rijkswacht vorderen.

De toezichthoudende ambtenaren dienen zich steeds te legitimeren.

Binnen de bevoegdheden die hun overeenkomstig § 1 zijn toegewezen, kunnen de toezichthoudende ambtenaren mondelinge of schriftelijke raadgevingen, aanmaningen en bevelen geven. Ze kunnen ook de termijn vastleggen waarbinnen de voorschriften moeten worden nagekomen.

Wanneer de toezichthoudende ambtenaren mondelinge raadgevingen, aanmaningen of bevelen hebben gegeven, dan dienen die binnen vijf werkdagen, bij ter post aangetekende brief, te worden bevestigd door de Vlaamse regering.

§ 3. De toezichthoudende ambtenaren hebben voor de uitoefening van hun ambt, te allen tijde, zonder voorafgaande verwittiging, toegang tot de inrichtingen.

§ 4. Zij stellen de inbreuken op dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten vast door middel van proces-verbaal die bewijswaarde hebben tot het tegendeel bewezen is en die onmiddellijk worden bezorgd aan de procureur des Konings. Een afschrift van het proces-verbaal wordt bij ter post aangetekende brief ter kennis gebracht van de overtreder binnen vijf werkdagen na de vaststelling van de overtreding.

§ 5. Wanneer de toezichthoudende ambtenaren vaststellen dat de waterleverancier water bestemd voor menselijke consumptie levert dat niet voldoet aan de overeenkomstig artikel 4, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde kwaliteitseisen of dat de waterleverancier de overeenkomstig artikel 4, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde herstelmaatregelen en beperkingen van het gebruik niet neemt, kunnen de toezichthoudende ambtenaren, wanneer de waterleverancier weigert gevolg te geven aan de in § 2, derde lid bedoelde raadgevingen, aanmaningen en bevelen :

- 1° mondeling en ter plaatse de stopzetting bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of ;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren ; de uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

Wanneer de toezichthoudende ambtenaren vaststellen dat de eigenaar of de abonnee de overeenkomstig artikel 6, § 2, tweede en derde lid en zijn uitvoeringsbesluiten vastgestelde herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert, kunnen de toezichthoudende ambtenaren, indien de eigenaar of de abonnee weigert gevolg te geven aan de overeenkomstig § 2, derde lid gegeven raadgevingen, aanmaningen en bevelen :

- 1° de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie binnen de termijn die zij bepalen of ;
- 2° de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren ; de uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

Naast de in het eerste en tweede lid bedoelde gevallen, kunnen de toezichthoudende ambtenaren in geval van gevaar voor de volksgezondheid de stopzetting of de onderbreking bevelen van de levering van water bestemd voor menselijke consumptie.

Indien binnen de gestelde termijn geen gevolg gegeven wordt aan de bevelen tot stopzetting of onderbreking, kunnen de toezichthoudende ambtenaren de nodige maatregelen ambtshalve uitvoeren of doen uitvoeren. De uitvoering van deze maatregelen geschiedt op kosten en risico van de in gebreke blijvende persoon.

§ 6. De bevelen tot stopzetting of onderbreking van de levering zoals bedoeld in § 5, worden binnen vijf werkdagen, bij ter post aangetekende brief, ter kennis gebracht van de overtreder en van de waterleverancier.

Een afschrift van het bevel tot stopzetting of onderbreking van de levering wordt onverwijld gezonden aan de Vlaamse regering.

§ 7. De waterleverancier, de eigenaar, de abonnee en de gebruiker kunnen beroep indienen bij de Vlaamse regering tegen de in § 2, derde lid bedoelde raadgevingen, aanmaningen en bevelen en de in

§ 5 bedoelde bevelen tot stopzetting of onderbreking van de levering. Het beroep schorst de beslissingen niet. Binnen een termijn van twee weken wordt over het beroep uitspraak gedaan.

De Vlaamse regering regelt de modaliteiten en de termijnen van het beroep.

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Artikel 18

De volgende personen worden gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van 2,5 euro tot 375 euro of met een van deze straffen alleen :

- 1° de waterleverancier die water bestemd voor menselijke consumptie levert dat niet voldoet aan de kwaliteitseisen, met name bij niet-naleving van artikel 4, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 2° de waterleverancier die de vastgestelde herstelmaatregelen of beperkingen van het gebruik niet neemt, met name bij niet-naleving van artikel 4, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 3° de eigenaar of de abonnee die de herstelmaatregelen aan het huishoudelijk leidingnet niet uitvoert of die de informatieplichting daaromtrent niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 6, § 2, tweede en derde lid en zijn uitvoeringsbesluiten.

Artikel 19

De volgende personen worden gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met een geldboete van 2,5 euro tot 50 euro of met een van deze straffen alleen :

- 1° degene die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de controles, de inspecties, het toezicht of de monsternemingen, verricht door de overeenkomstig artikel 17, § 1 door de Vlaamse regering aangewezen toezichthoudende ambtenaren die gemachtigd zijn om overtredingen

van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten op te sporen en vast te stellen ;

- 2° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk of de titularis van de aansluiting of zijn afgevaardigde die de verplichtingen met betrekking tot de levering van een gratis hoeveelheid water bestemd voor menselijke consumptie niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 5, § 3 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 3° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk die de verplichtingen met betrekking tot de aansluiting op het openbaar waterdistributienetwerk niet naleeft, met name bij niet-naleving van artikel 5, § 1 en zijn uitvoeringsbesluiten ;
- 4° de waterleverancier die de overeenkomstig artikel 8 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde openbare dienstverplichtingen niet naleeft ;
- 5° de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk die de overeenkomstig artikel 16 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen met betrekking tot het waterverkoopreglement niet naleeft.

Artikel 20

De volgende personen worden gestraft met de straffen, bepaald door artikel 458 van het Strafwetboek :

de leden van het dagelijks bestuur en de personeelsleden van de reguleringsinstantie die de overeenkomstig artikel 11, § 3 opgelegde verplichtingen met betrekking tot het beroepsgeheim niet naleven.

Artikel 21

In geval van herhaling binnen twee jaar, na de jongste veroordeling, mogen de in artikel 18 en 19 vermelde straffen worden verdubbeld.

HOOFDSTUK VIII

Administratieve geldboetes

Artikel 22

§ 1. Voor iedere inbreuk op :

- 1° de overeenkomstig artikel 7, § 1, eerste lid en § 5 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde controleverplichtingen, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 750 euro ;
- 2° de overeenkomstig artikel 4, § 4, eerste lid, 2° en 3°, en tweede lid en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de bevoegde diensten van de Vlaamse regering in te lichten en informatie te leveren, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 750 euro ;
- 3° de overeenkomstig artikel 4, § 4, eerste lid, 1° en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de verbruikers in te lichten of van informatie te voorzien, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro ;
- 4° de overeenkomstig artikel 13, § 2 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om de reguleringsinstantie van informatie te voorzien, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 375 euro ;
- 5° de overeenkomstig artikel 5, § 2 en zijn uitvoeringsbesluiten opgelegde verplichtingen om een watermeter te plaatsen, wordt een administratieve geldboete opgelegd van 125 euro per niet geplaatste watermeter.

§ 2. De administratieve geldboete wordt opgelegd door de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren.

§ 3. De overtreder wordt van het voornemen om een administratieve geldboete op te leggen in kennis gesteld bij ter post aangetekende brief met bericht van ontvangst.

Deze kennisgeving vermeldt het bedrag van de administratieve geldboete en ook de dag, de plaats en het uur waarop een hoorzitting wordt gehouden waar de overtreder zal worden gehoord.

§ 4. Na de hoorzitting nemen de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren, andere dan die bedoeld in § 2, de zaak onmiddellijk in beraad. De beslissing wordt met redenen omkleed. De ambtenaren delen de beslissing mee aan de overtreder binnen tien dagen na de hoorzitting, bij ter post aangetekende brief met bericht van ontvangst.

§ 5. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de in § 3, tweede lid bedoelde hoorzitting en met betrekking tot de betaling van de administratieve geldboete.

Indien de overtreder in gebreke blijft bij het betalen van de administratieve geldboete, wordt de geldboete bij dwangbevel ingevorderd. De Vlaamse regering wijst de ambtenaren aan die gelast zijn dwangbevelen te geven en uitvoerbaar te verklaren. Die dwangbevelen worden betekend bij deurwaardersexploot met bevel tot betaling.

§ 6. De vordering tot voldoening van de administratieve geldboete verjaart na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop ze is ontstaan.

De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, bepaald in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

HOOFDSTUK IX

Slotbepalingen

Artikel 23

Voor het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap wordt de wet van 14 augustus 1933 betreffende de bescherming van drinkwaters opgeheven, met uitzondering van artikel 1 bis, § 3 en § 4, die worden opgeheven op het ogenblik van de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse regering, genomen ter uitvoering van artikel 5, § 3 van dit decreet.

Artikel 24

Dit decreet treedt in werking op de dag van de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 18 januari 2002.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAELE

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA
